

TARTALOM:

Török Kálmán kanonok, pápai prelátus
Eger: Karácsonyi tükrő.

† **poroszlói Graefl Jenő, Szent-Ivány Farkas** emlékbeszéde.

Okolicsányi Imre alispán karácsonyi nyilatkozata.

Mit üzen kerületének a karácsonyi ünnepek alkalmából?

Körkérdesünk a vármegye országgyűlési képviselőihez.

Ivady Béla, Mayer János, vitéz Bobory György, dr. Gáspárdy Elemér, dr. Hodossy Gedeon, dr. Petro Kálmán és Szinyei-Merse Jenő országgyűlési képviselők válaszai.

Báró Hatvany Endre: Népszerű, de kevés elgondolások gazdasági helyzetünk javítása érdekében.

Balogh István igazgatója lett a Hevesmegyei Gazdasági Egyesületnek.

Magnin Alfréd főjegyző, a vármegyei Jegyzőegyesület elnöke, Füzesabony: A közigazgatás egyszerűsítése.

Márton Lajos, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti osztálya igazgatójának levele **Révász József** rendőrtanácsoshoz.

Dr. Alföldi Béla ügyvéd Eger: Az apa életében az anya jogosított-e faskori gyermeke érdekében magánindulványt elterjeszteni?

Szent-Ivány Ferenc földbirtokos Apc: Márkus József.

Hevesy Gusztávné Eger: Seta Hammerfestben, a világ legészakibb városában.

Borossné Lendvai Mara (Hatvan) levele **Hevesy Gusztávnéhoz.**

Hofbauer Arthur adó és könyvszakértő Budapest: Jogerős adók törlése vegyes romlás esetén.

Breznay Imre ny. igazgató, vármegyei tűz-

rendészeti felügyelő Eger: Heves vármegye tűzrendészetének fejlődése.

Legány Ödön vezérigazgató Hatvan: Mezőgazdasági szakoktatásunk.

Uj fejlődésnek indul Heves vármegye vívósportja. **Dr. Czekkel Ferenc** vm. tiszti főorvos és **Szelepcsényi Géza** ny. őrnagy nyilatkozata.

Látogatásunk Borhy György felsőházi tagnál, a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület elnökénél.

Látogatásunk vitéz Taby Árpád testőrszázadosnál, a 60-as ezred rajongásig szeretett, legvitézebb katonájánál.

Dr. Szigeti Pál földbirtokos Csány: A gazdaadósságok rendezése.

Hevesmegyei gazdailjak részvétele a Falu Szövetség által rendezendő olaszországi és németországi tanulmányúton.

Okolicsányi Imre alispán, **dr. Puky Árpád** és **Trak Géza** polgármesterek nyilatkozatai.

Mayer János ny. miniszter választói körében.

Gorovené Oláh Margit Pásztó: Álom . .

Plósz István v. nemzetgyűlési képviselő,

kisgazda Aldebrő: A jogos panaszok.

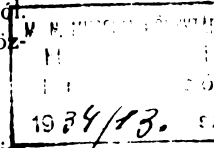
Gröber Ferenc, az Egri Kereskedők Egyesületének elnöke: Az egri kereskedők helyzetéről.

Dr. Dienes Barnabás Tiszafüred: A tiszafüredi háztartási tanfolyam vizsgája és kiállítása.

Pillanatfelvételek a pétervásárai járásból. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.

Mi ujság Gyöngyösön?
Szerkesztői üzenetek.

Továbbá hírek beszámolók a megye minden részéből.

HATVAN.
DECEMBER HÓ 21.
IV.—V. ÉVF. 23—1. SZÁM

Mi újság Gyöngyösön?

Ma nyújtják át a TESZ kitüntetését.

Gyöngyös város képviselőtestülete ma nyújtja át díszközgyűlés keretében a Tesz kitüntetését azoknak a férfiaknak, akik hazafias lelkük nemes tüzétől vezettetve kiváló érdemeket szereztek a Tesz zászlajára írt nemzeti építő munkában.

A Tesz jubileumi érdemkeresztjét dr. Puky Árpád polgármester, dr. Bakó Oszkár városi tanácsnok, és Bíró József, - a munkavédelmi keresszettel Kovács Gyula ipartestületi elnök, Balogh István, a Gazdasági Egyesület igazgatója, Nagy Dezső, a közművek igazgatója, Balogh Sándor, a gazdakör elnöke és Tóth István kapják.

A honvédtiszti üdülő megnyitása.

Lapunk hasábjain már megemlékeztünk arról, hogy a Mátraháza mögött épült honvédtiszti üdülő elkészült. Az ünnepélyes megnyitáson Horthy Miklós kormányzó és Gömbös Gyula miniszterelnök személyesen vesznek részt.

Sportélet a gyöngyösi Mátrában.

Annak a komoly, nagyarányú munkának, amelyet dr. Puky Árpád polgármester a Mátraegylet agilis vezetőségével együtt a folyó évben is kifejtett, a Mátra téli sportjának fellendítése érdekében, — máris mutatkoznak az értékes következményei. Január 21-én veszik kezdetüket az országos siugró és lesikló versenyek. E napon tartják meg a BBTE, UTE, egyesített bajnoki versenyét. Február 2-4-ig tartják meg a nemzetközi bajnoki versenyeket, előreláthatólag február 14-17 kerül eldöntésre a katonai bajnokság és február 25-én fognak a Kekes-kupa vándorlójáért küzdeni.

A sísport fellendítése érdekében sítanfolyamok is lesznek, előreláthatólag január 26-tól kezdődően 14 napos katonai sítanfolyam lesz, amelyen 45 tisztt, és 43 altiszt fog résztvenni.

A honvédtiszti üdülőtérp részére értesülésünk szerint Bilgery ezredes és Szepess Gyula százados fognak tanfolyamokat tartani, a Kekes szálló részére pedig Szepess Béla tart állandó tanfolyamot.

Itt kívánjuk megemlíteni, hogy dacára a gazdasági leromlottságnak, a gyöngyösi Mátra hatalmasan fellokozott látogatottságnak örvend, nemcsak a Kekes szállóban, Mátraházán, hanem Mátralőrden is, ahol az összes fűthető villák ki vannak adva, amely körülményre még alig volt példa.

A Mátraegylet táborúze.

A Mátraegylet szokásához híven az idén is megrendezi Szilveszter-esti táborúzt. Az idén a Magyar Turista Egylet debreceni osztálya gyűjtja meg a tüzet, s az a cél, hogy minden évben más és más helyről jövő egyesületek hívassanak meg táborúzt meggyűjtására, különösen azon helyektől, ahol helységek nincsenek.

Az országos week-end eg. esülete karácsonyi kirándulása.

Értesülésünk szerint az országos week-end egyesület az idén Parádfürdő igazgatóságával történt megállapodása értelmében Parádra fog karácsonyi kirándulást rendezni.

Előadások a téli sportról filmfelvételekkel.

A Mátraegylet okos és céltudatos munkájának érdeme, az az igen érdekes előadássorozat, amelyet a téli sportélet fejlesztése céljából az idén is megrendezi. December 18-án tartotta Báthory Béla Máv. főintéző, a Grossglockner megmászása címmel filmfelvételekkel tarkított előadását és értesülésünk szerint a jövő hónapban pedig dr. Cholnoky Jenő egy. tanár fog a fjordvidékekről előadást tartani. Ezeket az értékes előadásokat más filmelőadásokkal is fűszerezik.

A Mátraegylet vezetőségének, — úgy hírlik, — az a szándéka, hogy ezeket az előadásokat Hatvanban is meg fogja rendezni, hogy ezáltal a téli sport iránti szeretetet szélesebb körökben is elterjessze. Meggyőződésünk, hogy Hatvan közönsége szívesen fogja fogadni a Mátraegylet ezen akcióját.

A gyöngyös' Tesz érdekes működése.

A gyöngyösi életvalóságát mi sem bizonyítja jobban, minthogy még a mulatságok s előadások rendezésében is egységet, rendet kívánnak teremteni. E célból az összes társadalmi egyesületek vezetői közös értekezleten állapítják meg az estélyek, előadások időrendjét, nehogy az egymás terveinek ismerete hiányában egyszerre rendezve, elvonják egymás közönségét. Ezt az okos, előrelátó eljárást követendő példakép állítjuk a vármegye többi közséjei elé.

Unterreiner János

az egri Korona szálloda es étterem bérloje igen tisztelt vendégeinek es jóakaróinak ezuton is kíván kellemes karácsonyi ünnepeket es boldog újévet.

Legszébb, leghasznosabb karácsonyi ajándék,

Szántó Mór és társa

kész írti, hú és gyermekruha áruházában,
E G E K. Kállay Z. ucca 15.

Megbízható sportcikkek

Klein S. Herman c é g

GYÖNGYÖS ÉS KÉKESTETŐI

üzletében kaphatók.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

MEGJELENIK HAVONTA KETSZER. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ

KARÁCSONYI TÜKÖR.

Írta: Török Kálmán.

A keresztény alapon civilizálódott világ nepeinek körében még a nem keresztény is ünneplésként a szent Karácsonyt. S ha nem is vehet részt a Karácsonynak a hit és vallás szerinti megünneplésében, önkénytelenül meghódol annak sejtett nagy jelentősége előtt, mely a hívő megvallása szerint nem más, mint az Isten szeretetének megtestesülése a földön Jézus Krisztusban.

Ez a megtestesülés a betlehemi jászolbölcső csodája, mely előtt, az Irás beteljesülése fölött örvendezve, a szegény pásztorokkal együtt áhitatosan borultak le Kelet királyai.

Az Isten szeretetének megtestesülésekor a betlehemi éjszakában az angyalok szava énekre zendült. Szeráfi hangok gyönyörű melódiájában olvadozott az első karácsonyi ének: Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jóakarátú embereknek! . . .

Az angyalajkakon zendült karácsonyi himnusz az egész emberiségnek szóló keresztény életprogram is s nem írható a kereszténység terhére, hogy ez az életprogram nem hatja át a maga egészében az emberiségnek legalább azt a részét, mely a keresztény civilizáció áldásaival emelkedett a műveltség magas fokára s ennek erkölcsi és szellemi erejével tette nagyvá a társadalmakat és országokat.

A mindennapi élet süketítő zajában, az élet verejtékes küzdelmeiben és a környortelen önzés dudalódásai között a fájdalmasnál fájdalmasabb látványoknak egész sorozata tárul elénk. Mintha a betlehemi éjszakában felcsendült himnusz nem találna már visszhangra az emberiség szívében? . . .

Vissza-visszahangzik az miliók szívében s boldog öröme gyultan hódol a karácsonyi jászolbölcső előtt a kereszténység népe. De a zengő kórus mégsem teljes s ennek csak az az egy oka van, hogy az Istenben való hit megfogyatkozott s vele megfogyatkozott az abból táplálkozó emberszeretet is, melynek legáldásosabb nyilvánulása volna a béke, a karácsonyi himnusz békessége.

Nem nagy túlzással el lehet mondani, hogy az egész világ népe nyög, gyötördik a miatt, hogy az emberi jóakarát helyett démoni gyűlölet és önzés szállta meg a világi nagyhatalmak urainak lelkét,

akiknek pedig az volna a hivatásuk, hogy az országok és népek sorsát, azoknak egymásrautaltságában, a keresztény emberszeretet által parancsolt szolidaritás és béke követelményeinek megfelelően intézzék. Ezek szenvednek a kultura, a szellem, a műveltség, a nyers hatalmi erő fölényességében, mely, mind összevéve, szerintük pótolja az Isten és az istenes lelkiséget.

S mi az eredmény? Napjainknak egyik nagy gondolkozója állapítja meg, hogy mindannak, amit tőlünk vártak, annak éppen az ellenkezőjéhez jutottunk. Akartunk életet, mely egységes s nagyszabású s látnunk kell, hogy a népek megértése és összetartozása a széthúzó törekvések áldozata lett; sóhajtoztunk nyugalmas napok után s vergődünk a keserű viszálykodás, a véget érni nem akaró fáradalmak és anyagi gondok útvesztőiben.

Mindnyájan, akik elfogulatlanul szemléljük a népek életét, habozás nélkül állhatunk tanuságtételre Kant mellé, aki a bajok okát abban látja, hogy ez a mai megimádott kultura csak a test igényeit szolgáló, földhöztapadt anyagi kultura. Jellemzi ezt a végnélküli sietség, a pihenés nélküli rohanás és hajsz, a szenvedélyes versengés és kihívóan kötekedő gég. Hiába szenved a fölényességet. Talmi kultura az ilyen, mely megszárdítani és csillogni akar. A bensőséges műveltséget összetéveszti a pusztá ismeretek halmazával s az élet minden belső értékeit hajlandó a politikában, az állami és társadalmi életben a külső hasznossági szempontokért feláldozni.

Ez a mindenek felett való külső hasznossági szempont világcsapásszerű gondolkodás, mely oly távol esik a betlehemi Karácsony eszmei tartalmától és krisztusi programjától, mint amilyen nagy az időbeli távolság az ige megtestesülése óta a huszadik századig eltelt idő között. E szédületes távolságnál aránytalanul nagyobb a különbség az Isten elgondolása és a világszellelem rabságában élő ember fel fogása között. Amaz örök és változatlan; emez márol-holnapra új igazságot hirdet s alá van vetve az emberi szenvedélyek kényének-kedvének.

Nem okoz nagy fejtörést annak a megállapítása, hogy az ember tragédiájának az okozója az isteni örök igazságoktól való eltávolodás, mely az embe-

riség életében annál gyászosabb jeleneteket idézett föl, mennél ellentétesebbé vált egymással szemben az Isten és ember akarata.

... Ez a karácsonyi tükör az ünnep szépsége mellett sok torzvonást mutat. E torzvonások az elmélyedni tudó lelkeket gondolkodóba ejthetik. És az elmélyedés óráiban az elfogulatlan ítélet nem a mai világszellem egymást kergető doktrináiban találja föl az emberiség boldogságának biztosítékait, hanem a szent Karácsony bájos himnuszában, mely a szellemek ezernyi-ezer ideáinak kavargása nélkül, röviden és mindenki által érthetően fejezi ki a mindent magában foglaló nagy életprogramot!

— Dicsőség Istennek: békesség a jóakarátú embereknek! . . .

† poroszlói Graefl Jenő.

A vármegye kimagasló nagy fiát, poroszlói Graefl Jenőt megsiratták, eltemették. Koporsójánál az országos gyász, a hűséges rokonérzés és megbecsülés élő tanúságaként ott állt a legelső magyar ember, a Kormányzó és családja. Sírba szállt vele megyei életünk egyik markáns alakja, a régivágású, izig-vérig magyar úr. A vármegye koszorúját dr. Hedry Lőrincz főispán tette le, lelkéből jövő s az egész gyászoló közönséget megrázó, hatalmas gyászbeszéd keretében.

A kormány nevében Kállay Miklós földművelési miniszter, a felsőház nevében Isaák Gyula felsőházi tag, az egységes párt megbízásából Tabódy Tibor képviselő, a járás nevében dr. Ficzer Jenő főszolgabíró, a község nevében Németh László főjegyző, a kispaszád nevében pedig Gál Imre kispaszádai búcsúztatták el őszinte szívből jövő gyászbeszédeikkel.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület koszorúját amely egyesületnek egyik legerősebb oszlopa és lelkes tagja volt az elköltözött, Szent-Ivány Farkas földbirtokos helyezte a koporsóra, az alábbi magasnívójú emlékbeszéd kíséretében:

Szeretve tisztelt Diszelnökünk!

Kedves jó Jenő bácsi!

Mélyen megrendülve és meghatva állok most itt ravatalod előtt, hogy a Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület nevében és megbízásából lerójjam Neked köteles szeretetünk, tiszteletünk, hála és kegyeletünk adóját, Neked, ki ötven éven, egy fél századon keresztül belső munkatársunk, vezetőnk, irányítónk, és mindvégig szerető édes Atyánk voltál. Egyesületünknek születése óta alapító tagja, majd igazgató választmányi tagja, később alelnöke, végül hosszú években keresztül elnöke voltál s midőn már pár évvel ezelőtt, előrehaladott korodra való hivatkozással, aktív munkát nálunk többé vállalni nem akartál, legnagyobb kitüntetésünkkel, az örökös diszelnökséggel tiszteltünk meg.

Igaz, hogy aktív-agilis, munkás-tevékeny természetű, no meg kötelező társadalmi pozícióid is, eleinte csak a vármegyei, később pedig az országos politika terére is elvittek, elparancsoltak tőlünk, s mint mindig és mindenütt, kötelességedet itt is példásan és hiven teljesítetted, mégis merem mondani, hogy szívvel-lelékkel otthon csak közöttünk, heves-

megyei-tiszavidéki gazdák között voltál. Itt, nekünk, érettünk, közöttünk adtad életed-munkád legjavát. Tudtuk, éreztük mi ezt mindég, hogy a miénk vagy Te elsősorban is szived egész melegével, forró véred minden lelkesedésével, utolsó idegszáladdal is. Hevesmegyei-tiszavidéki magyar mintagazda volt poroszlói GRAEFL JENŐ elsősorban és mindenekelőtt. Köszönjük Neked, most itt ebben a pillanatban, amit hosszú munkás életeden keresztül nekünk, érettünk tettél és dolgoztál, a jó Isten áldjon meg érte. Igérjük egyben, hogy emlékedet tisztelettel, szeretettel, hálával és kegyelettel fogjuk megőrizni.

Együtt gyászol velünk, hevesvármegyei-tiszavidéki gazdákkal, ma itt, ez a körülöttünk elterülő nagy Magyar-Alföldi róna, a fűzesekbe beágyazott kanyargó Tisza, a szikes szántóföldeken termő, világhírű aczélos, tiszavidéki magyar búza, ott lent a nagy réten békésen legelő birkanyáj, a kolompoló leher magyar gulya, és a szárguldo szilaj magyar ménes is. Ezek között voltál Te igazán otthon, itt volt igazi munkaköröd. Ez volt a sorsod, Istentől vett rendeltetésed, földi beosztásod.

És most felmondotta Neked, becsületben megöszült öreg szolgálójának, ezt a beosztást az örök Szántó-Vető s áthelyezett innen a Tiszapartjáról az Acheron vizén túlra, az Ő végtelen nagy, örök égi gazdaságába, oda ahol egyedül és kizárólag csakis Ő a gazda és munkaadó, a boldogok, szentek, angyalok az Ő munkásai. A termés, a bőséges, boldog aratás pedig, az Örökűdvösség és az Örök Élet.

Oda, ahol én máris látok, a megüdvözültek birodalmába kiáltom utánad innen, e siralom-völgyéből, az általad annyira szeretett Tisza partjáról:

Kedves jó Jenő bácsi,

Isten veled!

A viszontlátásra!

Heves vá. megye közigazgatási bizottságának gyűlése.

Heves vármegye közigazgatási bizottságának i. hó 5-én megtartott gyűlését az elnöklő dr. Hedry Lőrincz főispánnak a vármegye nagy halottja Graefl Jenő fölött tartott magas szárnyalású, meleg szívből jövő nagy beszéde emlékünneppé avatta.

A jelenlevők meghatózott lélekkel, állva hallgatták az emlékbeszédet, amelyet meg-megszagattott a szónok látható megindultsága.

„Ma egy hónapja annak, hogy szeretettel emlékeztünk meg Graefl Jenő 80-ik születésnapjáról. Nem gondoltuk akkor, hogy ma emlékével foglalkozhatunk csupán. Egy emberöltőn át volt tagja a közigazgatási bizottságnak és mi tanúi voltunk annak a buzgó munkának, odaadó, lelkiismeretes tevékenységnek, amely őt mindig jellemezte. A lelkében élő törvénynek engedve, dolgozott ő a köz javára mindig önzetlenül. Az országos gyász, amely halála alkalmával oly imponáló mértékben nyilvánult meg, volt a legszebb bizonyossága annak, hogy ki volt ő a magyar közéletben. A mi veszteségünk a legnagyobb, nemcsak azért, mert éppen a közigazgatási bizottság adott nagy részben keretet közéleti tevékenységének, hanem, mert családján kívül minket érzett magához legközelebb. A vármegye közönségének koszorúját koporsójára helyeztük, most állapítsuk meg és foglaljuk jegyzőkönyvbe, hogy poroszlói Graefl Jenő meleg szívé és tiszta lelkű férfi, igaz ember és hű magyar volt. Indítványozom, hogy ér-

demeit öröksük meg és özvegyéhez intézzünk részvétlívratot!"

A gyász jelül öt percig tartó szünet után a közigazgatási bizottság folytatta ülését, amelynek egyik igen fontos része Gosztanyi Andor földbitokos felszólalása volt, aki súlyos panasz tárgyává tette, a dohánytermelő gazdák sérelmeit, amely őket a kápolnai dohánybeváltó állomáson a beváltásnál, a dohány minőségének igazságtalanul való elbírálása miatt érte.

Plósz István és Krisztián Imre hasonló tartalmú felszólalásai után dr. Hedry Lőrincz főispán az elhangzott kérés alapján magára vállalta, hogy a helyszínen fog meggyőződést szerezni a panasz tárgyát illetőleg, amelynek megtörténte után az arra illetékes helyen a megfelelő lépéseket meg fogja tenni.

Legány Ödön vezérigazgató kitüntetése. Szép és értékes kitüntetés érte Legány Ödönt, a hatvani Növénynemesítő r. t. vezérigazgatóját, aki a Meskó féle alapítvány irói jutalomdíját nyerte el. Az OMGE f. hó 10-én megtartott közgyűlésén ünnepélyes kerekék között nyújtotta át a kitüntetést gróf Somsich László, az OMGE elnöke Legány Ödönnek.

Az apczi Stefánia Fiókszövetség ma d. u. 5 órakor rendezi a kulturházban karácsonyi estjét, Szent-Ivány Farkas fiókszövetségi elnök vezetése alatt, amely alkalommal 120-an fognak az egyesület nemes gondolkodású vezetőségének jóvoltából teli meleg holmikhoz jutni. Ez a nagyszerűen vezetett, nemes célú egyesület a legjobb tanúbizonysága annak, hogy kis számú intelligenciával rendelkező körben is miként lehet és kell áldásos tevékenységet kifejteni, hogy ha a vezetők lelkében az igazi úgyszeretet lakik.

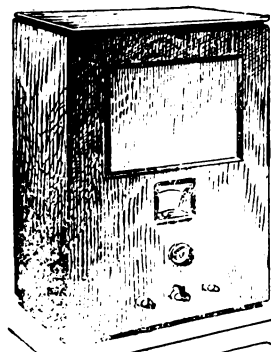
Okolicsányi Imre alispán karácsonyi nyilatkozata.

Igazi karácsonyi időjárás. Köd-felhőben az ősi vármegyeház homlokzata. Zúzmarás öreg fák álmodnak téli álmod széles udvarán. Kellemes ellentéte az élettelen téli tájnak az a mozgalmias kép, amit a megyeháza folyosói és az alispán előszobájában látunk. Hajdúk sietnek a postával, irodafőnökök az aktákkal, előadó főtisztviselők a kész javaslatokkal *Okolicsányi Imre* alispán elé. Mert Heves vármegye alispánja minden aktát látni akar, minden ügyet ismerni ohajt és minden javaslatot hallani kíván vármegyéje közigazgatásában. Munkaközben fogadja munkatársunkat is. Karácsonyi interjút kérünk a „*Hevesvármegye*” részére *Heves vármegyéről*. Joviális szeretettel mondja kérdéseinkre a következőket:

— Sokkal jobb a helyzet mint tavaly ilyenkor volt. Ezért kezdjük később az inségakiót is. Minden járást végig vizsgáltam a közelmúltban. Megállapítottam, hogy a közigazgatás tényezői kötelességüket a nehéz időkhöz méltó megértéssel, becsülettel odaadással teljesítik.

— A közigazgatásnak a mai borzalmas időkben egész éven át a karácsonyi szeretet jegyében kell betöltenie nehéz hivatását. A törvények szigorú betartása mellett a karácsonyi szeretet megértését, a jószívet kell belevinni minden munkába, amellyel népünk ügyeit intézzük. Mert a szegénység nagy. — de áldott jó a magyar nép. A nyomorúság rendki-

Több mint
karácsonyi ajándék

a 7331-es Orion 3+1-es rádió, mert egész éven át reggeltől éjfélig, teljes selektivitással és kristálytisza hangon közvetíti az összes számbajövő európai adó állomások műsorát.

ORION
RADIO

vüli, de áldott jó lelkű a mi népünk és türelmesen várja a jobb jövőt a magyar földmivelő. Én azért hiszek Magyarország feltámadásában, azért hiszek a szebb jövőben, mert hiszek és bízom a magyar parasztban. Hiszek ebben a népben, amely éhezve és rongyosan is türelemmel vár, semmiféle bolondító tévtanokat lelkébe nem fogad és vezetőire hallgatva, szó nélkül némán tűri mai fájdalmas sorsát. A világon a legjobb nép a magyar földmivelő!

— Karácsonyi üdvözlétül azt a jókívánságomat küldöm szeretett vármegyém minden polgárához, hogy szeressük egymást mindig úgy, ahogy azt a Karácsony tanítja isteni példájával, a Szeretet e legnagyobb ünnepe. Szeressük a mi jó népünket és legyünk támaszai mindenütt a rászorulóknak. Ez a szeretet meghozza nekünk a boldogabb jövőt, amelynek körvonalai most egyre szilárdabban bontakoznak vágyó szemünk látóhatárán, a békerevizio pirosló hajnalhasadásában.

A **pásztói Vöröskereszt Egyesület**, amelynek sikeres működéséről már több ízben megemlékeztünk, dr. Illinyi László főszolgabíró és Gorovené, Oláh Margit vezetése alatt az idén is nagyon szép munkát fejtett ki. Mindenütt ott van, ahol az inségeseken segíteni kell és nemes példájával serkentőleg hat a társadalom minden rétegére és kötelességévé teszi mindenkinek, hogy a mai nehéz időben a segítés munkáját becsületbeli kötelességének tekintse.

Mit üzen kerületének a karácsonyi ünnepek alkalmából?

Körkérdésünk a vármegye országgyűlési képviselőihez.

Tiszta fehér, vastag hólepel borítja a fáradt magyar mezőket és az emberlakta helységeket. A mezők hóleple alatt ott szunnyad csendesen, tetszhalottként az elvetett mag, amelyből tavasszal a természet csodája, az Úr akarata pompázó, élő, kenyeret adó növényzetet teremt.

A helységek hóborította házai és kunyhói felede alatt sok fájdalommal sujtott, szenvedő ember él, akik epedve várják nagy bajukban az Ur. s embertestvéreik segítő kéznyújtását.

„Az emberiség legszebb ünnepe, karácsony este közeledik, s mi úgy gondoltuk, hogy most, amikor egyensúlyt veszítve, olyan sok szenvedő embertársunk keresve-keres egy kicsiny reménysugarat is, — kötelességet teljesítünk, ha azokat, akiket embertársaik bizalmá és szeretete maguk fölé emelt, — néhány, lélekből jövő, vigasztaló, hitet, reménytkelő szóért felkeressük.

Ugy gondoltuk, hogy már akkor is jó munkát végeztünk, ha csak egy szenvedő testvérünk lelkében is sikerül a remény élető mécsesét meggyújtanunk.

A kapott válaszokat lelkünk igazi érzésével átfonva bocsájtjuk rendeltetésük útjára:

„Azt kérdezi tőlem Főszerkesztő úr, hogy mit üzenek a karácsonyi ünnepek alkalmából a „Hevesvármegye“ útján a kerületemnek?

Mit üzenhetnék a szeretet, a béke szent ünnepe alkalmából, kerületemnek, — de általában mit hirdethetnék lapunk tisztelt olvasóinak is — ma aktuálisabban mást, mint az egymás iránti szeretetet, a kölcsönös megértés és a magyar összetartozandóság, a magyar sorsközösség átérzésének kiáltó szükségességét, Mit üzenhetnék, mit hirdethetnék mást, mint azt, hogy ezekben a nehéz, keserves és mostoha időkben, amely erre a szegény országra és népére szakadt, érezze át a szeretet e nagy ünnepén fokozottan minden igaz magyar ember, akiknek a Mindenható erre az anyagi lehetőséget megadta, hogy segítségre szoruló honfitársain nemcsak általános emberi, de hazafias kötelessége segíteni, ott és úgy, ahol és ahogy az módjában áll. — Mit üzenhetnék, mit hirdethetnék végül aktuálisabban mást, mint azt, hogy e rutul és igaztalanul megcsonkított nemzet és ország fiainak hitet és reményt, bizalmat, erőt és kitartást — az előttünk álló küzdelmes jövőhöz csak az nyújthat, ha közös szenvedéseinket, közös keserves sorsunkat, közös hazafias fájdalomainkat és reménységeinket mindannyian átérzve, elérendő nagy nemzeti célkitűzéseink tekintetében nem forgácsoljuk szét esztelenül megmaradt csekély erőinket, hanem összefogva igaz magyar testvéreként, együttes erővel, egymást támogatva, egyesült közös akarással és munkával — összeforrvva a nemzeti egység nagy gondolatában, — Istenbe vetett szent hittel és meg nem tántorítható reménységgel szolgáljuk valamennyien az utban lévő nagy magyar nemzeti feltámadást.”

Ivány Béla

Azt kérdezi tőlem Szerkesztő Ur, mit üzenek kerületem választóinak?

A felelet a mai nehéz gazdasági időkben, amikor a falu valósággal benne ül az eladósodás tengerében, magától adódik. Türelmet, kitartást, reményt és bizodalmat. Türelmet, nehéz bajaink elviselésére, mert csak közös összefogással tudjuk legyőzni azokat a nagy gazdasági nehézségeket, melyek megfeszítik falusi népünket. Kitartást, mert ha valaha szükség volt arra, hogy a nemzet jobb jövőjében bizakodjunk, úgy napjainkban leginkább. Szent meggyőződésem az, hogy ez a nemzet, — amely ezer éven át állta az idők minden megpróbáltatását és népünk, amely hősiiesen verekszik az élettel ott, ahol a sors keze lerakta őket, kimeríthetetlen és öserőtől duzzadó tartálya nemzetünknek. A nemzet fundamentuma mindig a falu, egészséges ember energiája volt. Meg kell jegyezni azt is azonban, hogy ezt a fundamentumot alá kell támasztani minden rendelkezésünkre álló eszközzel annál is inkább, mert ellenfeleink erősen csákányozzák.

Reménykednünk kell abban, hogy azok a derék és becsületes szándékú férfiak, akik a mai időkben tartják az ország kormányrudját, megtalálják azt az utat, amely a nemzet gazdasági feltámadásához és a falu népének megsegítéséhez vezet. Reménykedve tekintünk a jobb idők bekövetkezésére, lehetetlennek tartom tehát azt, hogy a magyar mezők fölött újra ki ne süssön a boldogság és a megelégedés napja, amely azonban csak akkor következik be véleményem szerint, — ha a falusi nép egyszer már megtalálja számítását is, vagyis verejtékes munkájának a gyümölcsét nem mások, hanem ő maga élvezzi. A magyar föld mindig kitermelte mindazt, amire ennek a nemzetnek szüksége volt. Éppen azért az új esztendőben reménykedve kell tekintenünk a magyar barázdák felé, melyekből ezeresztendő óta az isteni gondviselés mindig megadta azt, amire a családnak, a falu népének és a nemzetnek szüksége volt.

Azt szokták mondani, hogy a bajban mindig megértjük egymást. Ha valaha bajban volt ez a nemzet, úgy napjainkban leginkább, amikor Trianonban megnyírbáltak bennünket és elvették tőlünk mindazt, ami a nemzet életfeltételeinek szükségessége. Ma úgy néz ki ez a nemzet, mint egy villámtól sujtott fa, melynek koronáját az idők szele is megtépázta. Mi azonban bizunk a magyar összetartásban, hogy ez a nemzet a megpróbáltatás nehéz órájában és a kálváriajárás közepette is megtalálja a nemzeti öntudatot és önmagát. Bizakodó lélekkel tekintünk a 1934. esztendőbe annál is inkább, mert vannak külföldi barátaink is, akik sikra szállnak a magyar igazság kiharcolásában. E helyütt elsősorban gondolok Mussolinira, aki legelső volt az államférfiak között, mert hivatalos helyről, hivatalos formában dörögte oda a világ lelkiismeretébe, hogy Középeurópa békeje és civilizációja nélkülünk nem tökéletes. Újabbban a revízió gondolata mellé szegődött az angol nemzet nagy többsége is, úgyhogy minden reményünk megvan arra, hogy a belső egységes nemzeti összefogás kitermelésével a szűkre szabott magyar ha-

tárakat a szentiszlváni és az Istenadta természetes határok felé is kitolhatjuk. Ehhez azonban az szükséges, hogy a nemzet minden fia megértse a vezetők szavát és kövesse mindazt, amit azok a nemzet érdekében jónak tartanak, mert eredményekre csak akkor számíthatunk, ha az egész nemzet, a magyar falusi miliók egyek lesznek nemcsak az elhatározásban, hanem Széchenyi István jóvendölése szerint a lettekészségben is.

A karácsonyi és újévi ünnepek alkalmával azt kívánom minden egyes magyar testvéremnek, az én kedves szeretett választóimnak, barátaimnak, ismerőseimnek, hogy a lelkükben táplált minden reményességük valóra váljon.

Mayer János

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Gondot okozott kérdésével: „A karácsonyi ünnepek alkalmával mit üzen kerületének?” —

Gondot okozott, mert a szeretet és békesség e nagy ünnepén csak olyan üzenet volna helyén való, mely ez örömnép hangulatát elmélyítené. Csak az az üzenet volna méltó nagy ünnepünkhöz, melyet egész választóközönségem s vele csonka országunk minden lakója oly epedve vár: a szeretet ez ünnepén az Isten imáadására hívó harangszóval nemzetünk hosszú és súlyos megpróbáltatása véget ért.

Sajnos, ezt a mindnyájunknak megváltást jelentő üzenetet nem tudom küldeni.

Az a chaos, mely a szerencsétlen békék során mondhatni — egész Európára, a világra rázúdult, súlyos és sötét felhőként bcrul az emberiségre, melyben győzők és legyőzöttek irányt veszve bolyonganak. A vak gyűlölet, a fektelen önzés ül orgiákat e sötétségben, elfelejtve a történelemnek minden tanulságát, az emberiség közös boldogulásának minden teóriáját. A sötétség ez urai lelkiismeretlenül gázolnak keresztül mindenben, ami céljaik útjában áll, sietve, hogy változtathatatlanak hitt tényeket állíthassanak a látni kezdő világ szeme elé.

A szél már feltámadt. Ma még csak szellő, de máris bontogatja e sötétség függönyét s azok, akik idebentről erősítik, támasztják e szellőt, önzetlen és mindig szaporodó segítőköt találtak az olasz, angol sőt már a francia nemzetnél is. Nem lehet messze az idő, amikor e feltámasztott szellő áttöri a súlyos és sötét felhőket s kisüt a magyar Igazság napja, enyhülést, meleget, életet adva az agyonsanyargatott népnek.

Addig, kedves magyar testvéreim, vigyük türelmesen a ránk rakott terheket. Végezze ki-ki a maga munkáját a legjobb tudása és kötelessége szerint. Egyesüljünk egy nagy, egységes táborba, hogy erőt adjunk azoknak, kik fáradhatatlanul dolgoznak a magyar jövőért, a magyar feltámaszásért. —

Adjon a jó Isten boldog és boldogabb karácsonyi ünnepeket. —

Szives üdvözzellett
Bobory György

Mit üzenek választóimnak karácsonyra ?

Legyenek türelemmel, leszítsék meg összes kitarító készségüket! Mást mit is tehetnének? Várni kell, bármily hosszú és keserves is a várakozás.

Egyszer mégis csak felderül felettünk, az ég! Egyszer . . . — de mikor?

Én hiszem, hogy már nincs messze ez az idő. Nincs messze, mert úgy érzem, valaminek, ránk nézve valami jobbnak okvetlen történnie kell. Lehetően az, hogy azok, akik a legelsőbbrendű emberi szükségleteket, a táplálékot állítják elő, éhenhalva ésszeroppanjanak. Ez az állapot természetellenes. Már pedig a természet nem tűrheti soká, hogy ellene vétkessenek, emberi rosszasággal vagy ostobasággal rajta véglegesen diadalt arassanak.

Ha pedig ez igaz, úgy rövidesen meg kell jönni az általam remélt változásnak, úgy a gazdasági helyzetben, mint az ország mai csonka mivoltában.

Ennek az annyira óhajtott változásnak az elkövetkezését azonban nem szabad összetett kézzel várunk. Minden erőnket, egyesíteni kell, hogy türelmünket felfokozzuk, viszont minden, türelmünket próbáratévő, azt zavaró jelenséget ki kell irtanunk közéletünkéből.

Az igazságosságnak, becsületességnek, tisztességnek, takarékoságnak és az egyenlő elbánásnak nagyszerű elveit kell minden vonalon érvényesítenünk.

A tűrés, a kínos várakozás fájdalmaim semmi sem enyhítheti jobban, mint annak az érzete, hogy abban mindnyájan, kivétel nélkül egyenlően osztozunk. —

Pusztla szigetre vetett hajótöröttek vagyunk, gyönyörű hajónkat, „Nagymagyarországot” szétzúzták a hullámok. Száraz kenyérnél is rosszabb a mi eledelelünk.

Ám, ha a fenti elvek megvalósításával testvériesen összefogunk, mint ahogyan azt akkor, mikor nagy hajónkra rázúdultak a szörnyű hullámok, nem tettük meg, — úgy a szebb jövőbe vetett hitünk egészen biztosan valósággá válik.

Ez az én üzenetem, ezek azok az elvek, amelyekért mindig sikra szálltam a közélet mezején, mindenütt, ahol csak erre mód kínálkozott.

Dr. Gáspárdy Elemér

Ünnepeljünk szeretettel.

Nekünk magyaroknak, akik évszázadokon át eszszük a mártíromság kenyerét, minden téren össze kell fogunk, ha boldogulni akarunk. De az összefogás olyan legyen, — hogy ezért ne kelljen áldozatul dojni önértetünket, vagy politikai meggyőződésünket, mert Mussolini szavaival élve: „Az állam pillére csak az öntudatos polgár lehet.” Igaz ugyan, hogy a mi országunkat nem mérhetjük össze Mussolini országával, mert boldog az a nemzet, amelynek pápája, királya és egy Mussolinija van. Mi azonban ugyszólván teljesen magunkra vagyunk hagyatva és csak a magunk önértetére és erejére támaszkodhatunk. Épen ezért minden körülmények közt meg kell őriznünk politikai függetlenségünket és meggyőződésünket, melyektől semmi külső befolyás el ne térítessen! Ilyen értelemben kell minden téren, a szeretet

ünnepén tehát a szeretetben összefognunk és egymást támogatnunk.

A szent karácsony a kereszténységnek legnagyobb örömnépe, mert hiszen a megváltó Jézus születését hirdeti, de sajnos nekünk magyaroknak már csak halvány emlékképpen élnek azok a boldog karácsonyesték, amikor csendes, megelégedett családi körben ünnepelhettük az Ur Jézus születése napját, amikor még egyéb gondunk nem volt, mint az, hogy mivel szerezhetünk egymásnak örömet, mivel ajándékozhatjuk meg a kis Jézus nevében gyermekeinket, szeretteinket, ismerőseinket, vagy barátainkat? Amikor még ünnepi ételek illata párologt asztalunkon és az ünnepi kalácsból a legszegényebb, a legnyomorultabb embernek is kijutott.

Fájdalom, most egészen más gondjaink vannak. A mindennapi megélhetés nyomasztó gondjai nehezdednek számtalan magyar család lelkére és sok-sok magyar testvérünknek nemhogy kalács, de talán egy falat kenyér sem kerül karácsonykor asztalára. Ha erre gondolunk, én úgy érzem, hogy azoknak a szívét is szorongás fogja el, akiknek Isten meghagyott még annyit, hogy nem kell fázniok, éhezniök és hogy azoknak sincs már részük abban a szép, tiszta és zavartalan örömben, amelyben még valamikor részük volt ezen a szent napon, mert még a legédesebb falat is keserűvé válik szájukban, ha a nélkülözők tömegei jutnak eszükbe.

A szeretet ünnepén minden ember vessen számot lelkiismeretével és azok, akikkel a sors aránylag még kiméletesen bánt, úgy, hogy nem kénytelenek fütellen, hideg szobában, vagy hajléktalanul a mindennapi kenyér gondjaival küzdeni, tehetségükhöz képest enyhítsék jó szívvel, nyomorgó magyar testvérek nélkülözéseit. Hiszen a jótékony önmagában találja meg jutalmát, mert nincs nagyobb boldogság annál a tudatnál, hogy embertársainkon segítettünk.

Jusson mindig eszünkbe, hogy a várvavárt fel-támadáshoz csak hosszú szenvedések árán juthatunk el. De éppen ezért, nyujtsuk segítő kezünket szeretettel azok felé, akik adni már nem tudnak és szent karácsony estéjén vessük lelkünkbe a nagy költőnek, Végvárinak szavait:

Megyünk -- eltévedt gyermekek -- vakon,
Előttünk fel -- lefordul a vadon,
Az utszélien száraz levél kavarog,
De legyen az erdő bármilyen sötét,
Csak el ne engedjük egymás kezét
Kített, anyátlán árvák, Magyarok!

Dr. Hodossy Gedeon

Kedves Barátom!

Azt kérted tőlem, hogy üzenjek karácsonyra nb. lapod után valamit a kerületemnek. —

Ne haragudj, szokatlan lesz a válaszom, amikor azt írom Neked, hogy nekem nincs mit üzennem a kerületemnek és választóimnak, nincs pedig azért, mert én itt Egerben itthon vagyok, itt lakom

választóim között, minden választómat személyesen ismerem és minden választómat személyesen tudom köszönteni a szeretet ünnepén azzal a ragaszkodással, mely bennem határtalan városom és kerületem minden népe iránt.

Adna az Ur földünk népének évenként nagyon sokszor karácsonyi hangulatot, hogy beteljesedne a betlehemi jászol felett lebegő angyalok óhaja:

Békesség a földön a jóakarató embereknek!
Téged is ebben a hangulatban szeretettel köszönt igaz hived és barátod

Dr. Petro Kálmán

A „Hevesvármegye” igen tisztelt szerkesztője által hozzám intézett arra a kérdésre, hogy a karácsonyi ünnepek alkalmából mit üzenek választókerületemnek, válaszomat az alábbiakban van szerencsém megadni:

Fojtogató gazdasági válságban élünk. Ennek egyik legfőbb oka kétségkívül a nemzetek között dúló gazdasági háború és az ezzel kapcsolatos önellátási és elzárkózási törekvés. A vámsorompók sokasága, a különféle külkereskedelmi korlátozások és egyéb mesterséges akadályok a javaknak nemzetközi forgalmát, a nemzetközi árucserét olyan mértékben megbénítják, hogy a termelésnek és munkának nincs meg többé az értéke és a munkanélküliség, mint ennek a kornak súlyos betegsége, ijesztő méreteket ölt.

A nemzetek gazdasági boldogulását gátló akadályoknak lebontására és kiküszöbölésére, a javak elhelyezhetősehez szükséges piacok megszerzésére tagadhatatlanul hatalmas erőfeszítések történnek. Remélhetünk-e azonban addig komoly eredményeket, amíg itt bent az országban a nemzet fiainak összefogását és egymásrautaltsága felismerését különféle lelki vámsorompók teszik lehetetlenné?

Valóban, a vámsorompókat nemcsak a nemzetek között, hanem az egyének szívében is le kell bontani, hogy a békéhez, boldoguláshoz és a közös célok elérhetősehez elengedhetetlenül szükséges lelki egységet és harmóniát megtremthessük.

A szellemi válaszfalaknak, lelki vámsorompóknak ledöntéséhez és ezen keresztül a lelki egység megteremtéséhez egymás megbecsülésének, megértésének, az ellentétek kiküszöbölésének az útja és legfőképpen a szeretet nagy parancsa vezet. A szeretet, amely talán a legnagyobb tömegmozgató erő.

A karácsony ünnepe Isten irántunk való szeretetének egyik legfelségesebb és mindenki által könnyen érthető megnyilatkozása. Lobogjon tehát magasra a szeretetnek lángja a karácsonyfa gertyáinak meleg fényénél és szóljon a karácsonyi zoltár az Isten dicsőségéről és az emberek békéjéről.

Ebben az elgondolásban üdvözlöm szivemből a hatvani választókerületet a karácsonyi ünnepek alkalmából.

Szinyei-Merse Jenő

Népszerű, de téves elgondolások gazdasági helyzetünk javítása érdekében.

Írta: báró Hatvány Endre.

Az 1933-as esztendőben mintha megállott volna az a fokozatos rosszabbodás, mely évek óta mutatkozott gazdasági helyzetünkben. Államháztartásunk deficitje, mely az 1932-33-as évben még 138 millió volt, az 1933-34-es év előirányzata szerint 76 millióra csökkent és remélhető, hogy tényleg 100 millió alatt fog maradni. Kereskedelmi mérlegünk 1933. január-novemberi eredménye 677 millió aktív saldó, szemben az előző év ugyanezen időszakára vonatkozó 72 millió passzivitással. A munkanélküliség nem növekedett. A fontosabb mezőgazdasági termények ára tovább csökkent ugyan, de a termés általában oly kitűnő volt, hogy az alacsony árak folytán előálló kár túlnyomórészt helyrehozható, a terméstöbblet által elérhető bevéttel. Az ipar termelése általában tovább csökkent ugyan, de van több olyan iparág is, melyben a produkció nagyobb volt 1933-ban, mint az előző évben.

A rosszabbodás tehát nem fokozódott, de gazdasági helyzetünk továbbra is kedvezőtlen. Ismeretes, hogy ennek legfontosabb okai az internacionális helyzet nyugtalansága és a tőkehiány. A Népszövetség, a leszerelési tanácskozások, a londoni gazdasági konferencia: nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. A tőkehiány nálunk Magyarországon különösen érezhető. Kedvezőtlen gazdasági viszonyok között mindig erősebben érvényesülnek komolytalan jelszavak. Ezzel magyarázható az a paradox helyzet, hogy nálunk is mutatkoznak tendenciák, melyek a meglévő tőke elpusztítására volnának alkalmasak, épen ebben az időben, amikor a tőkeképződés elősegítése volna legfontosabb feladatunk.

Felbecsülhetetlen érdeme kormányunknak, hogy tudott ellenállani a jelszó-politikának és könnyelmű kalandokba az országot nem vitte. Igyekezett megvalósítani azt a nehéz feladatot, hogy a szociálpolitika kívánságait összhangba hozza a gazdasági észszerűséggel.

Egyike a legelterjedtebb népszerű kívánságoknak: a pengő értékének csökkentése. Közismertek az infláció mellett és ellen felsorolt érvek. De a legkitűnőbb hypothéziseknél, a leglogikusabb érveknél is jobban kell hatniuk azon tapasztalatoknak, melyeket magunk szereztünk. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy ez egyszer más kárán tanulhatunk. Az Egyesült Államok keresztülvitték a dollár értékének csökkentését azon hiszemben, hogy az árak ára a dollár értékcsökkenésének arányában fog emelkedni. Az „Economist” december 2-iki számában a következőket olvashatjuk:

Az április 15-iki árakat 100-zal véve fel, ez év november 15-én

az arany	index-száma	.	.	162
a gummi	„	„	„	250
a tojás	„	„	„	249
az ón	„	„	„	216
a gyapjú	„	„	„	192

Egyes árak ára tehát lényegesen nagyobb mértékben emelkedett, mint az arany értéke.

Ezzel szemben:

a kávé	index-száma	.	.	97
a szárvasmarha	„	„	„	99
a cukor	„	„	„	109
a vaj	„	„	„	118

Fenti árú árak tehát április 15-éhez viszonyítva részben csökkent, részben alig emelkedett.

Ezen adatok világosan bizonyítják, hogy nem minden áru követi és különösen nem egyforma mértékben követi az aranynak a pénzegységhez viszonyított árváltozását és hogy nem lehet a kereslet és kínálat örök törvényét büntetlenül félredobni, amint azt Roosevelt elnök elgondolása feltételezte.

Ugyancsak népszerű a gazda-adósságok kérdésének kiélézése. Nözetem szerint a kormány elment addig a legszélső határig, ameddig a hitelélet biztonságának veszélyeztetése nélkül elmehet. A gazda-adósságok fizetésének lényegben való fellügmentése és a fizetendő kamat csökkentése, a védett birtok megteremtése, szociálpolitikai szempontból helyes intézkedésnek látszik. Gazdasági szempontból azonban ez intézkedés csak akkor minősíthető helyesnek, ha a két éves moratorium ideje alatt sikerül a kormányoknak a mezőgazdaság rentabilitását ismét helyreállítani. Erre vonatkozólag az Országos Mezőgazdasági Kamarának és az OMGE-nak több értékes javaslata fekszik a Földművelésügyi Miniszter előtt, (nem az irányított gazdálkodásra gondolok) melyek közül nem lehet elég gyakran és nyomatékosan ismételni a közterhek csökkentésének szükségességét. Anennyiben a mezőgazdaság rentabilitását helyreállítani nem volna lehetséges, úgy a gazdavédelmi rendelet gazdasági szempontból inkább ártaalmas. Az eladósodott mezőgazdasági üzemek nagy része inkább tengődik, mint gazdálkodik. Kevés munkást foglalkoztatnak, iparcikkeket nem vásárolnak, produkciójuk minimális. Ha a mezőgazdaság helyzete két év alatt meg nem változnék, azt kell megállapítani, hogy gazdaságilag a védelmi rendeletek célját el nem érték.

Még mindig népszerűek a kartellek elleni támadások. Különös helyzet, hogy a mezőgazdaság azt a gazdasági formát támadja, melyet most maga kíván a mezőgazdasági termelés számos ágában megvalósítani. A kartell annyira meghonosodott és elterjedt a világgazdaságban, hogy általában magának ennek létezését komolyan támadni nem lehet. Jogos kifogás csak azon kartellek ellen volna emelhető, melyek aránytalanul magas árakat tartanak fenn és a mezőgazdaság létérdekét veszélyeztetik. Itt méltányosnak látszik az árak revíziója. A mezőgazdasági kartell, — melyről utóbbi hónapokban oly sokat vitatkoztak, — mint elvi elgondolás helyes lehet, de tényleges megvalósítása a praktikus életben leküzdhetetlen akadályokba ütközik. Napi- és szaklapokban annyi tanulmány jelent meg erről a kérdéstről a közelmúltban, hogy felesleges e helyen az ebben foglaltak megisméllése. Érdekes könyv jelent meg e kérdéstről Angliában Viscount Astor és Keith A. H. Murray: „The Planning of Agriculture” (mezőgazdasági tervgazdálkodás) címmel. Különösen érdekes könyvüknek azon része, mely a tervgazdálkodás keresztülvitelének ellenőrzésével foglalkozik. Vélemé-

nyük szerint három lehetősége van az ellenőrzésnek. Egyik esetben megbízott gazdák vállalják az ellenőrzés nehéz munkáját. Valószínűtlennek tartják, hogy ezek a vállalt feladatnak meg tudjanak felelni és az ellenőrzés ennek következtében tökéletlen lesz. De feltéve, hogy ez mégis sikerülne, nem mélyedhet el ez a bizottság minden gazdaság helyi viszonyába, hanem egy és ugyanazt a típust volna kénytelen mindenütt megteremteni s ezáltal megakadályozná a helyi viszonyokhoz alkalmazkodó racionális gazdálkodást. Másik lehetőség, hogy minden termelési ággal egy külön szövetség foglalkozzék. Ha egymás mellett és egymásra való tekintet nélkül számos szövetség avatkozik be a gazda termelésének irányításába, ez, az írók szerint, az abszurditásig menő zavarokat fog kelteni. Marad harmadik lehetőségnek az állam ellenőrzése. Tekintettel a nagyszámú önálló gazdára, valamint a különböző gazdasági módok végtelen sorára, hihetetlenül drága volna a megbízható és megfelelő tudással rendelkező organizáció megteremtése. Végül kifejtik az írók, hogy nézetüket nagyban befolyásolta az a tapasztalat, amit az angol tejértékesítés organizációjánál szereztek.

Nagy- és kisbirtok közé éket verni, ma szintén népszerű feladatnak látszik. Szöges ellentétben áll ez a miniszterelnök úr azon általánosan helyesnek elismert tendenciájával, hogy az összes termelési ágak harmoniáját biztosítsa a nemzeti öncélúság keretén belül.

Itt különösen könnyűnek látszik a miniszterelnök úr kívánságának megvalósítása, mert hiszen a nagy-, közép- és kisbirtok legfontosabb érdekei közösek. Gróf Károlyi Mihály és társainak agitációja óta nem is merült fel soha komoly ellentét közöttük. A nagy- és középbirtok történelmi jelentőségét, gazdasági fontosságát kétségbevonni nem lehet. A nagy- és középbirtok megszűnése az ország egész lakosságára súlyos megrázkódtatást jelentene. A nagy- és középbirtok termelése úgy mennyiségileg, mint minőségileg állandóan különbözik a kisbirtokénál. Alábbi adatok mutatják az utolsó három évben a nagy-, közép- és kisbirtok termését q-ban kifejezve:

kat. hold	búza	árpa	rozs	tengeri	cukorrépa
1931. évben:					
1 — 20	6.5	5.3	4.9	7.8	91.4
20 — 100	7.0	5.5	5.0	7.8	86.0
100—1000	7.3	6.2	5.9	7.9	95.1
1000 felett	8.6	7.2	6.9	9.0	109.0
1932. évben:					
1 — 20	6.2	8.0	6.6	11.7	82.9
20 — 100	6.1	8.2	6.6	11.9	90.3
100—1000	7.1	9.6	7.8	11.8	107.5
1000 felett	8.5	11.3	9.3	13.1	127.0
1933. évben:					
1 — 20	8.56	8.57	7.52	8.12	107.28
100 felett	9.69	9.73	8.92	9.75	126.75

(Az 1933. évről részletesebb adatok még nem állnak rendelkezésre.)

A termények kvalitását illetőleg ugyancsak összehasonlíthatatlanul felette áll a nagy- és középbirtok a kisbirtoknak. A növénynevelés, az állattenyésztés terén, csak a nagy- és középbirtokok mutatnak fel komoly eredményeket. Kereskedelmi mérlegünk aktivitása nagy- és középbirtok nélkül nem volna fenntartható, mert a kisbirtok produktumai, kevés kivételtől eltekintve, alig exportképesek. Agri-

kulturánknak nagy fejlődése az utolsó 50 évben kizárólag a nagy- és középbirtoknak köszönhető. Új művelési módok, új kísérleteknek költségeit, az ezzel való fáradozást, tudással, szorgalommal vállalják utóbbiak magukra és az elért eredményeket a gazdaságsadalom összességének rendelkezésére bocsájtják. A nagy gazdaságok lényegesen több munkást foglalkoztatnak a kisbirtokokosoknál. Az OMGE közgazdasági szakosztálya 250 gazdaság termelési adatait feldolgozva, azon eredményre jutott, hogy a megvizsgált adatok szerint a nagybirtok kat. holdanként egy évben 66 pengőt költ munkabérrre, míg a kisbirtok csak 43 pengőt fordít erre célra. Több község panaszkodik az országban, hogy az O. F. B. túlságosan radikális működése folytán nem maradt vidékükön munkaadó nagybirtok. Veszélyes jűtéknak volna a munkanélküliek nagy számát a nagy- és középbirtokok további felosztásával ismét szaporítani.

Igazuk van mindazoknak, akik nem akarják szóltatni és féltetni azt a szerencsétlen helyzetet, melyben élünk. Rettenetes annak a tudatnak elviselése, hogy munkaképes és munkátlan éhező és fázó emberek járnak közöttünk. De ezen népszerű elzáródások, melyekről fentebb megemlékeztem, nem hozhatnak javulást, sőt ellenkezőleg, alkalmasak arra, hogy a nyomort és munkátlaniságot növeljék. Kormányunk végtelen agilitással, komoly tudással fáradozik jobb jövőnknek szilárd alapokra való felépítésén. Bármily szomorú is annak megállapítása, mégis sikernek könyvelhető el, hogy gazdasági helyzetünk ez évben tovább nem rosszabbodott. Tisztában kell lennünk azzal, hogy lényeges javulása helyzetünknek nem várható addig, amíg a körülöttünk lévő államok autarkiaira való törekvése meg nem szűnik és az államközi relációk, igazságosabb bázisra építve, nyugalmat nem teremtenek.

Halálozás. Részvétel vettük a gyászúrnak, amely Orosz Mihályné, született Hegedűs Anna halálát jelentette, aki életének 69-ik évében, hosszas szenvedés után folyó hó 14-én éjjel Hevesen elhunyt. Temetése nagy részvét mellett 16-án délután volt. Az elhunytban dr. Orosz Mihály, a külkereskedelmi intézet elnöki előadója, édesanyját gyászolja.

Balogh István igazgatója lett a Hevesmegyei Gazdasági Egyesületnek.

A széleskörű tudás, a becsület, odaadó szorgalom elnyerte méltó jutalmát. Balogh István egyhangú lelkesedéssel, szeretetteljes ünneplés közben a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület igazgatója lett. Hozzánk közelálló ő, mint társzerkesztőnk és hűséges munkatársunk a legszűkebb családunkhoz tartozik. Az ő öröme, a mi büszkeségünk is. Mi talán elfogultak vagyunk vele szemben és éppen ezért ez alkalomból jellemzésére dr. Petró Kálmán országgyűlési képviselő szavait idézzük, aki a legutóbbi ülésen bensőséges szeretettel köszöntötte őt, mondván: „Balogh Istvánt egy éve ismerem, de most, az egri borhét alkalmával ismertem meg őt igazán. Nem játszom a szavakkal, amikor azt mondom, hogy Balogh István oly páratlan kiváló szaktudású férfiú, aki világviszonylatban is teljes tájékozottsággal bír s utólérhetetlen szorgalmú, — amelynek fényes bizonyosságát láttam, amikor, mint a legsikerültebb kiállítás rendezője, ha szükséges volt, a kalapács nyelét is megfogta.”

A közigazgatás egyszerűsítése.

Irta: **Magnin Alfréd.**

Szeretném a községek sorsáról döntő köröket meggyőzni arról, hogy a közigazgatás racionalitását a községeknél kell kezdeni.

Szeretném az egész közvéleményt meggyőzni arról, hogy a közigazgatás egyszerűsítését csak a községeknél kezdhetjük meg.

Nincs szükség arra ezen két fórum egyike előtt sem, hogy azt bizonyítsam, hogy a közigazgatás racionalizására szükség van. Rögóta érzik ennek szükségességét mindenki, évről-évre bonyolultabb az igazgatás, évről-évre több és több nehézséggel kell megküzdenie mindazoknak, akik a közigazgatás valamelyik apparátusát igénybeveszik.

Nem a községi jegyzők több munkájáról van szó. A jegyzők megadással viselik a hónapról-hónapra vállalkra rakott többletmunkát. Igyekeznek minden újabb terhük mellett szolgálni a község népének érdekét még akkor is, ha a folyton fokozódó irásbeliség erre alig enged is időt.

Maguknak az egyes embereknek a dolgáról van szó. Ezeknek az úgynevezett feleknek okozott nehézségekről.

Bekében a rendes ember évente csak egyszer jelent meg a község házában. Akkor, amikor szeptemberben az adóját kilizette. Akkor két-három szót még elbeszélgetett és többször soha sem volt baja a hatóságokkal. Ma már hol neki kell bejönni bejelenteni, kijelenteni, igazolványért, bizonyítványért, tanúsítványért, meghatalmazásért, velőmagért, váltóért, természetbejelentésért és különféle aláírásokért, hol pedig mi zaklatjuk őt kutyája bejelentése, természetbejelentése, tyúkainak száma, házában valóságos vagy képzelte bére, lovának milyen volta és sok más körülménye felől, nem is szólva az adóbevallásairól és a neki küldött adócédulákról és végrehajtásokról. Természetes, hogy ezek közül egy sem egy időben történik, hanem jut belőle a téli hónapokra épűgy, mint a szép tavaszi és őszi időre is. Ha arról van szó, hogy az OFB. földje után törlesztő részletet akar-e fizetni, vagy pedig haszonbért, akkor aratási időben kell jegyzőkönyvileg nyilatkoznia 21 óra alatt.

Ez a 21 óra nem tréfa kedvéért íródott. Épen annyira nem tréfa, mint az a sok más íróasztalmunka, amely meggátolja a jegyzőt igazi hivatásának végzésében, gátat emel a tudakozódnivalóval hozzáforguló nép és a beszédre rá nem érő jegyző közé.

Ezek a felek azok, akiknek érdekében ki kell küszöbölünk minden hátráltatást az egész közigazgatásból.

E munka véget azonban hiába fogjuk meg a magas hatóságoknál. A magas hatóságok ügykörének decentralizálása, alsóbb hatóságokra ráruházása nem hozza meg a kívánt eredményt. A munka megmarad, csak másutt végzik el. Még ha az eddig végzett munkákból sokat ki is dobunk, mint feleslegeseket, akkor sem tudjuk ott megbírálni, hogy melyek azok a munkák, amelyek minden hátrány nélkül még elhagyhatók volnának, melyek azok, amelyeknek egyszerre, együtt való végzése időt, fáradságot, gondot takarít és lehetőleg minél kevesebb személyes utánjárásit terhet ró a lakosságra.

A másik végén kell tehát megfognunk az egyszerűsítés munkáját.

Csak a községek azok, ahol a munkát racionálni lehet és kell. Az épületet alulról kezdjük építeni. A községeknél láthatjuk legvilágosabban, hogy mi az a munka, amelyre mindenki érdekében szükség van. A feleslegesét könyörtelenül kidobni. Biztosítani az időt arra, hogy a valóban fontos munkák jól és lelkiismeretesen legyenek elvégezhetőek s hogy a községnek a jegyzője ne csak egy pillanatnyi időre, hanem nyugodt megbeszélésre is rendelkezésére álljon a hozzáforguló, sok-sok bajjal ellátott falusi népének.

A községtől kiindulva haladhatunk felfelé az egyszerűsítéssel az állam nagy épületén. Egészen biztosan nagyobb eredménnyel, mintha felülről kezdenék a bontást.

Ha azt mondaná valaki, hogy éppen a bontás, a hibák kiküszöbölése azt hozzá magával, hogy felülről kezdjük, akkor azt felelem, hogy a bontás nem rombolás akar lenni, hanem építés: a jó, gyors, közvetlen, magyar közigazgatás megteremtése.

Primitív népek úgy jótékonykodtak, hogy ha megláttak egy didergő, rongyos embert, akkor odaadtak neki egy meleg takarót, vagy egy kabátot. Ma jótékonycélú mulatságot rendezünk — lehetőleg meghívókkal, a szereplők új ruhákkal, táncmuzsikával — s az esetleg el nem adminisztrált bevételt ünnepséggel egybekapcsolva ki is osztjuk.

A községek adminisztrációja sok felesleges cifraságot öltött magára. Ezt a sok cifraságot csak ott láthatjuk meg a viselőjén. Le kell fejteni ott róla minden kőszönyűt, minden talmi gombot, minden mehezítő süjtást, ne görnyedjen alatta többé sem a község jegyzője, sem a község népe.

Szeretném, a községek sorsáról döntő köröket meggyőzni arról, hogy a falu az, ahonnan el kell indulni.

Szeretném, ha az egész közvélemény már ország-szerre meg volna arról győződve, hogy jó utat taposunk akkor, amikor a községeket állítjuk előre.

Révász József archeológiai munkájának sikere.

Lapunk hasábjain már megemlékeztünk arról a nagyértékű fáradhatatlan munkáról, amelyet Révész József rendőrtanácsos, a hatvani kirendeltség vezetője, a hatvani járás múzeuma érdekében kifejt. Sok utánjárással és anyagi áldozattal igyekszik Hatvan környékén folyamatba telt ásataival feltárni azokat az értékes kincseket, amelyekben, úgy látszik a város környéke bővelkedik.

Ezt az eléggé nem dicsérhető és már eddig is szép sikerrel járt munkát most kibővítette azon fontos lépéssel, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum illetékes szerveit is sikerült neki meggyőznie, hogy ezek a kutatások nemzeti fontossággal bírnak, s amint azt Márton Lajos, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti osztálya igazgatójának hozzá intézett alábbi leveléből örömmel vehetjük tudomásul, az ezutáni munkálatoknál a Nemzeti Múzeum szellemi és anyagi segítsége is rendelkezésre fog állani.

Magyar Nemzeti Múzeum.

Régészeti Osztály.

ad 148 1933.

Nagyságos Uram!

Csak most áll módomban visszatérni legutóbbi szóbeli tárgyalásunkra, aggályaim voltak ugyanis abban a tekintetben, hogy állami költségvetési fedezetünk kifogyván, módomban lesz-e a Nemzeti Múzeum Régészeti Osztálya részéről a strázsahegyi ásatásokba bekapcsolódni. Mivel azonban a Magyar Tud. Akadémia Archeologiai Bizottságának ülése óta reménységem van arra, hogy a jövő évi akadémiai támogatás egy részét a tavaszi munkálatok végzésére megkapjuk, most már tárgyalhatunk a dologról.

Hillebrand Jenő jelentése szerint a strázsahegyi ásatások elvégzését fontos tudományos feladatnak kell tekintenem, amely aránylag kevés költséggel és fáradsággal érdekes leletekkel gazdagíthatja úgy a Régészeti Osztály gyűjteményét, mint a Nagyságod által megalapítani óhajtott helyi gyűjteményt; a legnagyobb készséggel lefedem a terület megváltási költség felerészét és a kiszálló tisztviselő költségeit. A leletanyagra vonatkozólag már mult alkalommal abban állapodtunk meg, hogy a leleteken 50 %-ban osztozunk, kivételesen fontos lelettárgyakra, aminek a Nemzeti Múzeumban ezidőszent még nincsenek, fenntartom a Nemzeti Múzeum megtartási jogát, de ilyeneknek gipszmásolatait elkészíttetem a helyi gyűjtemény számára, az ilyenekből előforduló második példány már természetben illetné a helyi gyűjteményt.

Abban a reményben, hogy ilyen alapon meg fogjuk találni az együttműködés feltételeit, maradok kiváló tisztelettel

kész hiva

Márton Lajos

a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti
Osztályának igazgatója.

Az apa életében az anya jogosított-e kiskorú gyermeke érdekében magánindítványt előterjeszteni?

Irta: dr. Alföldi Béla.

Sokszor előfordul, hogy pl. egy 10 éves gyermek ellen járásbírósi eljáráshoz tartozó magánindítványra üldözendő bűncselekményt követnek el, s a törvényes képviselő apa helyett a gyermek anyja terjeszti elő a magánindítványt.

A bíróságok gyakorlata különböző. Egy része nem ismeri el az anya indítványozási jogát, másik része a Bp. 523. §. utolsó bekezdésére való hivatkozással elfogadja a magánindítványt s az ügyet érdemben letárgyalja.

Hogy is állunk ezzel a kérdéssel?

Mindenekelőtt különbséget kell tennünk a magánindítvány, mint a bünvádi eljárás megindításának feltétele, és a magánvádló képviselete között.

A magánindítvány *anyagjogi* intézmény, amely a büntetőtörvénykönyv 110 és következő szakaszaiban szabályoztatik, a magánvádló képviselete *perjogi* fogalom, amelyről a bünvádi perrendtartás 47. §-a intézkedik.

A btk. 110. §-a szerint olyan bűncselekmény miatt, mely csak a sértett fél indítványára üldözhető, a *jogosítottnak* indítványa nélkül bünvádi eljárás meg nem indítható.

Hogy ki jogosított a magánindítvány előterjesztésére, azt megmondja a büntetőtörvénykönyv 113. §-a, mely szerint jogosított erre a sértett fél, ha életkorának 16-ik évét már betöltötte, ellenkező esetben törvényes képviselője. Ezzel kapcsolatban a 25 számú döntvény kimondotta, hogy a 16 évet betöltött sértett kiskorú helyett, sőt tőle függetlenül is jogosított magánindítványt előterjeszteni *atyai* illetve *gyámi* hatalmánál fogva a kiskorúnak törvényes képviselője is.

Ezzel az anyagjogi rendelkezéssel szemben áll a bünvádi perrendtartás 47. §-a, mely a magánvádló perjogi képviseletéről intézkedik, mondván, hogy a 16 évet aluli sértett helyett *kizárólag* törvényes képviselője, a 16 éven felüli kiskorú sértett helyett pedig törvényes képviselője is képviselheti a magánvádat.

Első tekintetre úgy látszik, hogy ugyanazoknak van joguk a magánindítvány előterjesztésére, mint a magánvádló képviseletére, pedig ez tényleg nincs így. Ugyanis a btk. 113. §-a szerint magánindítvány előterjesztésére a gondnokság alatt lévő pazarlók helyett, *vagyon* ellen irányzott bűncselekmény esetén *kizárólag* azoknak törvényes képviselője jogosult, míg a bünvádi perrendtartás 47. §-a értelmében a vagyon ellen irányzott bűncselekményre nézve a pazarlás miatt gondnokság alatt lévő sértett helyett törvényes képviselője is képviselheti a magánvádat. Vagyis a pazarlás folytán gondnokság alá helyezett, vagyon elleni büntetendő cselekmény miatt magánindítványt nem tehet, a vádat azonban ő maga is képviselheti.

Amint látjuk, a btk. 113. §-a és a Bp. 17. §-a nemcsak anyagi-alkali jogi mivoltukban különböznek egymástól, hanem tartalmilag sem teljesen azonosok.

A járásbírósi eljárásban azután a Bp. 17. §-át a Bp. 523. §-a egészíti ki, melynek utolsó bekezdése szerint a *szülő gyermekének* . . . képviseletében külön meghatalmazás nélkül is eljárhat és *magánvádra üldözendő bűncselekmények miatt vádat is emelhet*.

Akik az anya indítványozási jogát elfogadják, nézetüket erre a rendelkezésre alapítják, s azt hiszik, hogy az anya, az atya életében is jogosított 16 éven aluli kiskorú gyermeke helyett magánindítványt előterjeszteni. Pedig ez a fentebb kifejtettek szerint az anyagjogi és alakjogi szabályoknak teljes összekeverése.

A Bp. 523. §-a járásbírósi eljárás egyszerűsítése és olcsóbbá tétele céljából csak kiegészíti a Bp. 47. §-át, s az is, mint az utóbbi, *csak perjogi* szabályokat tartalmaz és egyáltalában nem ellenkezik s *nem ellenkezhetik a btk. 113. §-ával*.

Az 523. §. 3. bekezdése megengedi azt, hogy terhelt védője és sértett *meghatalmazottja* nemcsak ügyvéd lehet, hanem a Bp. 205. §. 1. pontjában körülírt férfihozzá tartozó is. Ezek természetesen a *fél jogán*, mint az ő meghatalmazottai szerepelnek, és az eljárásban való részvételük esetén *szabályszerű meghatalmazással* kell bírniok. Az 523. §. utolsó bekezdése ez alól enged kivételt, mikor eltűri, hogy a hozzátartozók közül a szülő, a férj, továbbá a gyám, a félnek *külön meghatalmazása nélkül is*, pusztán ezen viszonyuknál fogva eljárhassanak gyermekük, nejük, illetve gyámoltjuk ügyeiben, — és

külön meghatalmazás nélkül vádat is emelhesse-nek.

Azonban ez a kifejezés, „vádat is emelhet” nem anyagjogi, hanem természetesen csak perrendi értelemben szerepelhet e szakaszban, amely a felek képviselőitől, a terhelt védőjéről és a sértett meghatalmazottjáról beszél, és amely szakasz nem helyezi hatályon kívül a btk. 113. §-át.

Az 523. §. 3. bekezdése értelmében nincs akadálya annak, hogy pl. egy nagykorú egyén nevében fitesztvére, ha nem is ügyvéd, szabályszerű írásbeli meghatalmazás alapján vádindítványt adjon be a járásbíróhoz valaki ellen. Ezen vádindítvány külső alakja kb. ilyen lesz: „Vádindítványa Nagy János sértettnek, képviselői alatti meghatalmazás alapján fitesztvére, Nagy Géza . . .” Itt a magánindítványt Nagy János sértett terjeszti elő, és csak meghatalmazottjaként szerepel a fitesztvére. Tehát ebben az esetben az anyagi joghoz tartozó magánindítványt az alaki jogba tartozó meghatalmazotti viszony útján terjeszti elő a sértett.

Ha azonban a hozzátartozó pl. szülő, vagy férj, akkor az, mint gyermeke, illetve neje meghatalmazottja, az 523. §. utolsó bekezdése alapján külön meghatalmazás előterjesztése nélkül is eljárhat, s gyermeke, neje jogán, mint meghatalmazott, vádat is emelhet.

De nem szabad a meghatalmazottat a törvényes képviselővel összetéveszteni. A sértettnek meghatalmazott által való „képviseletéről” csak ott beszélhetünk, ahol maga a sértett is jogosított a vád képviselőre, illetve az indítványozási jog gyakorlására. E jogok azonban nem illetik meg a 16 éven alóli kiskorút, aki helyett csak törvényes képviselője van hivatala úgy a vád képviselőre, mint az indítványozási jog kizárólagos gyakorlására. A 16 éven alóli kiskorúnak nincsen önálló joga, s így ez meghatalmazottat sem nevezhet meg, az ő perbeli cselekvőképességének hiányát pótolja a törvényes képviselője, s ez esetben pl. a törvényes képviselő fog meghatalmazottat választani.

Az 523. §. utolsó bekezdésének helyes értelme szerint tehát az anya, mint szülő, csak 16 éven felüli gyermekének lehet meghatalmazottja, kivéve természetesen, ha az atya nemlétében az anya a gyám, aki így, mint törvényes képviselő szerepel, de ekkor már nem meghatalmazotti minőségben, hanem törvényes képviselői minőségben járhat el a perben. Ha azonban az apa él, és ő a törvényes képviselő, akkor az anya nem lehet szintén törvényes képviselő.

Miután tehát a Btk. 110. §-a szerint csak az arra „jogosított”, tehet magánindítványt, miután a btk. 113. §. szerint a 16 éven alóli kiskorú helyeit kizárólag törvényes képviselője jogosított a magánindítvány előterjesztésére, s miután a gyámi törvény szerint az életben lévő s atyai hatalmától meg nem fosztott atya a kiskorú törvényes képviselője, miután továbbá a Bp. 523. §-a sem változtatta meg a btk. 113. §-át, s homályos szavai is csak a meghatalmazásról, de nem a törvényes képviselőről beszélnek; miután végül az ezen szakasz utolsó bekezdésében használt „vádat emelhet” kifejezés csak perjogi vonatkozásban érthető, s nem azonos a „magánindítvány előterjesztésével”; ezért kétségtelen, hogy ha az atya a törvényes képviselő, az anyának nincs joga 16 éven aluli gyermeke nevében magánindítványt előterjeszteni.

Márkus József.

Írta: Szent-Ivány Ferenc.

Az elmúlt napokban egy délelőtt, ahogy kimegyek a kertkapun, szemben találok magamat egy rémalakkal. Elgyötört testéről cafatokban foszlik le a rongy-ruha, melyet úgy — ahogy egy kötél darab tart össze a derekán. Sovány lábszára harisnyanélküli cipőben végződik, azonban az már régen nem cipő, hiszen elől kinéz mind a két lába belőle, fűzője, sarka nincsen. Fején, egy talán valaha katonasapka — rongydarab, aszott kezében görcsös bot.

Ahogy ott áll, velem szemben, a metsző északi szélben dideregve, szinte elborzadok ennyi emberi nyomorúság láttára. Ahogy rátekint, két kétségbeesett, zavaros, szinte halálrémült szürös szemével, olyan, mint a holtrafáradt, agyonhajszolt, agyongyötört vad. A hidegtől csikorgó fogai szinte félelmetesen hatnak. Fején irtózatossággal húzódik végig, haja csapzottan csüng elkinzott arcába, mely a szenvedések, nyomor, kétségbeesés, tanácstalanság torz tükre.

Uram Istenem! Ki ez az ijesztő emberroncs? Hát lehetséges, hogy közöttünk, kik egészségesek, rendesen tápláltak, felruházottak vagyunk, kiknek van a hideg elől hová húzódni, akik le tudjuk este tető alatt hajtani fáradt fejünket, ilyen rémes, kitaszított páriák tengődjenek?

Lehet! Sajnos lehet. Hogy miképpen, az alább következik:

1914. augusztus 12-én Márkus József, 16 holdas, jómódú gazda, 26 éves, szép szál ember, csukaszürke tábori egyenruhában, galléján káplári ranggal, nevetve búcsúzik a szép, cserépetős, rangos háza kapujában, a vállára sírva boruló fiatal feleségtől. Az asszonya szoknyájába csimpaszkodva ott sír a két kis fia is, míg a legkisebb, a lány, a bölcsőben ri, a konyhaajtóban.

Mint módos gazda, tekintély ő a falujában, de még tetemesen növeli ezt a káplári rang is.

Egy-két nap és Márkus József, tüzerkáplár úr, a kaszárnya közepén szidja a bundásokat, ahogy az ágyúk elé fogják a lovakat.

Azután elvezénylik a többivel együtt, ide-oda, waggonirozás, végnélküli vonaton való zötykölés, egy darabig még Magyarországon, majd ismeretlen tájakon, végül messze idegenben, ő maga sem tudja, hol áll meg vele a vonat.

Kiwaggonirozás, lőtás-lúts, sok parancs és mire feleszmél, még eddig sohasem látott, csodálatos óriási ágyúk mellett teljesít szolgálatot. Gondolkodás nélkül tömi a csudaszerszámokat, a halálhozó töltelékkel, a nem is látott ellenséget pusztítandó.

Szinte észrevétlenül mulik az idő, napról-napra, honapról-honapra, évről-évre. Márkus József csak vakon teljesíti mindig a parancsot, nem gondolkodik, nem kérdezősködik. Csak látja, tud egy tábori lapot elküldeni a drága otthoniaknak. Gyöngyössolyosra. Csak néha szakad fel a melléből egy nehéz sóhaj, mikor a felesége átkombakomjait böngészi nehezen.

1918. elején hogy történt? Nem tudja! Csak arra emlékszik, hogy olyan volt, mintha ott az ágyú mellett rászakadt volna az égbolt. Óriási csattanás, tűz-láng s ő zuhan, zuhan, a semmibe.

Azután, mintha az élete megszakadt volna, mintha kiesett volna abból egy darab.

1925-ben, 7 év múlva, egy angol kórház hófehér vaságyán, eszméletre tér végre egy magyar fogoly. Fején már begyógyult az irtózatoss seb, amely következtében eddig, mint egy darab fa, élő halott, eszméletlenül feküdt.

Márkus József nem ismer magára. Hol van? Idegen arcok, a szavukból egy szót sem ért, ha nem volna több magyar is a kórházban, talán sohasem tudná, hogy angol fogságban van.

Az angolok jök, pompásan ápolják, jó koszt, jó bánásmód, tiszta fehérruha. Végre egy napon talpra áll. Eszmélete teljesen visszatér.

Két hónap múlva Márkus Józsefet viszi egy nagy hajó, a hullámos nagy tengeren, hetek és hetekig, hogy hová, azt kitalálni sem tudja. Nem látott ő Gyöngyössolymoson szegény soha se tengert, sem hajót.

Mikor végre, nagy idő után kiköt a hajó, azt mondják, hogy Afrikában van, de másoktól meg úgy érti, hogy Ceylonnak mondják ezt a földet.

Márkus nem sokat töri rajta a fejét. Néki ugyan mindegy. Csak oly borzasztóan meleg ne volna ez a vidék. No meg ez a rusnya feketeképű népség itten. Beosztják felügyelőnek. A feketék mellé. Kávé teremnek ezek a bokrok itten, azokat művelik, gondozzák.

Hol van? Van-e még világháború? Milyen év járja? Hazakerül-e még valaha? Erről Márkus mit sem tud. Csak telnek az évek és ő ott is becsülettel megállja a helyét. Tudja, mi a tisztesség. Senki sem bántja, jó dolga van. Egyszer majdcsak hazakeresztik! Ha vége lesz a háborúnak! Egy napon azután csakugyan megy vele vissza a nagy hajó. No, segíti mégis a jó Isten! Megint ottvan Angolországban. Van már ott magyar több is, abban a kóvartélyban, ahol összegyűjtik őket. Most tudja meg, hogy a háborúnak régen vége és 1933-at írunk. Bizony sok nehéz év szaladt el, ott a kávébokrok között. Azon az Istenverte földön.

Egypár hét múlva gyalog ballag jó Márkus József, az országúton hazafelé, Gyöngyössolymos felé. Biceg ugyan erősen, a ballábára. De azért csak vígan halad. Ahogy mindig jobban közeledik a falujához, mindig jobban dobog a szíve a boldogságtól. Haza! HAZAMEGYEN! Ennyi hányódtatás, szenvedés, kínlás, után végre megtérhet ő is érve az ő kis otthonába, a feleségéhez, a három kedves, apró gyermekéhez. Vajjon megismerik-e még? Hát a gyerekek? Talán már embernyi emberek is! 19. év nagy idő! A ruhája bizony rongyos, nyütt, bakancsa is foszlóban, hiszen még a kutyák is megtépázták az úton. No de mostmár mindegy. Mostmár minden szenvedésnek vége. Csakhogy minden poklonon keresztül egyszer mégis hazajutott.

A falujába érve, nem néz senkire, nem szól senkihez, csak megy egyenesen haza. Ott áll a háza a templom mellett most is. Akárcsak akkor. Istenem! Istenem!

A ház előtt a padkán egy ember ül. Vajjon ki lehet?

Jó Márkus József, nem sokáig kell tünődnöd.

Ott, a ház előtt tudja meg az idegentől, hogy a ház, már nem az ő háza. Ő meghalt 1918-ban, ha nem hiszi, ott van a temetőben a többi hősi halottak között a neve. — nézze meg.

A házat eladta az asszony. A földet is. A tehenet is. A lovat is. Mindent. Már más azoknak a gazdája régen!

Hogy hová lett az asszony! Bizony azt senki sem tudja. Férjhezment. Van már vagy négy eszterdeje, elvitte az ura innen, akkor adták el a házat, földet. Hát a gyerekek? Az ő gyermekei? Bizony azokról senki sem tud azóta.

Márkus József csak nekidül a falnak, úgy rázza a zokogás. A szomszédok szedték fel a nyomorékot a kerítés mellől. Ott tudta meg a többit. Holttá nyilvánították, felesége férjhezment, a gyermekei pedig, az egyik molnár valahol, a másik szőlő. A kislányát pedig adoptálta egy jószívű ember, az tartja. Az ő neve pedig tényleg ott díszleg régen a hősi halottak között. Elsiratták őt régen.

Ezt mondta el nekem az emberroncs. Sirmi már régen nem tud, csak a hangja csuklik meg néha. Kezében koldulási engedély, azzal járja az országutakat. Megmaradhatna ő a falujában is, hiszen a gyerekei segítenék szívesen, hogy ott meghúzza magát valami viskóban. De a hajdan jómódú ember szegyenben, kínjában ne sajnálkozzon senki. Nem. Inkább vesszen az árokszálon, a hideg tél alatt, de koldulni, kegyelemkenyéren tengődni, szegyenben élni nem tud. Különösen nem otthon. Ő, az egykori szépszal, vagyonos gazdaember nem tarthatja saját falujában csonttáaszott kezét kéregetve könyörgően!

Cafatrongyos, hajdan csukaszürke zubbonyán nincsen kitüntetés. Neve előtt nem díszleg a „VI-TÉZ”-szócska, ő mindent odaadta hazájának, de cserében csak egy koldulási engedélyt kapott.

A hős, aki elszenvedte a háború minden kínját s nyomorék, kitaszított, énevesztetté vált, értünk, akik ma élünk. — félig megfagyva, elhagyatottan, éhezve, cafatokban tántorog az utca sárában.

Emberek! Hát nincsen ma már lelkiismeret?

Séta Hammerfestben a világ legészakibb városában.

Irta: Hevesy Gusztávné.

Midőn valamit először látunk, valamiről az első és el nem feledhető benyomást szerezzük, arra mindig igen nagy hatással van — részint a pillanatnyi hangulatunk, másrészt pedig a hallomások, melyek a dolgokkal való megismerkedést megelőzték.

Ez magyarázza meg, hogy midőn ez év nyarán Norvégiába utaztam: már eleve leszámoltam az eddigi déli utaimon tobzódó ragyogó színekkel, kábitó, fűszeres illatokkal: jól tudtam, hogy azokkal a ködök hazájában nem igen találkozhatom.

Itt egészen más valamit vártam, és kaptam is! A déli éghajlat szülte lorróságot, káprázató eleven-séget az északi emberekben, — a Wikingek leszár-mazóiban hasztalan is kerestem volna. — Tudtam előre, hogy itt a napsugár ereje csak felhősítán át-törő langyos cirógatás, — hogy a vidámság az emberek arcán enyhe-, rózsás mosoly — és sohasem torokból jövő, könnyezettető hahota. Az érzések skálájának itt, látszólag kisebb a regisztere, — ellenben a befelé való élet erősebb az Észak népeinél, mint a délieknél.

E sajátságuk, belső, zártabb lelki életük nyilvánul meg ábrázoló művészetükben, irodalmukban, zenéjükben, történelmükben és viselkedésükben is. Az utazási tanulmányi előkészületeknél e dolgok ismerete eminens szükséglet.

Midőn a hajó gyomrában lévő, — kényelmes, kajütnek rossz akaratallal se nevezhető hálószobából kilépve, sok-sok lépcsőn felsiettem a sétatfedélzetre, olyan olmos szürkeség terjengett a levegőben, mint nálunk otthon, a legsűrűsabb novemberben. Szinte vágni lehetett volna a levegő sűrűjét. A tenger is lakó, barátságatlan, szigorú, mint egy régen loncsorozott, fényvesztett tükörlap.

Igyekezve húztam fehér keztyűimet s kíváncsi szemmel kutattam, hogy ismerőseim közül ki van velem együtt éppen misére igyekvőben. Jól mondom, misére mentem.

Hajón? Az oceánok közepén misére? kérdezik most olvasóim. Igenis oda! Mert a H.A.P.A.G. hajóstársaság minden lényel és kényelemmel berendezett luxusgőzösén, a hófehér „Oceana”-n, utazásunk 3 vasárnapján, mindig volt reggel 9 órakor szent-mise.

Az emeletes, — karzattal ékes, — pompás, virágillatos diszteremben szombatoként bál van. Merészen dekoltált ladyk surrannak tova sötétruhás táncosaik karján. — cikkázik a pincérek szolgálatkész hada, — durranak a pezsgősdugók, — éjjel egyig. Akkor aztán a hajórend értelmében szépen elesítul a zaj s szorgos matrózkezek hozzálátnak a takarításhoz, s mire a rövid nyári, világos éjjel reggelre válik, a tegnap esti dárídós diszteremből áhitatos kápolnákat varázsoltak. Ahol tegnap selyempópánok esúszkáltak a mai, divatos táncok ütemére, ott most puha, virágos szőnyeg simul a parketre — egymás melletti székek sorai várnak a misére jövőkre.

A diszterem előtti télikertből selvemfüggönyökkel, aranyrojtokkal gazdag oltárlükkét készítettek, tányernagyságú azúrkék hortenzia kert koszorúzza körül a feszületes oltár környékét.

Mise van az Oceánon!

Szent evangéliumra kifordul a pap. Először németül olvassa fel, mert hiszen német terület a hajó — aztán angolul, hogy az utasok másik csoportja is megérthesse, — majd végül mi is anyanyelvünkön, magyarul hallhattuk a 2 hal és 5 kenyérral való megvendégelés csodás történetét. Halanként, lágyan simult az evangéliumot mondó kedves magyar beszéd, amint a Genezareth tava melletti csodatételt magyarázta. Dobogó szívvel hallgattam az északi sarkkörön is jóval feljebb, magyarul elmondott evangélium szavát az öt kis árpakenyérről, melyből 5000 ember jóllakván, még 12 kosár morzsát adott.

Ide egy kis magyarázat szükséges!

A hajó többszáz utasa között 12-en voltunk Budapestről indult magyarok. Röviddel a Hamburgból történt elindulásunk után egy igen kedves utitársasággal szaporodott e kis csapat. Ah! — magyarok! — mondotta lelkéből szakadó boldog felkiáltással, fénylő szemmel felénk t. r. tva egy igen választékos modorú, finom megjelenésű úr. Egy Árvamegyéből 23 éve Amerikába szakadt tót pap, — ki most New-York egyik hatalmas külvárosának plébánosa, s jelenleg aggastyán édesapját utoljára látni volt otthon a Felvidéken.

Oh, mily öröm ennyi testvért látni egyszerre a norvég utamon! — mint vannak otthon Magyarországon?

Mi is meghatódott lélekkel ismerkedtünk össze vele.

Ő volt a hajón misét mondó papunk.

Midőn Ita missa est-nél kifordult, ebben a pillanatban retteneteset bődült a hajó 2 méteres átmérőjű kéménytorka, — földrengésszerű lökést éreztünk, a gépek leálltak, s csörömpölő zajjal engedték le az oly sokszor megcsodált, férfikar vastagságú vaslánccon lógó hajózsuzsukat, vasmacskákat.

Hammerfestben voltunk.

Mikor kiléptünk a fedélzetre, láttuk, hogy kis, szűk öbölben vagyunk, melyet karéj alakban szegtek be a világ legészakibb városának, Hammerfestnek apró halászházai.

3500 lélek lakja ezt a maga nemében egyetlen várost. Olyan város ez, melyben, a gondosan tisztán tartott házcskák ablakaiban virító cserepes növényeken kívül, még csak egy fűszál se terem meg.

Mikor a partraszállító kis yachtról leléptem, tudtam, hogy olyan városba érkezem, melynek nincs kertje, virágos rétje, de még egy árva nyírfácskája sincs. Mindössze a várostól nem messze van egy kis törpe nyírfacszerűség, mely a földünk legészakibb „erdeje”

Kicsi gyermekkoromtól fogva egyik legszórakoztatóbb örömem volt: ismeretlen városba megérkezni. Most felnőtt koromban se csökkent a városokkal való első találkozás boldog izgalma, — sőt — mentől többet látok, annál felcsigázottabb érdeklődéssel vetem rá magam egy-egy először látott városra. Mindenben van valami sajátság, ami a többiben nem található. Azt a valamit, ami olyan feltűnően különbözteti meg egymástól őket, én a városok lelkének tartom.

Lássuk tehát a városkát, melytől a Teremtő megvonta a föld mosolyát: a növényeket.

A város szívet képező főtér felé futnak a csinos, feltűnő rendben tartott, emeletes faházakkal szegett, egyenes, kövezett utcák.

Milyen takarosak ezek a kis fabérházak! Ragyognak a frissen kezelt olajfestéstől, modern, nagy tükörablakosak, a földszinteken pedig hatalmas, üvegtáblás üzletek, — mint akárhol másutt Közép-európában.

És mégis milyen más, ha jól meggondoljuk. Például megfigyeltem három egymás melletti üzletet. Az egyiknek ragyogó üvege mögött automobilkorakoztak. Legelől a francia Citroen kocsis kissé hátrább egy olasz Fiat. A szomszédos üzlet kirakataiban sárga banángerezdek virultak, kis fonott kosárkákból narancsok és citromok zsíros héjja ragyogott, kerek üvegtáblán pörköltkávé tettek ki közszemlére, mely mellett a szokásos leolmozott teás-csomag várt vevőre. A harmadik bolt ajtajában 3—4 méter hosszúságú — szakajtókosár nagyságú fejjel lógó, hófehér jegesmedvebőrök voltak kiakasztva. Ezüstroka-bor ölelte át az egyik viaszmodell keskeny vállát, a másikon meg királyi hermelin kabát simult, lábuk alatt a feldolgozásra váró fókabőrök, a sealskinek szolgáltak sötét szőnyegül.

Az északi Sarkvidék kincsei békés szomszédságban kínálták magukat a forró égöv termékeivel. Néha — látszólag kicsiség, a futó látogatónak fel se tűnő látvány is, de meg tudja állítani a mohón érdeklődőt.

A macskakövekkel kirakott utcán lassan haladtunk előre. Lehetett, — nem volt a nézegetésen kívül, semmi más teendőnk, idő pedig volt bőven.

Bekukkantottunk a kis alacsony léckerítéssel szegett kopár, üres udvarokba, s megdicsértük ma-

gunkban a sok hóféhér, horgolt, vagy recézett függönyt. Egyetlenegy ablakot se láttunk, hol ne bologtattak volna virágok. Csupa dupla muskétlik, fuk-sziák, ciklamenok, s kissé vidoran, de azért meghatódottan lepődünk meg azon, hogy e szép, ablaki virágok közt cserépben paradicsomot is láttunk növelni. Kis apró, rózsásodó paradicsomkák bimbálóztak egyik-másik ablakban.

Hatalmas macskák sűtkéreztek az alig-alig kikukucsáló napon, tyúkok kapirgáltak a köves talajon s helyenként tarka kecskét is láttunk kikötvé. Ezt a háromféle háziállatot láttam mindössze. Nagy luxus lehet itt a hozatott élelmen tartott állat.

Mint képet a sötét ráma, úgy keretezi be a kis városkát a házak mögött ágaskodó, mohától, zúzmótól szőnyeges hegyoldal. Ezt a függőleges, puha szőnyegfalat minduntalan megszakítják a kisebb-nagyobb víz-esések ezüst szalagjai. Ragyognak, villognak ezek a fényes erecskék, csacsogva vizik a platók olvadó vizét a szürke tengernek.

Minduntalan ünnepi díszbe öltözött templombagyekvőkkel találkoztunk. Természetesen, városi népek, — hát a Divat Őfelsége által diktált európai egyenruhába öltöznek. Hogy azonban az élénk színeket kedvelik, kitűnt abból, hogy sok pirosat és világoskéket láttam rajtuk. Jól is állnak ezek a színek a sok tejlehbőrű, vadrózsaszínben piruló ne-felejtkskékszemű Ingrideknek és Helgáknak.

A kényes örúnak bizony nem zavartalan öröm Hammerfest tengerpartján sétálni. Sűrűn, egymás mellett sorakoznak a halszáritók. Mintha sok, zsindelytelen, szaruúakkal és lécekkal összeállított háztetőt a vízpartjára tettek volna. Teleaggatva minden hajszálnyi hely a kibelezett, lefejezett, egyforma nagyságúra szétosztott, kettéhasított heringek százezeivel. Mint a sűrű rojt, száradnak itt a halak; penetráns büzt terjesztve, a csunya, zúmmogó kék legyek felhőjétől körülrajzoltan.

Leküzdöttem a kellemetlen szag okozta undoromat, lementem a víz partjára, közelről is látni akartam ezt az érdekes, Hammerfest népeinek megelhetést adó halkezelési alkalmatosságot.

Nemcsak nagy háztető utánzatok vannak itt, hanem apóbbak is. Ezeket a fűzérre kötött halfejek száradnak, meg a halgerincek, melyeket a kibelezésnél szintén kihúznak a halból.

Senki sem őrzi e halszáritó helyeket. Észak népeiben az enyém és a tied fogalma olyan szent, hogy nincs szükség halcsőszökre.

Fürcsán, rekedt hangon víjjogó, karvalyorrú fekete, kacsanagságu vízimadarak kóvályognak e halszáritók körül, nyilván ezek szoktak marakodni a hulladékon. Úgy látom, a fellüszött halhoz nem nyultak.

A város apraja, nagyja a főtér felé igyekezett. Hogyne! — hiszen ma hallatlan szenzáció van Hammerfestben. A gögös, pompás, nagy hajó, e fejedelmi vízipalota zenekara tizenét fog adni déli 11-től 12-ig. Nagy esemény ez ilyen helyen! Meg aztán nagy látványosság ám ennyi idegen is egy csomóban. Valóban, az Oceana utasai, a szó teljes értelmében megszállták a várost. Minden boltból német szó hallatszott, alkudozások, s akinek volt rá pénze, itt igazán olcsón juthatott Észak különlegességeihez. Nem érdektelen megjegyezni, hogy Hammerfest kereskedői, csakúgy, akár az itthoniak, keserűen panaszkodnak az üzleti élet pangására.

Mikor a öbölt képező felsziget csúcsáról viszanéztem a városra, úgy láttam hajónkat az öbölben, mint egy diadalmas, tengert, szárazföldet leigázó hódítót. Keresztben feküdt az öböl bejáratánál, mintha csak mondaná; senki se ki, se be itt, akaratom nélkül! A zászló abécék tarka kendői libegtek-lobogtak rajta, csupa tüntető parádézása eszembe juttatta a gyermekmesét, hol a királykisasszony meglátogatja a kis jobbágyleánykát.

A sok szürke halászviskótól, rakodóházak otromba, pöri külsejétől ugyancsak elütött a mi hajónk hőteste. Ez a hajó volt a kultúra, a jómód, az ember-pompaszeretet eleven megtestesülése. Pénz Őfelsége reprezentánsa!

Összetalálkoztunk a papunkkal.

Magukat keresem! édes testvéreim! — mondta, az ő búbajos kedvességével, jöjjenek had ismeressem meg mindnyájukat a város katolikus plébánosával, én éppen tőle jövök.

Csinos kis fehér faház emeletén lakik a templom tövében a hammerfesti pap. Kínos tisztasággal tartott keskeny csigalépcsőn feljutva, apró kis irodahelyiségbe léptünk be. Az első, amit meglátok e kis szobában, a bronzvödörben ápolat hatalmas datolyapálma az egyik ablak előtt. Hammerfestben eleven datolyapálma. Ugy-e mesébe való?

Formás, de szerény stílbútorok, bizony a néhány kecses Biedermayer szék kevés volt ennyi látogató elhelyezésére. Nekem például csak a dívány karlára lehetett ráereszkedni.

Kedves házigazdlánk aztán igen érdekes dolgokat mondott nekünk. A többek közt: Hammerfest lakosai túlnyomóan protestánsok, a városban mindössze 25 katolikus lélek van, s a környéken körülbelül szintén ennyi. Két misét mond minden ünnepen, s igen ritkán fordul elő, hogy ezek egyikéről egy híve is indokolatlanul elmaradjon. Ha betegség, vagy valami más nyomás ok akadályozza őket a misehallgatásban, kötelességüknek tartják szóbeli hírnökökkel, vagy írásban elmaradásukat megmagyarázni.

A plébános úr német állampolgár, ugyanis a Német katolikus Missio tartja lenn Hammerfestben a katolikus plébániát. Ő már 3 éve van ott, megszokott s haesak a klímát bírja, szeretne 10 évet szolgálni Hammerfestben.

Klíma! — na, helyben vagyunk, erről aztán volt ám sok kérdezni valóak. Mindnyáján csodálkoztunk, hogy Hammerfestben szimpla ablakokat láttunk. Nincs is dupla ablakra szükség, magyarázza a pap, hisz mi itt Golf áramos tengerparton élünk, a tengervíz sohasem hidegebb még télen sem! — vagy 5 foknál, befagyásról szó sincs, sőt hideget se mértek még többet 15° C-nál.

Télen novembertől márciusig ugyanis teljes sötétségben élünk, nem jön fel a nap, s így ha hideg van, szepen becsukjuk a spalettákat, ami nélkül Hammerfestben ablak el sem képzelhető. Villanyuk van, sőt Európa egyik legelső villannyal világított városa Hammerfest volt.

Valóban apostoli életet él itt e derék német pap, mindnyáján örültünk, hogy megismerhettük. Elbeszélgettünk az utcán találkozott irgalmas apácákkal is, kik kórházat vezetnek itt. Általában mindenki nyájas, szivesszavú.

**

Nem is kell túlbuzgón vallásosnak lenni, hogy Hammerfest templomában elfogódva imádkozzunk. Ez a kis kedves, szerény, de csinos templomocska a világ legészakibb Istenháza. Egy lélekből elmondott miatyánk, egy szeretünkért elsóhajtott kérő fohász emléke elkísér bennünket későbbi életünkbe is.

Mikor a templomból kiléptem s a soklépcsős templomkapuban keresztet vetve körülnéztem a lombtalan, szürkesége dacára is rokonszenves városban, még egy kérés szakadt fel lelkemből: Óvj meg engem Úram, hogy a Te adakozó jóságodra valaha is méltatlan lehessenek!

Borossné Lendvai Mara levele Hevesy Gusztávnéhoz.

Valóságos missziót teljesít az, aki a lerongyolódott középosztályt ma kielégíthetetlen forró vágyát, a nagy világban való utazást pótolni tudja.

Ezt a nagy jöttevést teljesítette nagy szellemi és lelki felkészültséggel Hevesy Gusztávné, a Hatvani Leányok Mária Kongregációjának legutóbb megtartott irodalmi estjén, amikor a reálgimnázium zsűfoglalásig megtelt tornatermében spanyolországi útjának élményeit adta elő.

Az előadás valóban színes és elragadó volt. A közönség csillogó szemekkel, elmélyülve hallgatta a lelki élményekkel telített útleírást.

Valahogy úgy éreztük, hogy helyes úton járunk, amikor a méltatónak között kerestük, akiknek a szemében leginkább visszatükrözni láttuk az előadás okozta szellemi élvezetet.

Egy jutottunk el kérő szavunkkal Borossné, Lendvai Marához, akinek íróasztalán ott feküdt éppen e levél, amelyet a mi levelesládánkban e helyütt küldünk mély tisztelettel a címzettnek:

„Dalt szeretnék dalolni, de nem tudok! Virágot szeretnék küldeni szavak helyett, tavaszi mezei virágot, magyar földünk színes kincsét, amellyel úgy érzem, minden lelkesedésemet kifejezhetném, minden gondolatomnak hangtalan visszhangját küldhetném. De sajnos a költőnek dalt nem adhatok, s nem küldhetek tavaszi virágot, mert most csak jégvirágok nyílnak! Ezért gazdag lelkednek ajánókat megpróbálok egyszerű szavakban megköszönni. Messze idegen világból hoztad el értékes emlékeidet, a Grállovagok mondavilágába ringattad képzeletünket. Pegazusra ültetted és vitted, hegyen, völgyön, tengeren keresztül, szebbnél szebb tájakra lelkeinket. Gyönyörködtetted vászonra vetített felvételeidben, melyekkel szintén tanubizonyosságát adtad annak, hogy „Dobó Katica” nemcsak nézett, hanem látott is, megörökítette mindazt a sok szépséget, amit kulturája felismert a természet és művészet tömegében.

Mielőtt elbúcsúznék, hálás szívvvel köszönöm, hogy eljöttél hozzánk, kérve mielőbbi visszatérteled, hogy mesélhess és dalolhass nekünk, virágról, madárról, gyönyörű magyar hazánkról! A közeli viszontlátásra!”

Jogerős adók förlése vagyoni romlás esetén.

Irla: Hofbauer Arthur.

A gazdasági viszonyok és a kereseti lehetőség példátlan leromlása következtében sajnos mind gyakoribb eset, hogy az adófizetők, minden erőfeszítés dacára sem képesek befizetni a terhükre már jogerősen kivetett adókat.

Különösen az általános kereseti, valamint a jövedelem és vagyoadóra vonatkozik ez, részben mert ezeknek a kivétele jórészt becslés útján történik, részben pedig mert ezeknél az adózóknál leginkább az iparos, kereskedő és lateiner osztály van érdekelve, mely minden állami támogatás nélkül, sőt ellenére, a legkülönbözőbb terhekkel sanyargatva vivja egyenlőtlen harcát a gazdasági helyzettel és a részvétlenséggel.

Az általános kereseti és jövedelem vagyoadó évközi mérsékelésére általában nincs jogalap, mégis az 1927 évi 500 P. M. számú rendelet 58 §. és az ezt kiegészítő 80.000 1929 számú P. M. rendelet módot nyújt arra, hogy a saját hibájukon kívül nehéz helyzetbe került adózók terhein könnyíteni lehessen, ezeknek az adóknak a mérséklésével vagy esetleg teljes elengedésével.

Az említett rendeletek értelmében, ha a jövedelem vagy vagyon az adóévben az adózótól független körülmények következtében oly módon csökkent, hogy annak behajtása az adózó anyagi helyzetét lényegesen megrontaná, a már jogerős és még be nem fizetett általános kereseti, jövedelem és vagyoadó az adózó kérelmére mérsékelhető, vagy kivételesen teljesen el is engedhető.

Adótörlésnek azonban csak abban az esetben van helye ha a jövedelemcsökkenés következtében beállott fizetőképatlenség tartós jellegű. Átmeneti fizetőképatlenség esetében csak részletfizetési kedvezmény, esetleg fizetési halasztás engedélyezéséről lehet szó.

Az elengedésre irányuló folyamodványt az év utolsó napjáig 5 P-ös okmánybélyeggel ellátva, az illetékes kir. adóhivatalnál kell benyújtani. A kérvényben meg kell jelölni a fizetőképatlenséget előidéző okot, vagy körülményt s igen célszerű mindjárt csatolni is az erre vonatkozó bizonyítékokat.

Miután önként érthető, hogy ilyen méltányosságból való kérelmet csupán igazán indokolt esetben teljesítenek, mindenki, aki e címen adótörlést kér, saját érdekében kérelmét a legelőtekintőbben készítse el és serími fáradságot ne szenvedjen, hogy kérelmében előadottakat igazolni is tudja. Ilyen általános indoklás p. o. rosszak a gazdasági viszonyok, a családban betegség volt stb. egyáltalán nem tekinthetők olyan komoly alapnak, melyen adótörlés alapulhat. Eppen ezért az indokolásban alaposan rá kell mutatni arra, hogy a felhozott jövedelemcsökkenést előidéző körülmény specielisan a kérelmező helyzetét mi módon és mennyiben rontotta le oly mértékben, hogy anyagi helyzete válságossá vált. A kérelem indoklására minden személyes körülmény, — sőt éppen személyes körülmények, — felhozható, ami az adózó anyagi összeomlását elősegítette.

Az ilyenformán gondosan előkészített kérelemnek valószínűleg meg is lesz a kellő hatása, míg ha annak jogos és méltányos volta az eljárás során beigazolható nem lesz, úgy kár a felragasztott bélyegért. —

Heves vármegye tűzrendészetének fejlődése.

Írta: Breznay Imre.

(Folytatás.)

Ugy gondolom, hogy a háború előtti és a háború utáni állapotokat és eredményeket föltüntető statisztikai táblázatok mindennél világosabban beszélnek és igazolják most elhangzott állításom igaz és helyes voltát.

Említettem már, hogy az 1893-ban megalakult várm. Tűzoltó Szövetség majdnem tíz éven át szinte csak papíron volt meg és csak e század elején nyert tartalmat és életet. Mikor azonban ez a munka megkezdődött, hamarosan látható volt a komoly és tiszteletreméltó törekvés eredménye. Az elgondolás az volt, hogy a tűzkárok csökkentését egyedül az önkéntes tűzoltói intézménynek minél nagyobb körben és minél belterjesebben való megszervezésével lehet elérni. De föltétlenül csökkeni fog a tüzesetek száma is ott, ahol komolyan dolgozik egy-egy önkéntes testület. El sem képzelhető ugyanis, hogy a hivatását komolyan vevő önkéntes tűzoltó ne állana szívvel-lélekkel a megelőző tűzrendészet szolgálatába és ne iparkodnék a maga körében mindent megtenni a tűz ellen való küzdelemben. A tüzesetek lehető megakadályozása, a gyors és szakszerű oltás — szinte természetes következménye az önkéntes tűzoltóságok becsületes működésének. És e kettőből folyik a tüzesetek számának, valamint a károknak csökkenése. Evvel persze egyáltalán nem akarom

lekicsinyelni a helyes építési szabályrendelet értékes hatását, sem pedig a hatóságoknak a megelőzésre irányuló nemes munkáját. Nyugodtan merem azonban állítani, hogy a tűzkárok feltűnő csökkenésében nagy része (talán legnagyobb része!) van a tűzoltóságoknak. Hiszen hogy egyebet ne említsek, a legutóbbi évben a vármegyénkben előfordult tüzeseteknek 40-50 %-ánál a kár nem haladta meg a 10-15 pengőt, jelölül annak, hogy legelőbb esetben sikerült a tüzet csírájában elnyomni, mert magvól a hozzáértés, a lelkesedés, a készség és a gyorsaság.

Előre bocsájtom, hogy mivel pontos statisztikai adatok a vármegye lakosainak számáról csak az 1900., 1910., 1920., 1930. évekről vannak az országos népszámlálás alapján: a közbeeső évek adatait a tízéves emelkedésnek évenkénti elosztásával tüntetem föl. Ugyanígy járok el a házak számánál is, ahol meg csak 1910-ből és 1920-ból vannak hiteles adataim. (Az 1930. évi népszámlálás idevonatkozó anyaga ugyanis még nincs feldolgozva, 1900-ban pedig nem a házak számát keresték, hanem a lakosok számát). A tíz éven át megállapított emelkedés kulcsot ad az elosztáshoz, másrészt, minden tűzvizsgálati jegyzőkönyvbe bekerül minden község házáinak száma minden évben s így megegyeznek a hivatalos népszámlálás adataival ezek az adatok is.

Év	Lélekszám a megyében	Házak száma a megyében	Tüzeset volt		Tényleges tűzkár korona	A tűzkárból esik			Hány	
			hány	hány köz-ségben		egy személyre	háza	személyre	háza	
						fillér	korona	esik egy tűz?		
1904	261.945	46.582	270	86	2.594.476	979	55'80	918	személyre	158 háza
1905	267.345	46.782	256	65	661.873	248	14'25			
1906	269.745	46.982	262	82	395.911	113	8'44			
1907	272.145	47.182	251	72	655.263	241	13'91			
1908	274.545	47.382	282	73	561.439	205	11'93			
1909	276.945	47.582	261	61	477.241	172	10'01			
1910	279.700	47.782	261	74	452.675	123	9'55			
1911	282.200	47.982	333	83	932.966	335	19'47			
1912	284.600	48.182	315	82	482.856	169	1'00			
						pengő	fillér	pengő		
1928	310.890	53.700	234	75	464.619	149	8'65	1529	személyre	256 háza
1929	312.590	55.899	183	62	344.918	110	6'17			
1930	316.929	57.394	207	77	196.516	61	3'42			
1931	319.950	59.300	212	60	378.871	118	6'38			
1932	322.966	61.385	203	63	311.404	95	5'08			

Mint ez adatokból csatláthatlan pontossággal megállapítható: 1904-től 1912-ig évenként 254 és 333 között ingadozott a tűzesetek száma. Pontosan 300 az évi átlag. Hogy pedig hány községben volt tűz, arra azt a feleletet kapjuk, hogy a legkisebb 64, a legnagyobb 86. Ennek középarányosa 75. A 115 községből és városból az első csoportban, átlag 75 községben volt tűz s nem volt 40 községben (városban). Ha ugyanez adatokat vizsgáljuk a második csoportnál — 1928—1932. években — a tűzesetek száma lecsökken 60—75 közé, vagyis egyetlen évben volt annyi sok tűz, amennyi a fenti csoportnál az évi középarányos. Ez a szám pedig itt 67-re esik le. Vi-

szont a tűzesetek számát vizsgálva, azt találjuk, hogy ezek a legutóbbi öt esztendő folyamán 183 és 234 között ingadoznak itt a középarányos — tessék jól megfigyelni! — 207, nagyjából tehát kétharmada az előbbi csoportnál mutatkozó 300-nak.

Az első csoportban összesen 7.220.699 volt a tűzkár, amelynek egy évi átlaga 802.299 K. míg a második csoportban 1.696.328 pengő, tehát egy évi átlag 339.265 pengő. Nagyon feltűnő különbség, kivált ha figyelembe vesszük, hogy úgy a lakosság, mint a házak száma is jelentékenyen növekedett. Itt már kerekén 40 %-kal kedvezőbb a helyzet 100-tól számítva. (Folytatjuk.)

Mezőgazdasági szakoktatásunk.

Írta: Legány Ödön.

Ha hazánk földművelő népében látjuk a nemzeti állam legszilárdabb alapját, akkor annak fejlődését és boldogulását mindnyájunknak elősegíteni kell. Aki pedig boldogítani akarja ezt a népet, annak azt tanítani, kulturáját emelni kell.

A földművelő nép tanítására elsősorban az állami iskolák hivatottak, mindenekelőtt a kötelező ismétlő iskolák, ahol már mezőgazdasági ismeretek elsajátítására törekcsenek. De mivel a mezőgazdasági szakismereteket főleg gyakorlat útján lehet elsajátítani, éppen ezért a föld nélküli ismétlő iskolákat nem tartom szorosán vett gazdanevelő iskoláknak, annál is inkább nem, mert azokban főképen elemi közismeretek tanítására helyezik a súlyt. De meg azért sem, mivel itt a tanítást nem szakember végzi. Általános elismeréssel és nagybecsüléssel viseltetem a magyar tanítósággal szemben és ismerem nagy igyekezetüket. Mégis nálam a legalsófokú gazdasági iskola a 2—20 holddal rendelkező szaktanító önálló gazdasági népiskolánál kezdődik, ahol a mezőgazdasági oktatás olyan általános, mint az elemi ismeretek oktatása a közönséges ismétlő iskolákban. Volt alkalmam ilyen szaktanító önálló gazdasági népiskola tanítási rendszerébe betekinteni s a vizsgán is résztvenni s állíthatom, hogy a hallottak minden várakozásomat felülmúlták.

Sajnos, ezekből az önálló gazdasági népiskolákból kevés van az országban. Dacára annak, hogy agrár ország vagyunk, mindössze 52 önálló gazdasági népiskola működik. Ezekben mintegy 16.000 tanuló talál oktatásra.

Van azután hazánkban 12 mezőgazdasági szakiskola (azelőtt földműves iskolának hívták). Ezeknek feladata olyan gazdái fjak továbbképzése a mezőgazdasági szakmában, kik majdan a saját földjükön fognak gazdálkodni. A tanfolyam 2 éves s ide csak olyan tanulók vétetnek fel, kik 17. életévüket betöltötték és legalább a 4 oszt. elemi iskolát elvégezték, ezzel igazolván azt, hogy írni, olvasni, számolni tudnak.

Ezenkívül ismerünk téli gazdasági iskolákat. Az országban 10 ilyen iskola van. Itt a téli időben két éven át, helyesebben két télen át elméleti kiképzésben részesülnek a 17—21 éves gazdái fjak, kik szintén az elemi iskola 4. osztályának végzését igazolni tartoznak. Nyáron otthon gazdálkodnak.

Végül ismerünk három hónapos téli gazdasági tanfolyamokat, melynek látogatása ingyenes és esetről esetre tartatnak meg nagyobb községekben. Ilyen tanfolyam volt a legutolsó évben 21.

Csak er.nyi iskola — beleértve a tanfolyamokat is — áll rendelkezésére a 2.2 millió mezőgazdasági néprétegnek a gazdasági nevelésre. Vagyis 23.000 mezőgazdasági kereső családra esik egy alsófokú gazdasági iskola. Ez bizony igen kevés! Anynyira kevés, hogy csöppet sem csodálkozhatunk azon a még ma is tapasztalható elmaradottságon, amit egyes községek látárában a mezőgazdaság terén tapasztalunk.

Ha a mezőgazdasági néprétegek szolgálatában álló mezőgazdasági ismeretekre tanító iskolákkal összehasonlítjuk az iparos és kereskedői népréteget tanító ugynevezett tanonciskolákat, akkor sajnálatl tapasztaljuk, hogy a mezőgazdasági népréteg jelentőségteljes hátrányban van. Mert hazánkban jelenleg 186 iparos- és 39 kereskedelmi tanonciskola működik s ezekben együttesen körülbelül 10.000 tanerő foglalkozik tanítással. Ezzel szemben a fent említett mezőgazdasági iskolákban csak 325 mezőgazdasági tanerő működik. Semmi esetre sem veszem ezt az aránytalanságot az ipar- és kereskedelmi tanonciskoláktól zokon. Ellenkezőleg, további fejlesztésüket és szaporításukat kívánatosnak tartom. Amde a mezőgazdasági haladás sem nélkülözheti a megfelelő alsófokú gazdasági iskolákat, ahol a mezőgazdasági ismereteket hozzáértő szakemberek rendszeresen tanítják.

Csak nem régen jelent meg a magyar könyvpiacra dr. Gesztelyi Nagy Lászlónak a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara igazgatójának, „A mezőgazdasági oktatás reformjáról” című könyve. Ebben a becses könyvben a szerző rámutat arra, hogy hazánkban mennyire fontos az, hogy az iskolákban a mezőgazdasági oktatás a gazdálakosság számarányához mérten olyan általános legyen, mint az elemi közismeretek tanítása. Azokat a reformeszméket, melyeket dr. Gesztelyi könyvében ismertet, teljes egészében helyeslem és azoknak megvalósítását sürgőseknek ismerem el. Magam is azt állítom, hogy nálunk százszámra (ha nem is ezerszámra) kellene működni azoknak a gazdasági iskoláknak, ahol a legelemibb mezőgazdasági ismereteket tanítják. Ehhez persze elegendő számú és kellő szakismeretekkel rendelkező tanerőkre volna szükségünk. A gazdasági szaktanítók kiképzését tehát újból be kell állítani, úgy, amint az a múltban is történt, vagyis, hogy az okleveles tanítók a gazdasági akadémiát végezzék el, avagy úgy, hogy (s így hamarabb jutunk megfelelő tanerőkhöz) az okleveles gazdák, kik ma ezerszámra kenyér nélkül lézengenek, állami

segéllyel a tanítóképző V-ik osztályát elvégezhessek.

Csak iskolákban történő rendszeres gazdatisztással jutunk el ahhoz, melyre fölötté nagy szükség van: a kispaszták teljes kiképzéséhez. Évtizedekkel ezelőtt — gazdasági akadémiai tanár koromban — magam is tartottam a vármegyei Gazdasági Egyesületek rendezésében téli vasárnapokon gazdasági előadásokat. Ezeket az előadásokat a kispaszták bizony csak györeyen jelentek meg. Ezért is különböző trükkökhöz folyamodtunk, mellyel csalogattuk a kispasztákat ezekre az előadásokra. Volt igazgatómmal, megboldogult *Ujhelyi Imrével*, az ország egyik legismertebb gazdatisztásával kieszteltük az abban az időben még újdonságként szereplő gramofonoknak működtetését. Cipeltek tehát magunkkal faluról-falura a nagy réztölcsérű gramofonokat. Ezeknek szereplése „közírré tétetvén”, annak élvezésére nemcsak tekintélyes kispaszták, hanem asszonyok, leányok és gazdatiszták szép számmal megjelentek. Később gazdasági szakkönyveket osztottunk ki, majd gazdasági eszközök (marhalánc, fejössajtar, vakaró, villa, stb.) kisorsolásával csalogattuk előadásainkra a falubeleket.

Nem tudom, manapság — a rádió idejében — van-e szükség ezekre a csalogatókra? Annyi azonban bizonyos, hogy a régi jó időkben ezek a csalogatók beváltak, s Moson, Sopron, stb. megyékben mégis csak ezekkel a vasárnapi előadásokkal is némi eredményhez jutottunk. A kulturát így a gazdaságban képesek voltunk emelni. Az is igaz, hogy ott a nyugati vármegyékben könnyebb volt a dolgunk, mert a gazdasági népréteg tanulmánygyóbb volt.

Nagy általánosságban azonban azt kell mondanom, hogy ezek a téli vasárnap délutáni előadások távolról sem váltották be azokat a várakozásokat, melyeket hozzájuk fűzték: a népgazdálkodás megjavulását. Ennek okát abban találom, hogy a hallgatóság megfelelő alapismeretek hiányával. 1—2 órás népies előadással a népet az okszerű gazdálkodás kellő ismereteihez segíteni, 1—2 órás előadással egy gazdasági kérdést alaposan megismertetni, kimeríteni, még a legkiválóbb előadónak sem sikerül. Meg vagyok arról győződve, hogy azokban a községekben, ahol önálló szaktanító gazdasági népiskolák működnek, ma már gyorsabb és nagyobb eredményt lehet elérni ilyen téli vasárnapi előadásokkal. Mert hallgatóságának nagyrésze elvégezvén a gazdasági népiskolát, a kellő alapismeretek birtokában, nemcsak szívesebben hallgatják ezeket az előadásokat, hanem a hallottakat jobban is megértik.

Mindezzért én fölötté fontosnak tartom az önálló gazdasági népiskoláknak továbbfejlesztését és szaporítását. Hasonló okokból szükségesnek tartom a mezőgazdasági szakiskoláknak (földműves iskoláknak) fenntartását és szaporítását. Ezekre vonatkozólag csak az volna a kívánságom, hogy ezek ne botosipánokat (sőt uradalmi segédtsztr aspiránsokat), hanem csupán gazdatisztakat neveljenek.

Üdvösnek tartom a téli gazdasági iskolákat is, ahol a kispaszták fia, avagy maga a kispaszták gazdasági elméleti oktatásban részesül.

Mezőgazdasági szakoktatásunk egész vonalát szemlélve, azt látjuk, hogy felső mezőgazdasági szakoktatásunk erre a megcsonkított országra túlméretezett. Van egy mezőgazdasági fakultásunk a buda-

pesti közgazdasági egyetemen és három főiskolai jelleggel bíró gazdasági akadémiánk. Ezeket a főiskolákat évenként annyi diplomás ember hagyja el, hogy azoknak elhelyeződése lehetetlenség. Ezekhez csatlakoznak a szarvasi középfokú gazdasági tanintézet és az ország négy városában működő felső mezőgazdasági iskolák végzett növendékei, kik tulajdonképpen nem okleveles kispaszták, mégis tekintélyes részük gazdatiszti állásra relléktál.

Ha tehát szembeállítjuk a felső- és középfokú gazdasági iskolákat az alsófokú mezőgazdasági iskolákkal, akkor azt látjuk, hogy az utóbbiak az előbbiekkal nincsenek arányban, hogy alsófokú mezőgazdasági szakoktatásunk a továbbfejlesztést okvetlenül kívánja.

Nemzeti érdek, a mai kor és élet megköveteli, hogy a magyar kispasztákosztály különleges iskoláit minél előbb és minél tökéletesebben megszervezzük s ezek közül elsősorban az önálló gazdasági népiskolák, — melyek eddigi működésére büszkék lehetünk, — szaporítsanak.

Uj fejlődésnek indul Heves vármegye vívósportja.

**Dr. Czekkel Ferenc vm. fősztrifőorvos és
Szelepcsényi Géza ny. őrnagy nyilatkozata.**

A mult számunkban bejelentettük, hogy a Hevesvármegye szerkesztősége megyénk vívósportjának fellendítésére vándorszerleget alapít, amely csapatközi körmérkőzéseken a legjobb eredményt felmutató egyesület vándordíja lesz. A kardvívás legmagyarabb és világviszonylatban is nagyszerű eredményt produkáló művészetének Heves vármegyében ma nincs meg az a magasfokú és általánosan elterjedt kultusza, amelyet ez a sportág joggal megérdemelne, — ez volt az az ok, amely a Hevesvármegyét arra indította, hogy lelkes sportbarátok támogatásával vándorszerleget alapítson, s azt Heves vármegye nagynevű szülöttjéről, a kardvívás olimpiai világbajnokáról, *Jekellalussy Piller Györgyről* nevezze el.

Bejelentésünk széles körökben talált visszhangra.

Dr. Czekkel Ferenc vm. tiszti főorvos, a MOVE Egri Sport Egyesület agilis elnöke a következőket mondta munkatársunknak a megyei vívósport várható fellendüléséről:

„A vándorszerleg hozzá fog járulni megyénk vívósportjának fellendítéséhez, mert alkalmasul fog szolgálni arra, hogy intenzíven foglalkozzunk ezzel a sportággal, főleg a versenyek alkalmával, s ezért örömmel üdvözlöm a szép tervet. A versenyek be fogják idegezni a vívás kultuszát s annak nemes célját a sport híveibe, de a közönség széles rétegeibe is, s ezzel a megbecsülésre érdemes, izig-véríg a magyar lelkeséghez nőtt sportág várhatóan kiemelkedik mai állapotából. Nagy terrenauma van megyénkben a vívásnak, s a fiatal erők bizonyára be fognak kapcsolódni a vívás intenzív gyakorlásába, hogy a tavaszi szakra tervezett körmérkőzéseken mérjék össze erejüket és tudásukat az elsőbbségért, amelynek elismerése a *Jekellalussy szerleg* lesz.

Sportegyesületünk választmánya legközelebb foglalkozni fog a tervvel, és bizonyára értékes pozíciók hangzanak majd el a nemes intencióból fakadt ötlet megvalósítására és támogatására. Széles területekre ható érdek, hogy ebben a nagymultú és nagyraihivatott sportágban Heves vármegye elfoglalja

azt a helyet, amely az eddigi eredmények alapján megilleti, s amely minden sportegyletnek őszinte kívánsága is.

Szelepcsényi Géza ny. őrnagyot, mint a vivősport katonai szakértőjét kerestük fel, aki ezeket mondotta:

„A vivás az intelligencia sportja. Jellemnevelő és testedző hatása közismert, éppen azért a lélekben, testben még formálható ifjú években aknázható ki ez a hatása, tehát a fiatalság szempontjából nagy jelentőségű a vivás. A magyar katonanemzet, a kardforgatás művészete lelkéhez nőtt sajátosság, s amint a világháború sok ízben igazolta, a hazafiúi erények legmagasabb megnyilvánulására adott alkalmat. Eger iskolaváros, s már 16-18 éves korban kezdeni kell a vivás oktatását az iskolákban, s ettől az intézetek igazgatóságai a maguk részéről bizonyára nem zárkoznak el. Igaz ugyan, hogy a tanulóljuságot meglehetősen lekötik a studiumok, de a kultuskormány már felismerte a testnevelés fontosságát, s kísérlet-

képen egyes iskolákban már nagyobb teret adnak a testkultúrának is, aminek a helyességét a tanulók nagyobb testi fejlettsége, s a szellemi munkával szemben tanusított nagyobb munkabírása is igazol. A vivás anyagi megterhelést is jelent a felszerelésben, de ehhez esetleg társadalmi gyűjtés útján lehetne alapot biztosítani. Megfelelően képzett oktatókra is szükség van, ez azonban szintén nem akadály a vivősport előmozdításának. Lelkesedéssel, úgyszeretettel és erős akarattal megyénk idővel olyan vivőgardát állíthatnaki, amely becsületére válna a magyar kard hírnevének.”

Mi ezekhez a lelkes nyilatkozatokhoz azt fűzzük hozzá, hogy a magyar vivősport nagy feladatainak felismerésétől vezettetve, továbbra is lankadatlan hittel és kitartással fogjuk munkálni céljainkat, amelynek eléréséhez azonban a társadalom megértésére és támogatására lesz szükségünk, s amelyet azzal az óhajjal kérünk mindenkitől, aki ügyünket támogatásra érdemesnek tartja, hogy az összefogó munka nyomán a hevesmegyei vivősport új dicsőségekkel teljes ideje érkezzon el!

Látogatásunk Borhy György felsőházi tagnál, a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület elnökénél.

A gazdasági egyesület most lezárt esztendeje. — Apróságok poroszlói Graell Jenőről.

Hatalmas dolgozószoba, egyik falán vadásztroféakkal ékes óriási fegyverállvány, másik három fala telve öklevelekkel a világ minden tájáról, amiket ennek a szobának a gazdája a mezőgazdasági, erdészeti, szőlészeti tudás fegyvereivel és eredményeivel gyűjtött egybe hosszú évtizedeken keresztül.

A kellemesen fűtött, mélytónusú színekkel telt szoba hőleher hajú gazdája üdén, fiatalosan fogadja vendégeit és mikor meghallja, mi járatban vagyunk, kijelenti, hogy szívesen beszélget, de nyilatkozatokat nem ad, ilyenmillet soha sem adott. Megkérdezzük tőle, hogy van megelégedve a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület most záruló esztendejének eredményével; esendesen elmosolyodik és azt mondja:

A mai világban mindennel meg kell elégednünk, amit elvégezni tudunk. A gazdasági egyesület most zárta változatos sikerű munkálkodásának hetvenötödik esztendejét. Évekkel ezelőt még úgy készült erre a jubileumi esztendőre az egyesület vezetősége, hogy a vármegye virágzó és lüktető gazdasági életének nagy kiállításban való bemutatásával fogja a 75. esztendőt megünnepelni, miként az 50. esztendőt fényes kiállítás keretében ünnepelte meg Gyöngyösön.

Amint közeledett a hetvenötödik évforduló, úgy romlottak a gazdasági élet erőviszonyai is és el kellett tekinteni attól a nagy erőfeszítéstől, amivel egy félsikerű kiállítás megrendezése jár. A gazdaközönség a mai időkben mást vár az egyesülettől, más feladatok megoldása, vagy csak a megoldás előkészítése is nem azon a vonalon járnak most, mint régen.

Az egyesületi munka főelemei ma a gazdasági válság adottságaiból kerülnek elő. Értékesítés, termelési összhang biztosítása, minőség javítása, export-qualitások előállítása, árkérdések, külföldi piacok, új termelési ágak bevezetése, fejlesztése, csomagolás, és még sok—sok egész újszerű kérdés tolu előtérbe a nagy világgpiaccal szembekerült kis Magyarország Hevesvármegyéjében. A nagy monarchiában Heves-

vármegye megtermelte a búzáját, árpáját, zabját, borát, jöttek a bevásárlók és hol nagy cégeknek, hol katonaságnak, de mindent megvettek itt helyben. Ma? Ki kell menni mindennel a világgpiacra fogyasztói különleges igényekkel kell szembenézni, és erre tanítani, oktatni kell a magyar gazdát. Es mert mindezt új, magunknak is tanulunk kell azért, hogy oktatthassunk.

Változtatossá kell tenni a termelésünket, csökkenteni a szemgazdálkodást, előtérbe hozni a gazdaságos állattenyésztést, amit megint csak az olcsó takarmánytermeléssel lehet megcsinálni. Vannak tagadhatatlanul szép eredményeink. Mi valósítottuk meg 1926 évben először a Dunáninnen a szarvasmarhatenyésztés legfőbb módszerét: a tejelésellenőrzést. Egy szakosztályt alakítottunk ebből a célból, mely néhány év alatt annyira megerősödött, hogy ennek a speciális kérdésnek a kizárólagos kultiválására és a törzskönyvezés bevezetésére önálló egyesületté alakulhatott át. Másik kezdeményezésünk a gyümölcsstermelés és értékesítés kérdése, amit 1928 óta vettünk kezünkbe különös figyelemmel. Rendkívüli sikereket értünk el ezen a téren, vármegyénk külkereskedelmünk gyümölcstételeiben általában vezető helyen áll, csomagolásunk a legjobbak közé tartozik. Lengyelországba pedig kizárólag Hevesvármegye szállít.

Magtermelésben szintén kiváló pozíciót foglalunk el. A legszebb tényérlencséket, a legkiválóbb borsóféleségeket, sőt virágmagvakat és konyhakerti magvakat termelik meg évről évre nagyobb biztonsággal gazdáink és a termeltetők, kiknek javarésze külföldi, igen meg vannak elégedve a minőségekkel.

Ezekkel a szép technikai eredményekkel szemben azonban sok megoldatlan kérdéssel is szembetalálkozunk. Ilyen megoldatlan kérdések a gazdaságok jövedelmezőségének kérdése, a hitelélet összeroppanása, az elviselhetetlenül magas adók és végül az ipari cikkek drágasága. Ezekkel szembeni küz-

delmekről, melyet komoly együttműködésben folytunk más vármegyék gazdasági érdekképviselőivel, az elért eredmények igen mérsékelték. A tönk szélére jutott gazdatársadalom legjobban megterhelt rétegeinek lavinaszerű legördülését ugyan megállította a kormányzat a híres 14000 számú rendelettel, de számos kérdés még megoldatlan maradt itt is; az adók sokféleségében és a változott viszonyokhoz való alkalmazkodásban semmi sem történt még, a kartelek uzsorája ellen sem sikerült védelmet találnunk.

Mégsem szűnünk meg mindezekkel a kérdésekkel foglalkozni, és amint a lehetőséghez képest megoldódott a gazdaadósságok rendezésének ügye, sor kerül a többi kérdés megoldására is, mint ahogy például a búzában való adófizetés megengedése tényleg jelentős segély volt a gazdának.

Az egyesület működését, tevékenységének szűkebb vagy tágabb körét mindig az szabja meg, hogy milyen anyagi eszközök állanak rendelkezésére. Kérdések tanulmányozása, a szükséges állandó érintkezés minden gazdaérdekből szóbajövő szervvel, minden megmozdulás pénzbe kerül. És a mi jövedelmink ugyszólván teljesen megszüntek befolyni. A földmivelésügyi kormány évtizedeken át szokásos segélyezését már négy évvel ezelőtt lecsökkentette, három év óta teljesen beszüntette. A vármegye segélyezésén kívül kizárólag tagdíjjövedelmekre vagyunk utalva, hiszen alapítványaink túlnyomó részét székházunk építésébe fektettük, amely jövedelmet még jóideig nem hoz.

A tagok ellenben hivatkozással a súlyos gazdasági helyzetre tagdíjakat alig fizetnek, holott az igen alacsony tagsági díjak fizetése nem elviselhetetlen teher, viszont az az érdeklődés, amellyel munkánkat figyelemmel kísérik, és szolgálatainkat ügyes-bajos dolgaiknál igénybe veszik, éppen azt igazolják, hogy reánk szükség van. Súlyos helyzetünkben nagy hállára kötelezett bennünket és az általunk képviselt hevesmegyei gazdatársadalmat báró Hatvány Endre, aki legsúlyosabb kérdéseink megoldására 1000 pengő segélyt adományozott nekünk.

Működésünk ütemét ezideig nem lassítottuk, csak a formáján változtattunk. A gyűlések számát csökkentettük, a szakosztályi és belső munkát ellenben intenzívebbé tettük, kiépítettük a reánk legjelentősebb kapcsolatot a m. kir. Külkereskedelmi Hivatallal és fokozottan vesszük igénybe a két országos jellegű érdekképviselői szervet, az OMGE-t és a Kamarákat. Reméljük, hogy a nehézségek csak átmenetiek és mihamar visszatérhetünk a korábban követett módszereinkre, amelyek a gazdaközönséggel való közvetlen érintkezést intenzívebbé teszik.

Nagy veszteség is ért bennünket Hevesvármegye lötenyészése egyik büszkesége volt mindenkor Egyesületünknek, és az a férfiú, aki ezt a lötenyészést ide fejlesztette, ahol most van, nekünk 20 éven át alelnökünk, 10 évig elnökünk és 6 éven át örökös diszelnökünk volt. Poroszlói Graeff Jenő egész haláláig irányítója volt lötenyészésünknek, amennyiben a mi lötenyészési bizottságunknak elnökségét eleve utolsó napjáig viselte és idei lódijazásunkat Pétervásáran szintén az ő elnöklése alatt tartottuk meg.

... Apránként, szíves beszélgetés között kapjuk meg ezt a tájékoztatást arról, hogy mivel foglalkozik a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület.

A közvetlen beszélgetés még melegebbé, még színesebbé vált, amint a vármegye kimagasló alak-

jának, Graeff Jenőnek elvesztéséhez értünk. A sok kedves epizódot csokorba kötve az alábbiakban adjuk.

— Graeff Jenőt ezelőtt 41 évvel ismertem meg Kápolnán. A minden gazda akkori közös téli rostokolóhelyén, a dohánybevaltó hivatal melletti vendéglőben. En magam voltam ott, ő az adjutánsát is magával hozta. Szép sudár termetű, székebajúszú, eleven modorú fiatalember volt még akkor, vele ellentétben a gazdatiszjtje, Sárközy, szélesvállú, alacsony, koromfekete, villogószemű férfiú. Én már túl voltam a beváltás gondjain, ők előtte, hát a tapasztalataimat figyelmesen meghallgatva alkották meg a haditervüket, amellyel aztán a dohánybevaltás lkeseredett csatáját sikerrel vívták is még a délután folyamán. Így kötöttünk mi barátságot, ami később aztán rokon kapcsolatokkal teljesebbé is vált.

— Graeff Jenő politikai vezéralakja volt a vármegyei életnek. Tántorithatatlan meggyőződésű negyvennyolcas, aki koronázatlan királya volt a hasonló meggyőződésű megyebeli negyvennyolcasoknak. A megyére ha be kellett menni, mindig előző nap beutazott már Egerbe. Az állomáson már küldöncök, futárok várták és vitték szét a hírt a hívek között, hogy megérkezett Graeff Jenő, ami aztán nemcsak az elvbarátoknak, de a híres egri vendéglőnek is örömhír volt. A megérkezést pártértekezlet követte, amikor is a Graeff Jenő körül csoportosult negyvennyolcasok vezérkara, Malatinszky, Kékessy, Csepány, app József megtárgyalták a másnapi teendőket, hogy a megyénél az történjék, amit ők jónak látnak és ne az, amit a kormánypártiak akarnak, akiket ők mamelukoknak hívtak.

— Az ilyen értekezleteken alkalmas helyeken, karzatokon mindig elbűjt az ellenpárt egy spionja, akit ha észrevettek, természetesen nagy felháborodással hajítottak ki, de bizony azért az ellenpárt majdnem mindig tudta az ő bizalmas értekezleteik határozatainak eredményét.

— Nem is hagyták hosszú gyepőre az ilyen értekezleteket, hamarosan átvonultak a vendéglőbe, ahol ilyenkor Graeff Jenő kontójára jó magyaros, ki adós vacsora, bor és cigány következett. Mikor már az ideje elérkezett, Graeff Jenő kiállott a terem közepére, csipőjére tette a két kezét és elkezdett táncolni. Szép, férfias, daliás táncot járt; amint kedve emelkedett, szembeállította magával a „nagytokájú” Malatinszkyt, ketten járták, előbb a padlón, aztán hajrá, fel az asztalra, lerúgták az asztalról az üvegeket és ott folytatták a táncolást, a cigánynak pi-hennie egy pillanatra sem volt szabad.

— Az ilyen mulatságoknak, amit úgy hívtak akkoriban, hogy „nagy bál”, bizony csak reggel volt vége mindig, de meg nem esett, hogy a megyegyűlésről csak valaki is elmaradt volna a résztvevők közül, ott volt pontosan mindenki a helyén és úgy végezte dolgát, ahogy azt az értekezleteken megá-lapították.

— Mikor a kilencszázas évek elején az a meggyőződés kezdett a vármegyében elterjedni, hogy az állandó ellenzékieskedés elvi dicsőségen kívül egyéb eredménnyel nem jár, sőt a megye gazdasági életének fellendítésére irányuló és averzióval fogadott kormányintézkedések előnyei sem tudnak ebben a politikai légkörben érvényesülni, egyre többen hagyták ott a negyvennyolcas eszméket és különösen Kállay főispánsága alatt nagy változások állottak be a megyei életben.

— Ebben az időben történt, hogy Kállay főispán kivánságára engem jelöltek a vármegye közigazgatási bizottságába. Mikor Graeff Jenő, aki akkor már sógorom volt, megtudta, hogy én, aki kormánypárti vagyok, jelölve lettem, nem volt rest, nekiállott és végigjárta fogatán a fél vármegyét és az összes kortestanyákon minden befolyásával kapacitálta az embereket ellenem. Minden erejét összeszedte, hogy engem megbuktasson, és ez sikerült is neki, amennyiben egyetlen egy szavazattal megbuktatott. Amint a szavazás eredménye ismeretessé vált, a megyeháza kapujába rendelte a cigányt és a velem szemben egy szavazattal győztes Dobóczy Dezsővel összeölelkezve, nagy muzsikaszóval vonultak el a vendéglőbe és győzelmüket késő éjjelig tartó „bál”-lal ünnepelték meg.

— Történt aztán pár év után, hogy engem ismét jelöltek és ugyanakkor jelölték Graeff Jenőt is, mert választás alá került ő is. Miután sok sikertelen kísérlet történt arra, hogy Őt a kormánypártnak megnyerni lehessen, és Ő a kormánypárt erejét még mindig kétségbe vonta, Kállay nekifeküdt a dolognak, és óriási meglepetésre és a negyvennyolcasok nagy megdöbbenésére engem megválasztottak, Graeff Jenő pedig kibukott. Kállay ezzel a választással akarta megmutatni, hogy a kormánypárt ereje már olyan nagy a vármegyében, hogy az ellenzék egyébként minden oldalon közkedvelt vezérét is meg tudja buktatni.

Meg is sértődött ezért a választásért Graeff Jenő. Nagy ideig feléje se nézett a vármegyének, amelyről pedig soha el nem maradt azelőtt. Történt egyszer, hogy Jenő napra számos vendég kereste fel a poroszlói kastélyában névestére, és abban az időben a távolabbról jöttek meg is szállottak ott, s a másnapi névnapra ebéd után ültek csak vonatra. Ezen említett alkalommal éppen Kállay is ott volt, és úgy hozta magával a sor, hogy a névestén résztvettek többsége kormánypárti ember volt, és amint az elkerülhetetlen, nemcsak politikára terelődött a szó, hanem a szokásos kapacitálások sem maradtak el. Nagy erővel ostromolták Graeff Jenőt, hagyná ott a negyvennyolcasokat, térne át hozzájuk. Könnyebb lenne sok fontos dolgot megvalósítani, meg aztán hozzá sem való az, hogy a vármegye lehangosabb ellenzékeivel tart össze, amikor barátai, rokonsága a másik párthoz tartozik. Graeff Jenő, hogy ennyire elővették, nagyokat hallgatott, és olyasféleket mondogatott, hogy „hát nem tudom”, „majd meglátjuk”. De ezt olyféleképpen mondogatta, mint aki az érvelések alatt megtört és jobb belátásra kényszerült. A kapacitáló urak meggyőződése az volt, hogy sikerült őt maguknak megnyerniök.

A sors úgy akarta, hogy Poroszlóról egyenest Egerbe ment mindenki, maga a házigazda is és a fűzesabonyi állomáson Malatinszky és Csépanyi-nal meg más negyvennyolcas korifeusokkal találkozott a társaság. A kormánypártiak kárörvendve újságotoltak el ezeknek, hogy vége a farsangnak, Graeff Jenő otthagya őket, átpártolt a kormányhoz. Ezek megdöbbenek, és amikor kiderült, hogy Graeff a váróteremben van, remülten rohantak be hozzá és nagy szemrehányásokkal törtek rá, a velők ment kormánypártiak meg örömmel füleltek. Örömeiket azonban Graeff mindjárt tönkretette, mert nagy örömmel üdvözölve barátait, kacagva újságotolta, hogy nem tudott a sok kapacitálástól másként megmenekülni, mint hogy „nem tudom”, „majd meglátom” szavak-

kal tért ki előlük és hogy ezek ezt félremagyarázták, ez az ő bajuk de, bizony ő a negyvennyolcat nem hagyja ott semmiféle kormánypártért.

— Nem is hagyta ott, csak 1922 évben lépett fel kormánypárti programmal képviselőnek a poroszlói kerületben, amikor egyrészt az ország függetlenségének eszméje — bárha másként is, mint képzeltük valamikor — megvalósult, másrészt a kormányzóhoz való rokonsága révén közvetlen meggyőződést szerzett arról, hogy a kormánypártban nem a nemzeti elnyomás, de a szétroncsolt haza újjáépítésének feladata az egyedüli irányító eszme.

— Poroszlói kastélyában az öreg, szüleitől örökölt alkalmazottakat haláluk napjáig megtartotta. Volt egy Misu nevű öreg házmesterfeléje, akinek hivatala volt az ottani számos vendégszoba kezelése. Nagyon vén ember volt már Misu, ha kérdezték tőle, mi tartja benne a lelket, mert enni is alig látták már, mindég azzal felelt, „tetszik tudni, minden reggel átmegek ide a patikába, oszt iszok egy kis Hoffmann cseppet.” De nemcsak az öreg alkalmazottait tartotta meg mindenkor házában, hanem vendégeinek is a legszeretettelőbb házigazdája volt. Az állomás csak egy kilométer távolságra van a kastélyától, mégis, ha kedves vendége jött, négylovas hintót küldött elébe. Igaz, hogy ebben hiúság is volt egy kevés, mert semmit a világon büszkébben nem mutogatott, mint a saját tenyésztésű, gyönyörű lovait. Mindig volt 2—3 komplett négyesfogata az istállóiban, sárgák, szürkék, pej, vagy fekete, de egyik olyan tökéletes, mint a másik.

Amikor az automobilon divatba jöttek és terjedtek, sokat bosszantották őt azzal, hogy az automobil ki fogja szorítani a lovat, a ló már nem fog kelteni senkinek, mert az eke elé meg traktort fognak. Nagyon haragudott az automobilon és azt mondta rá „zsidónak való kocsis az”. Még beleülni sem akart, akárhogy kapacitálták is. Utóbb engedett a merev elzárkózásból és néha-néha felült valamelyik rokonának autójára, de mintha megbabonázta volna ezeket a járműveket, valahányszor ő valakinek a kocsijára felült, a kocsival mindig volt valami defekt, amit aztán természetesen ő alaposan kihasználva a lovak védelmére és az autó megbízhatatlanságának bizonyítására.

Kitűnő szójarásai voltak, melyek barátai körében messzire elterjedtek. Ilyen például az a jelzője, amit az olyan ember jellemzése használt, akinek a szaván nem lehetett elmenni, aki mindig köntörfalazott. Az ilyen emberre ő azt mondotta „hej, csalogány fiú az!” Sikerült egyszer rávenni őt, hogy magát lefestesse. Stetka mester, a híres portré festő festette le és képe a poroszlói kastélyban van. Ez a festés sem ment simán. Álló képet szeretett volna ő is, a festő is, mégsem lett belőle semmi. Muszáj volt ülve lefesteni, mert nem tudott őt percig egyfolytában nyugodtan állani. Ilyen volt világéletében, tétlenül maradni sohasem tudott, a mozgás, tevékenység, a tettek embere volt, egyenes, kemény, néha nyers, mégis szerette mindenki.

... Múlik az idő, a komor, ködös decemberi déli órák esti féhomályt sejtetnek odakünn. Idebenn egy szépen, keményen, magyarosan leélt büszke férfielelet kis epizódjaiból rakódott össze négy évtized mozaikja. Elköszönünk és kinn a fagyos, havas téli utcákon a ragyogó szép mult szavai csengenek vissza egy erős, nagy Magyarország boldog tevékenységéről regélve. Így volt még nem is olyan rég. Hogy lesz ezután?

Cátogatásunk vitéz Taby Árpád testőrszázadosnál,

a 60-as ezred rajongásig szeretett, legvitézesebb katonájánál.

Közelg a karácsonyeste, az Istenség legragyo-
gobb ajándéka, az isteni szeretet születésének len-
séges napja. —

Milíó és milíó emberszívben fog mintegy va-
rázsütésre megnyilni a tündöklő karácsonyfa árnyé-
kában az öröm, a hit, a remény boldogító érzése. . .

De ki tudja, hány magyar kunyhó marad majd
hidegen, sötéten, melynek gazdája egykor a haza
hívó szavára otthagytott munkát, családot, — mindent
és küzdött poklok tüzeiben, a haza jobb jövője re-
ményében és most lerongyolódva, dideregve húzza
maga mellé kis családját, hogy reszkető karjának
szoritásával és forró leheletével pótolja az elmaradt
tűzet s a karácsonyfa tündöklő fényét, melegét. —

Ide, ezekbe a fájó, keserves emberi lészkekbe
akartunk egy igazi bajtársi szívből jövő, karácsonyi
meleg sugarat vinni és azért kerestük fel a 60-as
ezred legdicsőbb katonáját, az ezred szemelényét és
mindnyájunk büszkeségét, a Mária Terézia rend lo-
vagját, vitéz Taby Árpád testőrszázadosát, hogy a
magyar katona halhatatlanságát bizonyító legyverté-
nyekből, vitéz társaival együtt átélte eseményekből
pergessen le néhány felejthetetlen képet, és küldje
el a magyar falvak hűséges népéhez, az ő igazi
bajtársaihoz — meleg, biztató reménykeltő szavát!

Ime!

„Kedves Töled, hogy a háborúról kérdezel s a
szokatlanúság még értékesebbé teszi kedvességedet.
Szokatlan ma a múlt nagy háborújának felidézése,
hiszen legtöbbször rossz néven veszik tőlünk frontkato-
náktól, ha azokat a dicső napokat felidézve zavarjuk
velük a ma életének másízű szirupját. Pedig a múlt
borára nekünk szükségünk van. Vigasztalásra, vér-
tisztításra, s a pogány erők meggyűjtésére a jövőndő
kemény leszámoláshoz.

Nekünk ez a felelevenítés kell, hogy térdig süp-
pedve a mai Magyar-Élet gyalázottságában, legalább
a múlt tükröképében nézhessük magunkat vissza,
amikor fanatikus bátorsággal zúghattuk „Előre”!
Doberdó szikláin, amikor csodás bizonyító erővel ta-
nithattuk meg a világot a „Rajta”! „Rajta”! zengés
égitő jelentőségére, amikor nagyságunk, becsüle-
tünk, értékünk, kitartásunk, bátorságunk, lovagiassá-
gunk, szóval *Magyarságunk* megismerésére minden
idegen nemzeteket is rávezethettünk.

Nekünk a háború csak kerete volt egy képletes
reménynek: egy újabb ezer évre megerősített boldog
Nagymagyarországnak. Ezt a képet festette a mi
dicső 60. gyalogezredünk is a reménynek zöldjével,
a hazaszeretnek fehér hűségével; ennek a képnek
tökéletes színpompájáért hullatták reá piros vérüket
a Heves megyei magyar fiúk Szerbia havas hegyeire.

Ugy-e pár szó is elég, hogy nehezzé váljék a
lélegzet, hogy dermedtség vegyen erőt a gyengék
szívén; — pedig én újabb, elszántabb küzdésre hív-
lak fel Titeket Bajtársaim, mert 700,000 magyar ki-
omlott vére sem ingathat meg senkit, ha az óra üt!

Ezt mondom én, aki pedig, mint tudjátok 18
éves koromban, legszebb fiatalságomban, mint zász-
lós az iskola padjaiból léptem ki 1915 márciusában
a harctérre.

Azt kérdezed, hogy mondjak el harcainkból
olyan eseteket, amelyekre legszívesebben, vagy leg-
szomorúbban gondolok vissza? Erre a kérdésre az

összes 60-asok nevében azt válaszolhatom, hogy ne-
künk szomorú napjaink nem voltak soha, mert bár-
mennyire sajnáltuk elesett bajtársainkat, mégis jó
kedvvel indultunk újabb s még nagyobb csatába,
újabb áldozatainkat meghozni, s nem törődünk ma
azzal, hogy holnap kit ér el a katonasors. Erőt és
elszántságot öntött lelkünkbe az a tudat, és boldog
remény, hogy áldozataink nem lesznek hiabavalók,
s ősi örökségünk: a vérünk ösztönzött arra, hogy
nemes magyar elődeink dicsőséges multját újra életre
hívjuk, s reszketni tanítsuk ellenségeinket Árpád,
Álmos s a többi nagy vezér ivadékaiknak legyvere
előtt.

Igy kezdtem meg ezredemben első harcaimat a
Doberdón, ahol nagy véráldozatok árán, mint turulok
védtük a kopár sziklafészeket, azt gondolva, hogy
innen védjük a magyar határt. Pokoli napok voltak.
Napokig étlen-szomjan, az olasz ütegek bömbölésé-
től — tüzetől örölvé állt helyt a 60-as baka. Csodá-
latra való volt Heves megye népe: nem kérdezett,
nem panaszkodott, nem kért, — csak szűrt, lőtt maga
közül, mert ebben az időben Doberdót csak egy né-
hány nagyobb részt magyar zászlóalj tartotta a nagy
olasz túlerővel szemben. 1915. augusztus elseje, ez
volt a legdicsőbb napom, mert ezért kaptam
mint zászlós legelső kitüntetésemet, a nagy-ezüst
vitézségi érmet. Ma is legbüszkébben viselem, mert
érte magam is szuronyos puskával a kezemben csa-
tárként harcoltam, s kizitusában dőltem le a benyo-
muló ellenséget. 56 főből álló szakaszom pár nap
alatt 6 főre apadt le, nem volt már kinek a szakasz-
parancsnoka lenni, ezért magam is személyként küz-
döttem a többi hattal együtt, s az újabb és újabb
olasz rohamokat visszavertük. A Hadur tett csodát
itt velünk hatunkkal . . .

Bajtársak! Kik ott voltatok és sebeitekből fel-
épülve ma is éltek, Ti tudjátok mi volt ott. Tudjátok,
hogy miből állt ott akkor a katona temetése: rábo-
ritott sátorlap volt a szemfedő, mert a sziklás vidék
még követ sem adta a halott magyarnak. Vegyesen
feküdtek hősi halottak, sebesültek, élők a rajvonal-
ban; de mindez egy pillanatra sem vette kedvét a
sasként verekedő 60-as bakáknak. Bizton az ott fe-
vő halottak lelke is küzdött a rajvonalban.

Igy jött itt még számos nagy csatánk, míg a
hadvezetőség még pokolibb helyet nem talált szá-
munkra. Belgrád alá kerültünk, hol 1915. október
7-én a Dunán pontonokba szállva ostromoltuk meg
a büszke Nándorfehérvárt, míg két napi ádáz küzde-
lem után meghódolt ez is a Heves megyei bakák
oroszlán bátorsága előtt. Pedig ez igazi próba volt,
mert a magyarhoz álló, rettenthetetlen ellenfél védte.
Amikor hajnalban csónakba szállva, a Duna szabad,
széles vizére kiveztünk s ott ránk zúdult a szerb
ágyúk és puskák tüze, azt hiszem, csak egyedül ke-
mény magyar szívemben volt az az erő, amely a
második zászlóaljból átvitt elsőként 2 szakaszt a
szerb partra és diadalmas rohammal elfoglaltam Ve-
letek a Duna partján húzódó fűzeserdőket, majd az
ettől 300 lépésre lévő vasuti töllést! Csodálatos, ős-
fakadású pogány kép elevenedett meg ott a szemeim
előtt, amely irtózatot harci kedvvel és daccal ková-
csolta keményre a szívemet, a düh markolt belém s
a minden ellenséget elsöprő rohamvágó felizzott ben-
nem Láttam a széles magyar folyót, amint fölkor-

bácsolt habjain drága magyar fiúk sötétpiros vérrózsáit hömpölygette, — láttam a szerb shrapnell fekete, sűrű füstjét, azután ahogy gyászlátóként beszótte őket . . . Láttam lassan a vízen eluszni mongolos arcú halott magyarokat, a csukaszürke szétrongyolt köpeny úgy kiterült rájuk, mint a vadgalamb két befődő szárnya . . . Mintha évezredekbe láttam volna vissza; — mindenkor csak a magyar élet sivár pusztulása; dolgos, becsületes magyar kezek megmerevedése; vidám, hűséges magyar szemek megüvegesedése; magyar daliák pocskolása; békés tiszta magyar falvaeskák elüszkösítése; magyar rétek elburjánosítása; könny, pusztulás, átok . . . Jobbra és balra tölem ladikok merültek el telitalálattól sújtva s a magyar hősök még ekkor is úszva a szerb part felé igyekeztek. Kürtösöm az étellel már mit sem törődve csak fújta, fújta a magyarok rohamjelét, s mi ádáz bosszúállással szívünkben, — a jelenért, a multért, — térdig vízben és vérben rontottunk a szerbekre! Micsoda lelki állapot, micsoda mámor! . . . Ma is a visszaemlékezések hevében csak pár szót tud sutlogni az ajkam: Drága katonáim, . . . Drága magyar bakák. . . .

Ezek voltak első harcaim, melyekben összerorítottam Heves vármegye fiaival, s melyekben igazi harcossá edződtem. Itt kovácsolódott össze örökre a szívem a magyar falu népével, s itt fogadtam meg, hogy amíg élek minden cselekedetem oda fog irányulni, hogy a magyar falu népét segítsem, támogassam, pártoljam és vezessem minden erőmmel, minden tudásommal, legjobb bátorságommal.

Nem dicsekszem, ha mondom, hogy ebben a nagy irántatok való szeretetben mindég elől mentem és úgy vezettelek Titeket, mert védeni akartam minden értékes magyar honiút s takarni akartam mellemmel a mögöttem jövő katonáimat. Védeni, megővni és talán magamra vonni minden ellenséges golyót, mert mint 18 éves fiatal, szent kötelességemnek tekintettem menteni azokat, akiket otthon feleség, család, gyermekek siratnak. S ha mindezek dacára a Hadur életben meglátott, talán azért tette, mert szüksége lehet rám Magyar Hazánknak, tisztán magyar ügyért fakadó, talán még nehezebb óráiban.

Szerbiából azután haladtunk tovább, ütközetről-ütközetre. Új ellenségül szegődött a szerbiai kemény tel is, mely egy előnyomulásunk alkalmával dandárunkból több mint 8-900 megfagyott áldozatot követelt. Ezek között a borzasztó sanyargatások között, csak jellemzőként említem, annyira dermedt és el-lásult voltam már én is, s az emberszeretet szavát a szenvedések annyira elnyomták már nálam is, hogy a földön szőthullva fekvő és üldögélő megfagyásra elszánt emberek közül már csak 60-asokat kerestem. A 60-as bakát, mert szívem már egyként dobogott velük, s még e rettenetes hidegben sem tudtam hagyni, hogy elpusztuljon egy is közülük önfeledten. Ezen az éjszakán küzdött a 60-as tisz a közemberért, a közember a tisztjéért, s így segítették át egymást ennek a halálos éjjelnek a kapuján. Mert mindig délebbre harcolva, vadabb vidékre ért a kis 60-as csapat és mindig nagyobb lett a nélkülözés.

A montenegrói határt elérve már csak egy kenyér jutott 8-10 katonának. Egyéb ételük minden nap az ott rekvirált marhahúsból állott, de ez is olyan szűken, hogy egyes katonák leskelődtek, hogy hova dobják, hol ássák el a marha beleket és hulladékot. Kiásva azokat éhségüket úgy csillapították . . .

A magyar akarás tovább hajtott bennünket. Elfoglaltuk Fekete-Hegyek országát: Montenegrot; kemény ellenfél állt vitézségünkkel szemben, fagy vert, éhség kínozott, hullottunk egyre-egyre, de amíg a Hadur velünk volt, nem tarthatta vissza a magyar bakát idegen Isten. Egy meredek sziklás hegyi ösvényen felfelé haladva volt egy pont, ahol sem hegyi tűzérésünk, sem géppuskás és málhásállataink nem tudtak feljutni. S bár a 60-as magyar a dermesztő hidegben és éhségben elcsigázottan önmagával is alig tudott előre jutni, mégis egyenként húzta fel a lerogyott málhásállatokat.

Rátárgult szemekkel nézze mindenki azt a magyar erőt, hősi ének ez, amit itt mondok. — s áhitatos imádságként sutlítja százszor el: magyar vagyok . . . magyar vagyok . . . magyar vagyok . . . magyar vagyok.

Majd ennek utána újra olasz honra támadtunk és Arsiero Asiago vidéke elfoglalása után a Kárpátokba került a kis 60-as csapat és végmegállapodásként Kirlibabánál állt fel a magyar határon bástyaként. Innen 1917 július havában lendületes támadással kiszorítja az oroszok Bukovriából. Ez alkalommal mint géppuskás századparancsnok bemutattam géppuskásaimnak, hogy egy géppuskás század önállóan is képes harcolni. Saját vonalunk elé lendülve, a 2-3 kilométerre az ellenség hátába fekvő Watra-Moldavicza falut tisztán egyedül géppuskákkal elfoglaltam. Köztünk és az orosz gyalogság és kozákság között elkeseredett küzdelem fejlődött, de géppuskásaimmal urai maradtunk az elfoglalt falunak; — bár a két szárnyon az oroszok nem hátráltak meg s így előretörve, mi elszigetelten az ellenség hátába állottunk. Ekkor érkezett Paxy Nándor őrnagy zászlóaljparancsnok úr üzenete, hogy saját csapataink az arcvonal többi részén előrenyomulni nem tudnak, tehát mi is vonuljunk vissza. A parancsot Dr. Polánkay László főhadnagy segédtitisz úr hozta el hozzánk. Minket a falu egyik vadászlakának kertjében talált géppuskáinkkal, amint gramofonzó mellett szarvashúst lakmározva lőttük kutyául az oroszokat. A gramofont a vadászakból huzzuk ki, a szarvashúst is ott találtuk; hát a kora hajnal óta tartó hosszú harcban kifáradt fiúk hangulatának emelésére így együtt éppen alkalmasoknak mutatkoztak. Amennyire a szarvashús keménységét feledtetni lehetett, annyira a zene lágy vidámsága azt feledtette is. A pattogó géppuska-sorozatok meg egy kis magyaros tüzet vittek a muzsikába. Polánkay elszörnyülködve mondta: „Az Isten szerelmére, mit csináltak? Még gramofonozni van kedvetek? Gyertek vissza azonnal.” Megnyugtattuk, hogy jó helyen vagyunk, csak a zenekarunkat kellene kibővíteni. Eppen jókor mondtuk ezt, mert abban a pillanatban jobbra és balra bevágott egy-egy öreg granát, es most már nem panaszkodhattunk, hogy nagydobunk nincsen. Ilyen hangulatosan ment a harc tovább. Csupán löszert kértünk, amit később meg is kaptunk Bartha Andor arany vitézségi érmes hadnagy maroknyi csapata kíséretében s így végig a helyzet urai maradtunk, míg az est leple alatt az általunk ütött résen csapataink előnyomultak és felgöngyölítették az egész orosz vonalat.

További előnyomulásunkkal Bukovinát megglisztítottuk, majd 1916. karácsonyán az Ojtoz szorosában a román fronton termettünk, hogy összemérjük az oláhokkal is a jó 60-as szuronyainkat. Erre azonban nem került sor, mert vést sejtve, békét kötöttek egyhamar.

Ne higgyétek, nem volt pihenőnk azután sem. Kerültünk, fordultunk s máris visszazállítottak az

olasz frontra, ahol pedig de sok kihullott vérünk jelezte már nyomainkat. Heves megye népe fogytával most már idegen ezredek adták ezredünknek kiegészítést, de a veretlen 60-as szellembe rövid idő alatt úgy beolvadtak ezek is, hogy végig méltóan viselkedtek sorainkban a 60-as hajtókához.

Pergett az idő, a Monarchia végső küzdelemre készült s megindult a szerencsétlen emlékü 1918-as piavei offenzíva, ahol a kis 60-as csapat újra nehéz feladat elé állított. Assiagónál Monte Di Wallbella magaslatáért folyt napokon át a véres küzdelem. Egy hadosztályunk érte már teljesen elvérzett s nem volt tartalék a napról-napra növekedő olasz ellentámadásokkal szemben. Az olaszok legjobb csapataikat az úgynevezett Brigade Regina — Királyné Brigádját is felvonultatták az áttörés végrehajtására. Előttünk álló hadosztály első vonalait az olaszok áttörték, mindennütt „Elveszünk”, „Mindenki meneküljön” kiáltásokkal indult meg a dicstelen hátrálás. Ekkor kaptak a 60-asok parancsot az ellentámadásra. Széltől ütegek, száguldó, gazdátlan lovak, jajveszékkelő, visszaözlő sebesültek, az utakról lefordított autók, hegyen-hátán fekvő halottak és nehéz sebesültek a végpusztulás mezejét mutatták, ami méltán letompíthatta volna az egri „Cikrák” támadó kedvét, de rettenthetetlen magyarjaim egy pillanatig sem borzadtak meg, a vész és pusztulás képe csak fokozta elszántságukat és harci kedvüket és lendületes rohammal vetettük magunkat az olaszra. Parancsom volt, hogy ha engem ellenséges golyó talál, parancsnokságomban követ a rangidősebb, de a támadás erejéből sohasem veszíthet és ha tán ez is elesik, harcoljon a századom rettenthetetlenül az utolsó élő emberig, — mert így az utolsó is abban a boldog tudatban kell, hogy meghaljon, hogy győzött.

Sűrű köd és eső borult a hegyre, az irányt senki sem láthatta, de a viharokban edzett hevesi legények nem tévesztették szem elől, hogy merre van „előre.” Teljes egy napig irtózatos küzdelem után a cseppnyi, egy zászlóalj, mely időközben parancsnokságom alá került, visszafoglalta az elveszett hadosztály állásait, vagyis a Monte di Wallbella csúcsát. S annak dacára, hogy sem balra, sem jobbra saját csapatainkkal nem volt összeköttetésünk, az olasz repülő-támadásokkal és óránként megisméltendő gyalogsági ellentámadásokkal szemben megvédtük végig e vidék dacosan uralgó pontját, aminek kihatása az egész arcvonalra olyan döntő befolyású volt, hogy ezredünk személyekben a Mária Terézia rendet érdemelte ki.

A pokol sem nyujthatta volna másként a pusztulásnak teljes képét. Legénységüktől elhagyott ütegek, aknavetők, rombolt hadianyagok, mely gránát-tölcseréktől felszaggatott, vért gőzölgő föld, eldobált fegyverek, lőszer és géppuskák megszámlálhatatlan mennyisége, szilánkokra hasadozott fenyők, kásává lőtt sziklák csonka teste, vánszorgó sebesültek s halottaktól sűrűn beborított terep . . . És még, hogy jobb fogalmat adjak az itt megélt kimondhatatlan nagy szenvedésekről, megemlítem, hogy egy földön vergődő idegen ezredbeli főhadnagy véres könnyeket hullatva kérte a mellette haldoklókat, hogy löjjük agyon, ne hagyjuk tovább szenvedni, mire egy szakaszvezető megadta neki a kegyelemdőfést.

Mindazok, akik a háborúból nem vették ki a részüket, vagy ilyen nehéz küzdelembe nem sodorta a végzet, álljatok meg s gondoljátok meg, hogy mennyire meg kell becsülni e harcokat megszenvedett közkatónát.

E harcok alatt magam is megsebesültem, de tovább vezeltem katonáimat, míg csapatomat le nem váltották, mert számtalan volt az ilyen sebesült, aki magyar becsületből nem hagyta el a harcotet. . .

Lepergettem előtted néhány gyöngyét, homokszemét életemnek, amely a tiétek is volt s amelyet együtt éltünk át.

Azóta hatalmasat lendült az idő kereke. A világ minden táján hullatott, szórt, s két kézzel hajigált magyar vérünk mindhiába volt. Fényes acélsikkal s bár némán, rongyosan, de vidáman, magyar dallal, büszkén hadakozni akaró 60-asokból vajh mi lett. A minden helyen előnyben részesülést ígérő mult beváltó tette vajh hol maradt. A minden bakánkat s hazatérő sebesülteket, rokkantakat körülrajongó s félistennek tekintő hálás kor s az itthon mégis nyugodtabban s életbiztosan élő, bicegő s falábú, nehezen vánszorgó magyar hős felé nyúló előzékeny segítő keze merre van?

Szívére tette-e a magyar társadalom a kezét, nem dobban meg a szive, bénák és vakok, árvák tömege felett? Hány adott rokkantnak kenyeret, megélhetést.

Tetemre hívok mindenkit, — mondom Neked bajtárs, ki nem tette meg kötelességét a magyar harcossal szemben.

Dübörög a föld, forr minden, mindennütt. Inog minden körülöttünk s bizonytalan, idegennel telített országunk ereje. Csak a magyar paraszt és háborús katonáim acélos karja biztos s keményül a véres földtúrás vad tusájában. Csak a magyar paraszt anya szüli gyermekét új lakeresztek építésére. Csak a magyar paraszt nemzetiszínű s himnuszos szeretete s ősi hite lendül új honloglalásra. Tetemre hívok mindenkit. Összefogásra, gyors segítségre, új honloglalásra, a magyar harcos hitének megmentésére, biztosítására.

Lepergettem előttek a 60-as bakák dicső küzdelmeit, de csak a legemlékezetesebbekre tértem ki. Fogjunk össze a régi 60-as legendás bátorság fenntartására, mely csak úgy képzelhető el, ha ezzel a néppel igazságosan megosztjuk csonka Hazánk szűkös kenyerét.

Ismétlem: nekünk a háborúban szomorú napjairk nem voltak soha, mi fronttiszték összefortunk drága népünkkel vérben és érzésben, szenvedésben, életemben, halálban. A golyó közöttünk nem tett különbséget, — s ez a magyar testvériség a legnagyobb megpróbáltatások idején is boldogsággal, vidám halálmegetéssel töltött el, — és ennek a nagy harmóniának gazdag talajából büszkén fakadhattak azok az ősi magyar erények, amelyek előtt levett főveggel állt a fél világ.

De szomorúan állunk a mai életben, amikor csodás öslakadású viseletünk, erényeink és dallamunk fenntartására magyar összefogás, erő és fül nincsen, s a belőlünk fakadó szépségek álmát megálmodni ugyszólván nem tudja senki. Örülök és azért köszönöm, hogy a rég mult idők dicső harcairól és a jelenről megkérdezte engem, s kilényesedő szemmel nézhetünk együtt vissza a mult tükrébe.”

Könnyes szemmel köszöntünk el a magyar revízió egyik erős, biztató zálogától, forró fohással az ajkunkon a magyarok Istenéhez, „Adj Uram, Isten sok ilyen magyart a szenvedő hazának, — de nagyon sürgösen!”

A gazdaadósságok rendezése.

Irta: Dr. Szigeti Pál.

Az 1933-ik esztendő legnagyobb eseménye kétségkívül az, hogy a kormány magáévá tette, legalább részben a gazdaközönségnek évek óta hirdett álláspontját, miszerint a gazdákkal szemben a pénz nagy értékelkedésének következtében az értékmérő meghamisított és így a régebben felvett adósságok kamatainak és törlesztésének eredeti értékben való teljesítését a hitelező az adóstól többé nem kívánhatja. Ezt a célt szolgálja a gazdaadósságok rendezése tárgyában eddig kiadott három rendelet, melyet a közönség örömmel üdvözölt, különösen azért, mert benne a revalorizációs eszme első praktikus megnyilvánulását látta és meg van róla győződve, hogy ennek a ma már az egész világon uralkodó eszmének a vágányából többé letérni nem lehet.

Célravezetőbb lett volna ugyan a rendelet tendenciáját világosabban kiemelni és sok fogyatékos-ságot lehetett volna elkerülni, ha ez az alapeszme az egész szövegben következetesen lenne végigvezetve.

A rendezés a közvélemény imperatív kívánságára történt és nem végleges. Minthogy további intézkedések is szükségesek lesznek, célszerű, hogy a közvélemény minél alaposabban megismerje a gazdaközönségnek a jelen rendelettel szemben támasztott kifogásait.

1. Hibáztatjuk, hogy az itt stipulált terhek és térítések köztelherviselés útján fedeztetnek, holott ezt a pénz tulajdonosainak kellene viselni, kik a pénz értékelkedésének előnyeit élvezték és élvezik.

2. Ellenkezik a rendezés szellemével, hogy a reparációban csak a gazdaadós részesül és az sem lineárisan, holott erre minden régi adósnak megvan a joga.

3. Nem lehet megtalálni az igazság egyenlő mértékét abban, hogy csak a pénzügyi hitelező kap kamat *térítést*, a magánhitelező semmit.

4. Sokfelől hangzik az a megjegyzés, hogy a rendelet elsősorban nem gazda, — hanem bankrendezési célokat szolgál. Nem vitás, hogy a pénzügyzeteknek is nagy érdeke fűződik hozzá, főképen likviditás szempontjából, valamint az sem, hogy a gazdák egyedül sohasem rendelkeztek volna avval az eleven erővel, mely ennek a rendeletnek létrehozásához szükséges volt. Megállapítható, hogy az összes számadatok nem a gazdaadósságok 25 milliárdot kitevő egész komplexusára, hanem kizárólag a jelzálog masszával csökkentett hitelintézeti gazdaköveteléseknek, mintegy 750 milliót kitevő kategóriájára vannak építve.

5. A revalorizáció gondolata egy pontban tökéletes és félre nem érthető és ez az 1932. április 1. után keletkezett tartozások kérdése, melyeket a rendelet a rendezésből kizár. Indoka ennek nyilvánvalóan az, hogy eddig az időpontig az átértékelés már oly mértékben végbement, hogy további valorizáció nem volna jogosult. Ez az álláspont helyes is, bár ezen tartozások nagy része régi kamatok törlesztéséből és adósságok konverziójából származik, — de csak a teljesítés mértékére vonatkozóan. Az, hogy a 14. §. 3-ik pontja ezeket a védelemből is kizárja, az kétségkívül szerkezeti hiba és ellenkezik az akció szellemével, hiszen az adósság tartozása egy töredék-

kének érvényesítésével is ép úgy fel lehet borítani, mintha az egészet tennék esedékessé.

6. A vidéki bankok jogosan kifogásolják, hogy a telekkönyvben a dollár és a font aranyértékben számítandó és így minthogy az első helyi intézeteknek vannak ily követelései, ők a rangsorban hátrább kerülnek, mint aminő hely őket megilleti. Ebben nekik igazat kell adnunk, de evvel szemben jogos a gazdák álláspontja is, akik ott vannak a harmadik helyen, az első 30% a pesti banké, a második 30% a vidéki banké, a fennmaradó 40% a megterhelés mögött a gazda tulajdona és ha jogosan marakodik a második helyi hitelező az első helyezettel, legalább olyan jogosan követeli a harmadik helyen megmaradó jussát a gazda és itt válik világossá, hogy az adósság rendezése csak lineáris lehet, amely az eredeti arányokat fenntartja, egyformán terhel és védi a jogos birtokost.

7. Jelen rendelet átmeneti természetű és csak a kamatfizetést szabályozza, magához a tőkéhez még nem igen nyúl hozzá, pedig ez az állapot már további két évig fenn nem tartható és ma amikor már mindenki tisztában van avval, hogy a valorizáció jönni fog, itt van az ideje annak, hogy egyrészt jogilag meg legyen állapítva az adós tőkekötelezettségének is a kerete, másrészt módot kell arra adni, hogy ezt részben, vagy egészben valorizálva törleszt-hesse.

8. A gazdaközönségnek legsúlyosabb sérelme azonban az, hogy a rendelet úgy van felépítve, mintha az jótékony segély volna, holott ez nem alamizsna, mert azt a magyar gazda úgy el sem fogadná, hanem csupán az éveken keresztül elszenvedett igazságtalanságoknak némi reparációja és a gazdaközönség azt követeli, hogy ez a reparáció ne csak anyagi, ha nem etikai reparáció is legyen.

Hevesmegyei gazdai ifjak részvétele a Falu Szövetség által rendezendő olaszországi és németországi tanulmányúton.

A „Hevesvármegye” egyik megelőző számában vezetőcikkben számoltunk be arról a lelelemelő jelenetről, amikor az Olaszországból visszatért gazdai ifjak a majdnem 6 hónapig tartó olaszországi tanulmányukért lelkük egész melegevel mondottak köszönetet a Falu Szövetség kiváló elnökének, Mayer Jánosnak.

Megmondjuk őszintén, e sorok írója fájó szívvel látta, hogy a hálát adó gazdai ifjak karéjában egyetlen egy hevesmegyei ember sem volt. Ez a fájó érzés késztetett bennünket arra, hogy kezünkbe vegyük a mi megítélésünk szerint is nagylétszámú ügyet, hogy a legközelebbi tavaszi tanulmányút alkalmával vármegyénk gazdai ifjai is méltóan képviselve legyenek.

Utunk elsősorban vármegyénk alispánjához, Okolicsányi Imréhez vezetett, aki, amikor elmondottuk neki jövetelünk célját és közöltük vele, hogy egy ifjunak majdnem 6 hónapos olaszországi tanulmányútja, ahol a gyümölcs- és szőlőművelés minden fázisát a legkiválóbb mintagazdaságokban sajátíthatja el, minden költséget beleértve 190 pengőbe kerül, a

maga részéről készséggel kijelentette, hogy „Boldog örömmel veszek részt az akcióban s felhatalmazom a „Hevesvármegyét” arra, hogy azon elhatározásomat, hogy két gazdalfjút fogok a vármegye költségén kiküldeni, — nyilvánosságra hozhassa!”

Dr. Puky Árpád, Gyöngyös lelkes polgármestere, akitől csak egy ifjú kiküldését kértük a város terhére, a lelkében élő nemes hajtőerőtől vezetettve, így nyilatkozott: „A magunk igazát kizárólag a tudás és emelkedett erkölcsi felfogás fegyvereivel tudjuk kiverekedni. Mellé állottam a mozgalomnak. Én a képviselőtestület elé meggyőződésből fogok pártoló javaslatot viinni, legalábbis két ifjú kiküldése iránt.”

Trak Géza, Eger polgármestere az őszinte öröm érzésének adott kifejezést, amikor kérésünkkel, javaslatunkkal felkerestük. „Magam is elismerem az ügy kiváló fontosságát s a legnagyobb készséggel hajlandónak nyilatkozom az említett költség erejéig két gazdalfjút is kiküldeni. Egy baj van csupán: kérdés, hogy lesz-e rá jelentkező? Mert például az örkényi gazdasági iskolában, ahol a városnak alapítványi helye van, ingyenes helyre sem tudunk egri ifjút szerezni.”

A lelkünkben élő öröm érzése, hogy immár 6 hevesmegyei ifjúnak látjuk biztosítva a nélkülözhetetlen tudás fegyvereinek ingyen való megszerzési lehetőséget, elnyomta azt a fájó, aggodó érzésünket, amelyet bennünk Eger földműves lakosságának érthetetlen magatartása kellett s amellyel más alkalommal bővebben fogunk foglalkozni.

Mayer János ny. miniszter választói körében.

A mezőtárkányi kulturház nagy termét zsúfolásig megtöltötte a közönség. Az első sorokban ott láttuk a vármegye főispánját, dr. Hedry Lőrincet, Okolicsányi Imre alispánt, dr. Szabó Gyula főszolgabíró, Hetényi Gyula dr. pápai kamarást, dr. Szekeres Lászlót a Falu Szövetség főtítkárát. Mögöttük zárt, tömött sorokban sorakozott fel Mezőtárkány, Dormánd és Besenyőtelek népe. Öröm volt nézni a hallgatóságot, csupa tiszta arcú, jóvágású falusi magyart, akik eljöttek, hogy szemtől szembe lássák a körükből kinőtt testvérüket, a magyar föld, a magyar rög munkását, a kiscgazdák volt miniszterét, képviselőjüket, — vezérüket.

Kristóffy János jószágigazgató, az egységes párt kerületi elnöke szívből jövő, bensőséges szavakkal üdvözölte Mayer Jánost s üdvöző beszédében éles, látó szemmel mutatott rá a magyar nép bajaira, s pontokba foglalva kérte a kerület mindenki által becsült és szeretett képviselőjét, hogy a politikai helyzet ismertetése mellett foglalkozzék az általa felvetett és ismertett, részben országos, részben helyi kérdésekkel.

Mayer János felállt és beszélni kezdett. Érdekes volt nézni az arcát, a szemét, amint figyelve és vizsgálva széttekintett hallgatósága, dolgozó testvérei, kiscgazdatársai között.

És beszélt folyamatosan, szépen, mint egy családapa a gyermekei között. Elmondotta a bajok okát, eredetét, gyógyítási módját, s gyógyszerül még a súlyos helyzetben, a vezérnek egy emberként való követését jelölte meg.

„Én tudom, hogy mi az elmélet és mi a gyakorlat, a mi munkánk nem a demagogiának a szolgálata, a mi munkánk nem a fórumon hangzik el, mi nem népbolondító lidércfényeket kergetünk.”

„Azt mondják, nem törődöm eléggé a kerülettel, — válaszom az, hogy törődik a kerület énvelem!”

Felzúgó tapsvihar, a lelkes eljen s az a szeretetteljes, meleg ováció, amelyben Mayer János ny. minisztert választói az órák hosszaiig tartó fesztelen beszélgetésben elhalmozták, a legszebb bizonyítéka annak, hogy mily nagy igazsága volt az egyik jóképű, sűrű magyarnak, aki kérdésünkre büszke örömmel felelte, hogy „Hát csak inkább a közülünk való, vérünkbeli való vérenek hiszünk, mint mindenféle idegen kófic embernek!”

Álom . . .

Azt álmodtam kis kertemben Turul madár fészkel azt álmodtam messze röpült, hol a Táttra kékel. A Táttrából messze elszállt szép Erdélyországba, onnan látta magyar földjét szomorúan gyászban.

. . . Ám egyszerre — megnyílt az ég piros, fehér [zöldre.

lelkesítő magyar ének hallatszott a földre. Minden magyar térdre borult s együtt szállt az ének: *Felszabadult Magyarország! Hála a jó Égnek!*”

. . . Turul madár repülj messze, vidd ez álmodt nekik, hogy reményünkben felébredve, tartsanak ki végig. Vidd el nekik üzenetünk meleg szívvel vággyal: *„Együtt élünk, együtt halunk, szép Magyarországgal!”* Pásztor, 1933. december 13.

Gorovené Oláh Margit

A jogos panaszok.

Irtó: Plósz István.

A mai fejtezőre állított állapotok között, bármerre jár az ember, ha egymással a kölcsönös üdvözlés után szót vált, az első, hogy panaszra nyílik az ajka egyiknek is, másiknak is, s önkénytelenül azt kérdik egymástól: meddig megy ez még így? De bölcse megállapítással hozzátesszik, hogy ez így tovább nem mehet. Pedig ez a megállapítás már jó néhány éve hallatszik, s az én véleményem az, — ahogy én látom a helyzetet, még sokszor és sokan fogják megismételni sajnos, ezután is, hogy „ez így tovább nem mehet!”

Hiszen ha látjuk és vizsgáljuk a világeseményeket, a dolog természetéből ered, hogy a bajokon olyan gyorsan és könnyen változtatni, — mint azt sokan hiszik, — nem is lehet, mert ha összevetjük azokat a külföldi és belföldi érdekellentéteket, és összeütközéseikből eredő körülményeket, világosan megállapítható, hogy gyökeres változtatást eszközölni nem könnyű feladat.

Ezekkel nem is akarok foglalkozni, csak arra akarok rámutatni, hogy kiknek és mennyire jogosak a panaszai, s hogy jóakarattal lehetne könnyíteni ezen a súlyos helyzeten. De kell is, és be kell látni mindenkinek, és elsősorban a kormányzatnak, hogy ebben a soka szenvedett országban egyenlő jogú polgárok vagyunk, joga van az élethez mindenkinek.

aki dolgozik, s hozzájárul a közterhek viselésével a hazai kötelesség teljesítéséhez ezzel az életlehetőségtől megfosztott szegény országgal szemben. Ha megszűnik a gyűlölet és belátás kerül a helyébe, akkor ha szegények is vagyunk, de megszűnik a jogos panasz.

Nem szándékom a világot sem szembeállítani egyik vagy másik társadalmi réteget egymással, de meg kell állapítanom, hogy ha jogosak minden társadalmi osztály panaszai is a mai viszonyok között, azonban olyan óriási különbségek vannak egyik — másik jogossága között, hogyha ezt mértékkel lehetne lemérni, toronymagasságú különbségek mutatkoznának. Hangsúlyozom, nem akarok szembeállítani, s nem irigylek senkit, de a földműves társadalmat és életét ma is nagyon sokan félreismerik, s én ezt szeretném néhány életképben tömören bemutatni.

A földműves társadalom az, amely mindig a legnehezebb terhet viselte, a legtöbb megfogható adóalanyt képezi, legtöbb véradót szolgáltatja, és a legnagyobb fizikai munkát teljesíti, éppen ezért ezt a társadalmi osztályt más eltánásban kell részesíteni.

A magyar földműves teljesítőképeség a világon a legelső, s ha összehasonlítjuk a világ bármely országának mezőgazdaságával, tűnik ez csak szemünkbe. Az 1933. évben Isten kegyelméből és a magyar földműves szorgalmából termelt ebben az országban a 1 fő kalászos terményből 50 millió q. Ezt az 50 millió q. súlyt majd két hónap alatt négyszer forgatta meg a kezén, az aratás, behordás, cséplés, és a magtárbahordás formájában. Ez tehát 200 millió q. Micsoda fizikai erő kellett ehhez 2 hónap alatt!

Ezenkívül termelt 20 millió q. tengeri és hány millió cukor és takarmányrépa, takarmány és egyéb! Mennyi fizikai erő kell mindennek, s még 320.000 hold szőlő megmunkálásához! Micsoda heroikus munkát kell a 8 milliós csonkaország 3 millió földművesének elvégezni, téli hidegben, nyári melegben, kétszeres szenvedéssel, s még osztályrésze az az aggodás egész éven át, hogy vajjon melyik elemi csapás fogja elsöpörni munkája gyümölcsét?

Amikor év végén lezárja mérlegét, a legszomorúbb kép tárul elő. Évek óta nem tudja becsületes ruhával ellátni magát és családját, nem tudja közterheit fizetni, nem tudja lerongyolódott és elkopott gazdasági felszereléseit pótolni, épületeit karban tartani, ha betege van, azt gyógyítani, stb. stb. Pedig nem költötte pénzét szórakozásra, bár ő is ember.

s talán vágyik a lelke és meg is illelné valamely nemesebb szórakozás, de még ennél is fájóbb sebe az, hogy a legtöbbször semmiféle biztosítéka nincs öregsége idejére, hiába dolgozott egész életén át az ország közületének, mert ha szerzett vagy örökölt is ingatlant, a mai viszonyok mellett a közterhek azt felemésztik.

Nem folytatom tovább, csak még annyit jegyzek meg, hogy ennyi munka és fáradság ellenére is a nyilvántartott átlagos megterhelés kat. holdanként 1—3 holdig 530 P., 50 holdon alul 343 P., 50—100 holdig 278 P., 100—1000 holdig 180 P., 1000 holdon felül pedig 121 P.-t. tesz ki. Hol van még az ehhez számítandó nem nyilvántartott tartozás és az adóhátralek? Ezek után felteszem a kérdést, van-e ennél valamely társadalmi osztálynak jogosabb panasza?

Nem, nem lehet, s ez a helyzet mindenkit gondolkodásra kell, hogy bírjon a mezőgazdaság és a földműves társadalom sorsa iránt.

Amikor már minden józan eszű és elfogulatlan szemlélő látja, hogy ha a földműves társadalom tönkrement, minden más foglalkozási ágat magávalránt, s magát az államháztartást is a csőd felé sodorja, akkor sajnos, még mindig nagy számmal vannak, akik, — amikor a mezőgazdasággal foglalkozók megsegítését akarja a kormányzat előmozdítani, a ma rendelkezésre álló eszközökkel, — felháborodással és lármával fogadják a javaslatot, mint ezt a földterherrendezésnél is tapasztaltuk.

Már pedig a kormánynak, — bárki is legyen a kormány élén, — az a kötelessége, hogy ezt meglessa, és itt benn az országban kell megtalálni annak a módját, hogy hogyan lehet a mezőgazdaságot és a földműves társadalmat a reális élethez segíteni, más mód pedig ezidőszerint nem kínálkozik, mint hogy a terheket arányosítsuk, a jövedelmet közelebb hozzuk a teherbíró képességhez, vagy megfordítva; erre annál is inkább szükség van, hogy a lelkeket megnyugtassuk, mert a végső elkeseredés csak rosszabb állapotokat teremthet, ami egyetlen magyarnak sem lehet érdeke.

Azoknak, akik a földműves társadalommal szemben elfogultak, azt kívánom, hozza meg a kis Jézus a józan belátásukat, hassa át érzésüket az igazi krisztusi szeretet, szűnjön meg magyar és magyar között a gyűlölet, s kérjük együtt a szeretet ünnepén a világ megváltóját, váltsa meg ezt a sokat szenvedett magyar népet, adja vissza neki az ígért földjét, a Kárpátokkal övezett szép országát, hogy ne legyen ebben az országban senkinek jogos panasza!

Alapított 1897.

Alapított 1897.

Baraker Mátyás és Fia

B u d a p e s t VI. Andrassy út 27 sz.,
V. Lipót körút 27 sz.

Ezüst koszorús kalapos mesterek.

Férfi kalapok legjobb beszerzési forrása.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

P. Gy. Hogyan ették a szilvaszemeket? A fontos problémára való tekintettel egészében iktatjuk ide a hozzánk érkezett alábbi levelet:

"Kedves Barátom!

Elvezetlennel olvastam Pétervására és vidéke táján történt utazásod és tapasztalataidról írt cikkedet, azonban egyetlen mondatnál megakadtam. Ugyanis azt írod cikkedben, hogy az utcán eldobott rossz szilvaszemeket, a gyermekek, hogy tovább tartson, háromszorra ették és eszik meg. Azért is akadtam meg, mert részben nem tudom már most, milyen időközökben ették azt az egy szál szilvaszemet, tekintve, hogy már annak megtalálásakor rossz volt, tehát, tavasszal, nyáron, és ősszel-e? Mi történt ez év negyedik negyedével? Nem lehetett volna itt egy negyedik lakomát beiktatni annak a szegény gyereknek?

Mint hogy igen nagy dilemmában vagyok e kérdés körül, nagyon leköteleznél, ha erre vonatkozólag nekem megnyugtatót nyújtanál, melyért már előre is fogadok leghálásabb köszönetemet és vagyok régi igaz barátsággal hived (aláírás)"

Mi mindössze két napot töltöttünk a pétervásári járásban. Az idő rövidege miatt a mi nyomozásunk eredménye az volt, hogy 1 szilvaszemet 3 egymásután következő órában fogyasztottak el. Nem merünk megesküdni az adat helyességére, mert a kihallgatott tanúk közben hamiskásan mosolyogtak. Leveléből látjuk, hogy Ön melegen érdeklődik az ügy iránt, mint időmiliomosnak azt ajánljuk, szálljon ki néhány hétre a helyszínére, nyomozzon, mint lelkiismeretes Sherlock Holmes. — megéri azt a kis költséget! Érdeklődéssel várjuk nyomozásának eredményét.

Kotnyeles Fruska. Nagyon bájos és tetszik nekem, hogy maga, kedves kisasszony ilyen életvidám, sőt életenergiától duzzadó egyéniség, aki miután elég baja nincs, azzal csinál magának bajokat, hogy más emberek dolgaiba avatkozik, természetesen legjobb szándékkal, de ahogy a felhozott eset mutatja egyszersmint a legkevesebb sikerrel. Sőt, hogy ne mondjam, negatív sikerrel, amennyiben barátokból sikerült ellenségeket csinálni. Tudja kérem, amit maga csinált, azt köznyelven pletykálkodásnak hívják, súlyosbítja a dolgot, hogy maga még költött is egyetmást a tények mellé. Hát tessék most már a dolgot úgy rendbehozni, hogy a kis és nagy fülleteket szépen bevallja itt-is ott-is és aztán még bocsánatot is kér. Ha a sok azt mondta és úgy mondta után maga most tiszta vizet önt a pohárba, minden rendbe fog jönni, maga visszakapja a korcsolyapartnert és talán az ég is megszánja magát a nagy megjavulásért és ad jó száraz, kemény jégnapokat is.

Kis bunda. Ha jól értettem ki a dolgot, olyan kis hetyke bundácskára gondol, ami csak derékig, vagy valamivel azon alul ér. Kérem ez is olyan ruhadarab, ami némely hölgyön irtózatossá teszi, a másikon irtózatossá teszi. Karsú, magas természetesen jól érvényesül, keskeny vállakat és fejletlenebb felsőtestet kiemel, de alacsony természet esetleg erősebb kondíció mellett mindent elronthat. Ahogy látszik, most magas, majdnem boaszzerű gallérokkal készülnek és a hölgyek pogányul kifejlődött edzettségére való tekintettel elől mély kihajtásúak, úgy hogy tulajdonképpen alig érthető, miért is bundák ezek. Miután termel-írást nem kaptam, tessék megelégedni ezzel az üzenettel, különben is tudom, ha annyira szerelmes a kisbundába, hát ha csak egy kicsit is

úgy érzi, hogy jól áll, feltétlenül vesz is ilyet. Különösen azért, mert nagybundája amúgy is van.

Elhagyott esernyő. Miután az esernyők általában hasonlítanak egymáshoz és úgy emlékszik, hogy vagy a pályaudvaron, vagy a waggonban, vagy esetleg a villamoson, de lehet, hogy a postahivatalban felejtette az ernyőjét, kissé tanácstalanul állok, vaion mivel próbáljak segítségére lenni. Mégis, ha arra gondolok, hogy barnanyelű normális férfiernyő aránylag sokvész el, legjobb lesz ezzel az általános leírással, és „Nem emlékszem hol vesztettem el” csatkiáltással a budapesti rendőrkapitányság talált tárgyak osztályán jelentkezni, s akkor kb. 2—300 talált esernyő között biztosan megtalálja azt amelyik a magáé, vagy ahhoz annyira hasonlít, hogy lelkiismeretfurdalás nélkül elhozhatja. Ja igen, a rendőrfőkapitányság címe: Budapest, V., Ferenc József tér 7.

Kobakosok. A tök, dinnye, ugorka, sárgadinnye tartoznak ezen gyűjtőnévvel megjelölt növény családba. — Nem ajánlhatom tehát, hogy asztaltársaságuknak épen ezt a nevet adják, hogy Kobakosok Asztaltársasága. Utóvégre kérem ezer lédús (nem akarom mondani vízdús) gyümölcsöknek még az alkátuk is látális összeköttetésbe hozható az asztaltársaság tagjainak fejdomaival és ezt talán jobb lenne elkerülni. Vagy nem?

Kávédaráló. Sajnáljuk, hogy ennyi baja van a kávédarálással. Úgy képzeltük, hogy elmegy abba a vaskereskedésbe, ahol ezt a kávémasinát vette és ott vagy rendbehozzák, vagy legalább is tanácsot adnak. Miután Pesten vette, ez mégis nehézségekbe ütközne, így ajánljuk, kisérelje meg a daráló tejetén, a forgantyú közepén levő csavart jobbraforgatással meghúzni, akkor majd finomabban őröl a gépecske. Belsejében ugyanis az őrlőköpeny és őrlőkúp közötti hézag csökken, ha a csavart meghúzza, így az őrlemény finomabb lesz. Ha ez a cselekedet nem segít, az annak a jele, hogy az őrlőkúp fogai lekoptak és új darálót kell venni, mert csináltatni az ilyesmit nem lehet. — Máskor ne tessék ilyen masinácskát Pesten venni, hanem a helybeli boltok valamelyikében, mert ezek jótállást vállalnak és mindjárt megtalálhatók, ha baj van.

Magyar paradicsom. Németországban, ahol nyersen, úgyszólván gyümölcsként is fogyasztják a paradicsomot, a magyar paradicsom nagyon kedvelt, mert pirosabb, kevésbé rostos mint az olasz, vagy hollandi paradicsomok. Mi megemlítjük, hogy az az uradalom, amelyről előző számunkban Kálmán Sándor, szakírónk cikke említést tett, a Hatvány uradalom. Amíg innen paradicsomot lehetett szállítani, mintegy 20 waggont az egész idényben, addig Münchenben más paradicsomot nem akart venni senki. Tessék a jó példa után indulni és a kezdeményezőtől tanácsot kérni, bizonyára szívesen fogja támogatni.

Bömbölde. Túlbugyóan gyakorló baráti dalosösszejövetelek a közeli szomszédság folytán zavarják Önt. Meg akarja trefálni őket, egyben celozni is fülrömbölő tevékenységükre, és ezért ki akarja irni a kapujukra, hogy BÖMBÖLDE. Kérem ne tegye, mert ebből baj lehet, vagy iratkozzék be hozzájuk és bömböljön velük, vagy menjen sétálni ezen a heti 2 gyakorlóórán, de ne tegye ki magát bíróság előtti védekezés és egyéb kellemetlenségeknek.

A többi kérdésre legközelebbi lapszámunkban válaszolunk.

A nemzeti egység pártjának kerületi választmányi ülése Hatvanban.

Nem kívánunk riportot írni a nemzeti egység pártja hatvani kerületének f. hó 8-án megtartott gyűléséről, azt elvégezték laptársaink. Csupán néhány érdekes mozzanatot öhajlunk papírra vetni.

A Hirling Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, kerületi elnök mélyen átgondolt, tartalmas üdvözlőbeszéde után dr. Hedry Lőrinc főispán választában éles meglátással mutatott rá arra, hogy „Nemzeti szükségszerűség és nem politikai jelszó, hogy egy nagy, mindenkit és mindent összefogó pártra van szükség, amelynek megdönthetetlen alapját az egység, a bizalom, és a munka kell, hogy képezze.”

Szinyei-Merse Jenő, a kerület képviselője, aki a vármegyei nemzeti egység pártjának felügyelő képviselője is, általános tetszes közben jelentette ki, hogy „Lelki szükségét éreztem annak, hogy Önök előtt is megjelenjek. Nem beszámolót jöttem tartani, csak részt kívánok venni Önökkel együtt a nemzeti egység pártjának itteni munkájában, amely a vezér elgondolása szerint a célkitűzések gyakorlati megvalósítására irányul.” Beszéde további részében éles megfigyeléssel szántott végig a politika aktuális problémáin. Nagy érdeme, hogy most is, mint minden alkalommal, beszéd tárgyalagos volt és híján fajsúlytalan ígéretekkel való népszerűség-hajhászsáknak.

A zsulolásig megtöltött kaszinó teremben sokszor felzúgott a meleg ováció, amelyben része volt a későbbi felszólalóknak is, dr. Niedermüller Ferenc elnöknek, vitéz dr. Sziráky Károly titkárnak és Cse-rey Vilmos tábornoknak is.

Gröber Ferenc az egri kereskedők helyzetéről.

Mostoha gyermek a kereskedő, hangzik a megállapítás az egész országban. Az egri kereskedők vezetőjének a lelkéből is kiesendül a fájó érzés a társai sorsa iránt.

A mi bajaink, — mondja Gröber Ferenc, az egri Kereskedők Egyesületének elnöke — nem lokálisak és nem egyénié. Benne sodródunk a világválság árjában. Mi csak megyünk a tömeggel lefelé s megállni nem tud senki.

Aktuális témákról beszél.

A kiskereskedelmi hitelakció. A kormány — mondja, — nagy jóakarattal próbál segíteni a kereskedőkön is. Itt van például a kiskereskedelmi hitelakció. Amint hallom, Egerben a kiskereskedő kérte a hitelt mindössze, így a szűk hitelkeret elegendő is lesz, ha egynek 200 pengőt utalnak ki. Huzódoznak ettől is, mert az, vissza is kell egyszer fizetni, nem könnyűek a feltételek sem.

A hiteletlet. Az egri kereskedőknek is egyik legérezhetőbb kerékkötője a *hiteletlet megszüntetése*. A gazdavédelmi rendelet hatása itt jelentkezik, amikor a bankok nem jutván hozzá követeléseikhez, megszüntették a hitelfolyósítást is. A kereskedő nem kapván hitelt, maga sem hitelezhet. Megbénul a forgalom, megszűnik a vásárlóképeség.

A vasárnapi záróra. Régóta húzódozó kérdés az üzletek *vasárnapi zárvatartása*. Kialakult vélemény, hogy ezt a kérdést csak egységesen, az egész or-

szágra szóló hatállyal lehet rendezni. Az egri kereskedők forgalmát a vidék felé terelni nem lehet azal, hogy Egerben vasárnap az üzleteket zárva tartjuk, a szomszédban pedig nyitva legyenek.

A kartelek. A kartelek működése nyomasztóan hat az egri kereskedelemre is. Erélyes kormányintézkedésre van itt szükség. A kartelek felemelt ipari áraival szemben a mezőgazdasági árak katasztrófálisan csökkentek, miből fizesse hát a gazda az ipari szükségleteit, mikor a terményeiért jóformán alig kap valamit. A külföldi államokban, Ausztriában, Csehszlovákiában, Olaszországban lényegesen olcsóbb például a vasanyag, holott megvolna a mód rá, hogy itthon is elfogadhatóbb áron kapjuk a vasárút.

A köztartozások. Az újságok és érdekképviselések naponta foglalkoznak a kibírhatatlan közterhekkel. Szinte közhelyek ma már ezek a panaszok. Az adóhátraléokra, a kamatokra megy minden befizetés s a tőketartozás a régi súllyal nyomja a kereskedőt. Így van a társadalombiztosítási hátralékokkal is. Sőt, nemcsak hogy a tőke marad, hanem az új terhek új és fokozott súllyal nehezedenek a kereskedő vállaira.

Az üzletbérek. Egerben az üzletbérek tekintében jelenleg kielégítőnek mondható a helyzet. Többször interveniáltunk a városnál és a város hot norálta is kérésünket. A városi üzlethelyiségek bére csökkentették, ami kedvező hatással volt a magán háztulajdont képező üzlethelyiségekre is. Reményünk van, hogy ezen a téren a fennforgó méltányossági okok alapján még további kedvezményeket sikerül kieszközölnünk. —

Sokat hallott panaszok. Mindenkitől ismert jajok. De ma jobban döngenek bele a köztudatba, mint valaha. Az örömnünnepen örülni kell s a hit ragyogásával, a reménység felcsillanó örömeivel, az élet tiszta igenlésével várni és várni a karácsonyi gyermeket, aki a gazdagságot nem a hideg ezüsttel és sárga arannyal, hanem a gondolatok és tettek megdönthetetlen igazságával méri.

Dr. Hammersberg Elemér járásorvos előadása.

Lapzárta miatt csak egész röviden foglalkozhatunk dr. Hammersberg Elemér járásorvosnak kitűnően sikerült előadásával, amelyet a hatvani ízr. hitközség kulturbizottságának felkérésére tartott a tegnapi esti órákban „A magyar bekerevizió, kapcsolatban gróf Bethlen István londoni előadásával” címmel.

A kitűnően sikerült szabadegyetemi előadást dr. Fodor Lajos, a kulturbizottság táradhatatlan, agilis elnöke köszönte meg lelkes, tartalmas beszéd keretében. A megjelent nagyszámu közönség meleg ünneplésben részesítette az előadót. Itt kívánjuk megemlíteni, hogy dr. Hammersberg Elemér, lapunk kitűnő tollu munkatársa a közeli napokban indúl el amerikai tanulmányútjára, hogy széleskörű tudását a rákkutatás terén kimélyítse.

Az a nagy siker, amelyet ő a párisi nemzetközi szabadalmi versenyen elért, biztató reményt nyújt arra, hogy munkálkodása az általános ember, de nemzeti szempontból is kellő értékkel fog birni.

A tiszafüredi háztartási tanfolyam vizsgálója és kiállítása.

Irta: dr. Dienes Barnabás.

Még alig hangzottak el az elismerő és dicsérő szavak az egri borhét és gyöngyösi gyümölcs és bor-kiállításról, már ismét újabb megmozdulással szaporodott vármegyénk gazdasági irányú tevékenysége. Most azonban a nők álltak sorompóba és megmutatták, hogy számottevő tényezői gazdasági feltámasztásunknak.

Habár a háztartási és fehérnemű kiállításuk méreteiben nem volt olyan nagy, mint az előbbiek, de méltóképpen egészítette ki azokat.

A magyar nő mindég részt kért a nagy nemzeti munkából és helyes érzéssel azt a területet választotta működése nyelvéül, amely egyéniségének legjobban megfelelt. A mostani kiállításuk is annak a bizonyossága, hogy abban a nagy gazdasági küzdelemben, amelyet ma folytatunk, segítőtársként állnak mellettünk.

Hat héten keresztül tartott a földművelésügyi miniszterium által Tiszafüreden rendezett háztartási (gazdasági) vándortanfolyam, amelyet folyó hó 10-én ünnepélyes keretek között fejeztek be.

A vizsgán megjelent Gödényházi Tar Gyula gazdasági főigazgató, aki meleg szavakkal üdvözölte a tanfolyam növendékeit és a nagyszámban megjelent érdeklődőket. Tizenkilenc növendék mutatta be a hathetes szorgalmas munka eredményét. Az elméleti vizsga tárgyai voltak: háztartástan, egészség-tan, neveléstan, tejjgazdaság, baromlitenyésztés és sertéshizlalás. Ezen óriási anyag mellett még sok gyakorlati irányú előjáltságuk is volt, amelynek eredményét a háztartási és fehérneműkiállításon mutatták be.

A nagy feladatot úgy az előadók, mint a hallgatók sikerrel oldották meg, mert minden növendék olyan szép elméleti és gyakorlati tudást igazolt, amely egy évig tartó tanfolyamnak is díszére válhatott volna.

A vizsgáló vezető miniszteri biztos a legteljesebb elismerését fejezte ki úgy az előadónak, mint a növendékeknek komoly és nagy munkájukért s azal a kívánsággal osztotta ki a bizonyítványokat, hogy legközelebb már férjük előtt vizsgálhassanak le a gazdasági és háztartási ismeretekből. Köszönetét fejezte ki Balogh Gábor főjegyzőnek, aki mindenkor és mindenben segítségére volt a tanfolyamnak. — külön megköszöni Balogh Gáborné és Csuthy Lajosné úrnőknek a szervezés érdekében kifejtett tevékenységüket.

Végh Katóka a tanfolyam hallgatói nevében közvetlen hangú felköszöntőt mondott a miniszteri biztosra, Soltész Jucika pedig szellemes felszólalás keretében Rutényi Sárka, Kovács Marianna szaktanítótanárnőknek és dr. Szántó Kálmán orvosnak fejezte ki a növendékek nagy háláját és köszönetét.

Ezután Gödényházi Tar Gyula miniszteri biztos megnyitotta a háztartási és fehérneműkiállítást, amely teljesen megtöltötte a községháza nagytermét.

Incysiklandozó ételek és italok, raffinált izlés-sel készített teasütemények, hideg húsok és cukrok váltakoztak a hatalmas asztalokon.

Egyik sarokban Balogh Gáborné karácsonyfája, melyet a szegény ovodásgyermeknek ajándékozott,

másik oldalon a növendékek által készített mézeskalácsház, amit jótékony célra sorsoltak ki.

Nagy feltűnést keltett Csuthy Margit marcipán csendélete és aszpitkos gombái, Epstein Géczáné Suhajdadessertje, Létay Annuci kaszinó tojása, Soltész Juci csokoládétortából készített Pompadour márkínője és teasüteménye, Végh Katóka izlélesen összeállított karácsonyi csomagja és változatos birsalmasajtja, Surányi Gizike és Sárka aprósüteményei és gesztenyés tekerese, Bajor J-nőné fatörzs tortája, Dely Karola gyönyörű levestésztái és cukorkái, Boros Rózsika krémes lepénye, Pál Gizike grillage ivói, Fehér Ella tőpörtyüs pogácsái, Wagner Erzsébet változatos mignonjai, Stellkovics Elza isli fánkja.

A terem másik részét a közimunkák foglalták el. Finom fehérneműk és magyar népművészeti hímzések váltakoztak itt igen izléses elrendezésben. Minden darab egy-egy iparművészeti remek volt. Különösen feltűnt Kohlmann Katóka buzsáki és sárközi párnája, dr. Kúthy Elekné és Nagy Irénke rábaközi hímzései, Kovács Lidike sárközi párnája, Blau Irénke túllhímzéses fehérneműje, Laky Margit sárközi hímzéses abrosza, Molnár Sándorné irásos párnája, Goldstein Blanka hímzett és Kolibay Anna rátétes fehérneműje.

A kiállítást késő estig látogatták és a legnagyobb elismeréssel adózták a kiállítóknak.

A siker legökesebb bizonyítéka az, hogy folyó hó 14-én újabb tanfolyam nyílik meg, amelynek hallgatói már együtt vannak és remélhetőleg mellő utódai lesznek a feleségképző akadémia most végzett növendékeinek.

Munkatársainkhoz! Olvasóinkhoz!

Fehérbe öltözött a „Hevesvármegye” is, az emberiség legszebb ünnepén, Karácsony napján. Kicsiny hely jutott nekünk, így csak néhány keresetlen szóval, de lelkünkben fogant tiszta érzéssel köszönhetjük a mi kedves munkatársainkat, előzetőinket és olvasóinkat, kívánva nekik színes, meleg karácsonyi ünnepeket, és álmaik legálább kicsiny hányadát beváltó boldog újesztendőt. Nyomdánk hiányos felkészültsége nem engedte meg, hogy a mi kedves munkatársainknak beérkezett közleményeit mind most hozhassuk, szíves elnézésüket kérjük és engedelmeiket ahhoz, hogy azokat lapunk legközelebbi számában közölhessük.

Még egyet csupán, Mi meggyünk kijelölt utunkon tovább. Az eddig elért bennünket meglisztelő elismerések csak újabb hajtóerőt fognak szolgálni, hogy kitűzött célunkat, vármegyénk dolgozóitól való önzetlen munkát a toll tiszta fegyverével még odaadóbban, még lelkesebben folytassuk!

Gazdavédelmi rendelet címen f. évi november 15-iki számunkban Vajda György tollából megjelent közleményünkben egy példát adtunk. A számításban szereplő Fekete János hitelező helyett pl. Vidéki Takarékszövetkezet r. t. helyettesítendő. A rendelet ugyanis az állami átvállalást csak a bankadósságokra biztosítja.

Pillanatsfelvételek a pétervásárai járásból.

Látogatásunk a recski állami ércbányában.

A festői szép természeti környezetben fekvő állami ércbányának a közelmúltban készült pompás épületei nagyszerű hatást gyakorolnak a látogatóra. A késő délutáni órákban már kivilágított gyárpéület, s az őrök malmok zúgása elárulják, hogy itt kenyér-adó, lüktető élet folyik.

A bánya üzemvezető mérnöke Pollner Jenő, lekötelező szíveséggel ad kérdéseinkre felvilágosításokat és őszinte nagy örömmel szolgált, hogy ezen a helyen is 110 munkáscsalád keresi kenyerét.

Kérdésünkre megtudjuk, hogy komoly előkészületek folynak az üzem nagyobbitására. Ez évben a harmadik fúrást végzik és nagyjelentőségű leművelésre alkalmas ercesedést találtak.

Megkintettük a mintaszerűen berendezett, kristálytisztá feldolgozó üzemtermeket, az őrölmalmok, a zúzó munkáját és a flotálási eljárást. Megtudtuk, hogy naponta 13 waggon nyers zúzóércet bányásznak ki, amelyet a jövő tavaszra már 20 waggonra órajtanak felemelni, s amelynek öröndetes következménye lesz, a munkáslétszám 30%-kal való emelkedése. A 13 waggonos napi termelést megfelelő eljárással koncentrálik, úgy, hogy belőle 13 waggon mennyiségű ércet kapnak. A bányászott anyagban 1-1,5%-részartalom van, aranytartalma tonnánként cca 5 gramm. Az itt nyert lisztfinomságú anyagot további feldolgozás végett Nagytéténybe szállítják.

A bánya igen értékes telep, mert egyedüli művelés alatt álló réz és aranybányája Csonkamagyarországnak.

A bánya vízellátásának zavartalan biztosítására a Tarna és a Bix-patak vizét felhasználva 1931-ben vizgátat építettek, ahól 80.000 m³ vizet tárolnak.

Mint külön érdekességről kell megemlékeznünk a bánya vezetőségének azon nagyszerű munkájáról, hogy 10 holdon mintagyümölcsöt, 30.000 rőzsabokrot ültettek, és a vizet felhasználva halastavat is létesítettek.

A nagy felelősséggel járó munkálatokat Pollner Jenő üzemvezető mérnök munkatársával, Szilassy Gyula mérnökkel végzi. Apczinger Gyula bányatanácsos, és Böhm Ferenc miniszteri tanácsos osztályvezető határozatos támogatása és irányítása mellett.

Parádfürdőn.

Oreg este lett, mire Parádfürdőre értünk. Csend és sötétség ül meg a fürdőt, csak imitt-ámodt piszálkol egy-egy villanylámpa. A fürdőirodában azonban most is szorgalmas élet folyik.

A fürdőtelepnek évtizedek óta lelkes, odaadó vezetőjét Kopál Gyula igazgatót akták, statisztikák fölé hajolva, munkában találjuk. Kérdésünkre szívesen közli velünk, hogy komoly nagyvonalú előkészületek vannak arra, hogy Parádfürdő befogadóképessége emeltesse és olyan intézmények is létesítenek, amelyek a közönség fokozott igényeit is hivatva lesznek kielégíteni. Ilyen létesítményként kell megemlíteni a tavasszal építendő 33x16 méretű strandfürdőt. A fürdő vezetőségének komoly gondot okoz, hogy a közönség részére kényelmesebben megközelíthetővé tegye a vasúti fővonaltól kissé távolabbeső fürdőtelepet. Remény van rá, hogy a MÁV-val és a Mavart vezetőségével folyamatban levő tárgyalásoknak megfelelő eredménye lesz.

Vármegyénk páratlan gyógyhatású, természeti szépségekben bővelkedő fürdőtelepének sorsa, mint minden megyei érték, közelről érint bennünket, s éppen azért úgy a fürdőtelep érdemes igazgatójának, valamint ehelyütt a nyilvánosságának és legfőképpen az illetékes köröknek is feltárjuk a bennünk lévő gondolatokat, amelyek a fürdőélet emelésére nézünk szerint komoly fontossággal bírnak.

Parádfürdő értékét nagyszerű klímáján kívül szerintünk elsősorban nagyhatású gyógyfürdői képezik. Nézetünk szerint a legnagyobb hiba ott van, hogy a fürdő orvosi gyógyértékét sem az országban de még a vármegyében sem ismerik kellőképpen. Különös gondot kellene fordítani arra, hogy állami intézmény lévén, az egyetemi orvosprofesszorok, s az ország egyéb szakorvosai is a fürdő értékéről kellőképpen felvilágosítsanak, hogy aztán a felvilágosítás munkáját tanítványaikkal és az őket felkereső betegekkel is folytatni tudják. Szerencsés gondolat volna, hogyha a fürdőévadban 1—1 országosan elismert orvosprofesszor ott tölthetné szabadságát, és konzilióanyagítás végett a fürdő közönségének rendelkezésére állana. Hogyha ez kellő időben megfelelő módon propagálva lenne, meggyőződésünk, hogy sok fürdővendég az idegen országok hasonló gyógyhelyei helyett Parádfürdőt látogatná.

Másik nagyon fontos kérdés volna a fürdőközönség legfontosabb ügyének, a gyomor, az étel, a a vendéglő kérdésének helyes és okos megoldása.

Tudomásunk szerint éppen most vajúdik az új vendéglő berlet kérdése. Szerintünk a szerződés megkötésénél feltétlenül szem előtt kell tartani azon körülményt, hogy drága bérleti követeléssel nem szabad lehetlenné tenni a vendéglősnek azt, hogy jól olcsót és megfelelő mennyiségben adhasson a közönségnek. Méltányos feltételek mellett azonban igenis joga legyen a fürdővezetőségének megkövetelni és előírni, hogy a fürdőközönséget teljesen kielégítő vendéglői árak és ételminőségek legyenek, amelyek ismételt be nem tartása szerződésszegést jelenthetne.

Még lesz e tárgyban mondanivalónk, de majd azt más alkalommal fogjuk megfelelő módon előterjeszteni.

A gazdasági életünk leromlása, ime, azon a helyen is megteremtette a gondot, ahol a jelentkező vendégeknek csak egy kis részét tudták elhelyezni. Meg kell kezdődnie a komoly szervezési munkának, a külső tényezőknél is, hogy Kopál Gyula igazgató elgondolásai, tervei sikerre vezethessenek.

A parádi üvegyárban.

Másnap délelőtt szitáló esőben igyekeztünk a parádi üvegyár felé. A gyártelep közelében, amint a fűcsink a dombra felkapaszkodott, elénk tárult az életet biztosító, kenyér-adó munka felületéről jele, a sötét szépiaszínű füst, s a fehéren gomolygó gőz.

Sok jót hallottunk már eddig is a gyár bérleijéről, Kuhinka Gyuláról, az ő szociális, megértő gondolkodásáról. Többek között úgy értesültünk, hogy annakidején, mikor a gyár leégett, és teljesen bizonytalan volt, hogy az új bérletet megkapja-e, egy munkását sem hagyta kenyér nélkül lenni, hanem munka hiányában is biztosította megélhetésüket.

Két éve szakadatlanul üzemben van a gyár, s mintegy 120—150 munkást foglalkoztat. Az üzem

tulajdonosa szívesen kalauzolt bennünket a gyártelepen, amelyről kitűnő tollú munkatársunk, Szent-Ivány Ferenc lapunk hasábjain már egy alkalommal részletesen beszámolt.

A jóleső öröm érzése hatotta át a lelkünket, amikor láttuk, a magyar munkás nagyszerű munkáját, amely mesteri módon állította elő az egyszerű lámpaüvegtől a legszebb, művészi kivitelű metszett és festett kristályüvegekig a különböző darabokat.

Érdeklődtünk a munkások keresete után, s midőn válaszul kaptuk hogy a szakmunkások havonta 100–200 P-t keresnek, azonkívül lakást, fűtést, keretet, s a családosok 600 négyszögöles földet is, a férfinaszámosok pedig 2 pengőt, a nők viszont 1–1'50 pengőt kapnak, csodálkozásunkra Kuhinka Gyula azt a megjegyzést tette, hogy ő embertelennek tartaná a bérleszállítást és ő nem kívánja a munkások szorult helyzetét kihasználni.

Elmenőben sokat gondolkodtunk Kuhinka Gyula emberséges szívű kijelentésén, s eltűnődtünk rajta, hogy nem volna-e helyes, ha sokezer példányban lenyomatva illetékes helyekre tanulság és utánzás végett szétkülni.

Az esti órákban illendően visszadöcögött velünk a palócok expressze, s e sorok írója, akinek alkalmá volt egy negyedszázaddal ezelőtt Bükkszenterzsébeten a palócok, többek között a „Bitó had” életét is megfigyelti, úgy gondolt vissza a pétervásárai járás népére, hogy ez is egy nagy család, egy tágabb értelemben; vett „had”, amelynek az élén a népet szerető, és érte dolgozó családfő, dr. Miklóssy Aladár főszolgabíró áll.

A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.

A Hevesvármegyei Gazdasági Egyesület Egerben e hó 15-én tartotta közgyűlését, melyen Borhy György elnök meleg szavakkal emlékezett meg poroszói Graell Jenő elhunytáról, ki az Egyesületnek 50 évig tagja, 10 éven át elnöke, utóbb örökös díszelnöke volt.

Az igazgatóság évi jelentését a közgyűlés megelégedéssel vette tudomásul, miután ebből kitűnt, hogy a mostoha viszonyok ellenére is a vármegye egyes mezőgazdasági ágakban, így különösen a szerződéses magtermelesben, a lencsetermelésben és különleges növények termesztésében nagy előrehaladást tett, ugyancsak fokozódott a gyümölcstermelés is, amelyet nagyjelentőségű új telepítések tesznek a közeljövőben tökéletesebbé. Az igazgató választmány javaslatára a közgyűlés melegen ünnepelte dr. Hedry Lőrincz főispánt, aki a gyümölcstermelés fellendítésére irányuló mozgalmakat vezet, Okolicsányi Imre alispánt, ki különösen az állategészségügy javítása érdekében tett nagyon sokat, dr. Petro Kálmán orsz. gyűl. képviselőt, aki a szőlőtermelés és borászat terén támogatja az Egyesület munkáját nagyon hathatósan.

Dr. Petro Kálmán Borhy György elnöknek magas kora ellenére bámulatos fiatalossággal vezetett elnöki tevékenységéért az Egyesület köszönetet tudomásolta, majd a közgyűlés Győrfly Kálmán alelnök indítványára Balogh Istvánt, az egyesület felkérte egyhangú határozattal, eddigi sikeres munkájának elismeréséül igazgatóvá léptette elő.

Az egr. októberi borkiállítás oklevelét osztotta ki ezután az elnök egyben átnyújtotta dr. Petro Kálmán, Frank Tivadár, Vig Vilmos, Németh Pál vitéz

Lomjapataky Béla, Kristóffy János és Balogh Istvának azon oklevelben foglalt jegyzőkönyvi köszöneteket, amelyekkel az egr. borhét megrendezése körüli kiváló szolgálataikat ismerte el a vármegye gazdaközönsége. Az egyesületi költségvetés és az évi beszámoló tudomásulvétele után Borhy György elnök a közgyűlést egy jobb és szebb eljövendő esztendő reményét kifejező szavakkal zárta be.

A gazdasági egyesület igazgató választmányi gyűlésének egyik rendkívül fontos tárgya volt Beniczky Elemér földbirtokosnak nagyértékű felszólalása, az új erdőtervénytervezettel szemben. A nagy szak tudással megalapozott beszédében a felszólaló tökéletes és éles precizitással mutatott rá, hogy a kötelező üzemterv milyen károkkal és veszélyekkel jár. Az igazgató választmány teljes egészében magáévá tette a felszólaló aggályait és kimondotta, hogy a törvénytervezettel szemben a földművelésügyi miniszterhez felirattal fordul, amelyben aggályait fejezte ki a tervezettel szemben.

Az egr. Korona szálló bérlőjének emberséges gondolkodása. Az élet rendje, hogy minél nagyobb a szükség, annál inkább szaporodik azoknak a száma, akik nehéz gazdasági helyzetük ellenére is előjáró példával igazolják, hogy nemcsak szóval, hanem cselekedetekkel is kell a szűkölködők segítségére sietni. Unterreiner János, az egr. Korona bérlője 150 ingyenebédet ad a szegények részére, s egyetlen egy alkalmazottját sem bocsátja el, bár most teljesen holt idény van, hanem felváltva rövid időre szabadságolja őket. Az ilyen nemes emberbaráti ténykedés igazán nem szorul dicséretre.

Amint értesülünk, kész férfiruhát, női kabátot, szőnyeget és kötött árút legolcsóbban Egerben Székely Endreruhaárúházában Jókai és Kállay Z. ucca sarok lehet beszerezni.

A gyümölcsös téli kezelése veti meg az alapját az egészséges és dús gyümölcstermesnek. Erről a kérdésről ír kimerítően a Növényvédelem és Kertészet most megjelent legújabb száma. Cikkeket közöl még a diófajta kiválasztásáról, az újbor első fejteséről, a kajszi termesztéséről, a madarak etetéséről, a szigorú télnek a növényekre való hatásáról stb. A dúsán illusztrált két lapból kívánatra egy alkalommal a Növényvédelem kiadóhivatala (Budapest, V., Kossuth Lajos-tér 11. sz.) díjtalanul küld lapunkra való hivatkozással mutatványszámot.

Tisztafajú

mangalica

tenyésztők kaptak

Winterbergpásztori

gazdaságában.

A „Hevesvármegye“ melléklete.

Az egri bor és gyümölcskiállítás díjazottainak névsora :

Díszoklevelet nyertek :

Dr. Braun Béla Eger, Eger város kertészete, Egri Érseki Uradalom, Egri Főkáptalan Uradalma, Egri m. kir. Szőlészeti és Borászati Szakiskola, Fleischmann Henrik Domszló, Gröber Jenő Eger, báró Hatvanyuradalmak, Hatvan, Kosztka Agostonné Recsk, Szabó Ferencné Eger, Szabó István Szurdokpüspöki, Dr. Végh József Tiszafüred, Wall Ferenc Eger.

Arany oklevelet nyertek :

Dr. Alföldi Béla Eger, özv. Alföldi Mórné Eger, Bajzát László dr. Eger, Buday Ferenc Gyöngyös, Debreceni Dezső Eger, Derszib Ödön Eger. Egri Ir-galmas-rend Eger, Ernyei Szabó Gyula Abasár, Fazekas István Eger, Fischer Simon Likörgyár Eger, Dr. Gergely Ernő Heves, Grenda Andor Eger, Gyöngyösi Ecetárúgyár és Kereskedelmi R. T. Gyöngyös. Gyöngyösi Forgalmi Bank Gyöngyös, Gyöngyösi Földműves Gazdakör Gyöngyös, Gyöngyösi r. k. Felső Gazdasági Iskola Gyöngyös, Dr. Grosz József Eger, Hasenföld György Verpelét, Hevesy Gusztáv Eger, Dr. Heller József Eger, Ivády Gábor Ivád, Kállay Zoltán Budapest, nagyecseri Kánitz Dezső Eger, Kovacsóczy Lászlóné Gyöngyös, Magyary Pál Eger, Dr. Mészáros Béla Eger, Minoriták Rendháza Eger, Okolicsányi Imre Eger, Péro János kertészete Eger, báró Piret de Bihain Jenő Erdőtelek, Polátsik Jenő Eger, Polgár István Gyöngyös, Polgár Lajos dr. Budapest, Dr. Rotschild Oszkár Eger, Ruppert Antal Eger, Szabó Gyula Gyöngyös, Visontai Szőlőtelep rt. Gyöngyös, Zerkovitz Oszkár Budapest. Ruzsnyák József Gyöngyös.

Ezüst oklevelet nyertek :

Angolkisasszonyok Intézete Eger, Braun Izsó Verpelét, Bogdány Lajos Gyöngyös, ifj. Csépany György Gyöngyös, Csikós János Eger, Dr. Dallos Iván Eger, Dombrády Alajos Eger, Egri Ciszterciák rendháza Eger, Elek Testvérek Eger, Fábian Zoltán Eger, Fehér Lajos Gyöngyös, özv. Fischer Simonné Eger, Fazekas Albert Eger, özv. Fülöp Zoltánné Eger, Imreh Sándor Hatvan, Kápolnay Gábor Recsk, Dr. Kertay Sándor Eger, Kollman János Eger, Korniss Antal Gyöngyös, Lakatos Gáspár Eger, Magnin Ador-

ján Gyöngyös, Manner Károly Verpelét, Nagy Kálmán Eger, Pampuk József Gyöngyös, Pók Ignác Eger, Potoczki Antalné Eger, özv. Pataky Ferencné Gyöngyös, Russz István Verpelét, Simon Mátyás Verpelét, Széky Péter Tiszafüred, Szipszer Herman Pásztó, Steiner Emil Gyöngyös, Tóth Mihály Gyöngyös, Varga Miklós Eger, Várkonyi Ignác Eger, Vida Ferenc Eger, Würt Lajosné Eger, Dr. Záboczký Gyula Gyöngyös.

Elismerő oklevelet nyertek :

Bakonyi Ignác Eger, Bardóczi Pál Gyöngyös, özv. Bauer Lajosné Eger, Ceglédi Gáspár Eger, Csapó János Nagytálya, B. Csépany József Gyöngyös, Csathó Géza Erdőtelek, Egri szőlőművelési rt. Eger, Egyed János Gyöngyös, Fehér Henrik Eger, Hatvani Központi Szeszifözde Hatvan, Hecser Béla Eger, Dr. Hevesi Zoltán Eger, Dr. Horváth Mihály Eger, Hanka Kovács András Gyöngyös, özv. Kerepesy Györgyné Verpelét, özv. Kis Józsefné Gyöngyös, Kleinmann Dezső Gyöngyös, Kovács András Eger, Kovács István Eger, Knitli Antal Nagytálya, Kozmári Imre és János Gyöngyös, Kozmári Sándor Gyöngyös, Losonczy Béla Eger, Mádi Ferenc Gyöngyös, Nagy István Eger, Pásztó István Gyöngyös, Ringelhann Béla Eger, Ritter Péter Nagytálya, Ruzsin Bertalan Eger, Schwartz Arnold Eger, Sebestyén János Gyöngyös, Sike Miklós Gyöngyös, Simon Mihályné Eger, Szabó Pál Gyöngyös, Szajlai Bernát Eger, Székely Gyula Heves, Szurdokpüspöki Uradalom Szurdokpüspöki, Takács József Eger, Vass István Eger, Velcsey István Eger, Weisz Gáspár Nagytálya, Wohl Sándor Pásztó, Dr. Zémán Dezső Pásztó.

**A Hevesvármegyei m. kir. gazdasági felügye-
léség felhívása.** „A külföldre irányuló gabonaszál-
litmányok jelentékeny része a vizsgálatnál üszkösnek
találtatott. Mivel a külföld az üszkös gabona átvéte-
lét megtagadja, s így exportunk ezen fertőzöttség
következtében súlyos károsodásnak van kitéve, ezen
károsodások és veszélyek elkerülése céljából feltét-
lenül szükséges, de hazafias kötelesség is, hogy az
elvetendő búza okvetlenül csáváztassék.

**A „Hevesvármegye“ megindulása pillanatától kezd-
ve gyakorlatilag bizonyította be, hogy önzetlenül az
igazi közérdeket szolgálja még áldozatok árán is!**

A „Hevesvármegyét“ támogatni közérdek!

Tökéletes szemüveget készít
Illés Béla
látsszerész **EGER.**

Jubay József

vászonáru és kelengye üzlete
EGER, Kállay Z. ucca 11.

Fütsön 4 fillérért.
Főzzön 6 fillérért.
V lángítson 100 gyertyafénnyel 1 fillérért
óránként **gázzal.**

Hoffmann Ernő.
EGER, dr. Kállay Z. ucca 9.

Kellemes
karácsonyi ünnepeket és
boldog újévet!
Kertész divatház
EGER.

Mit vásárolt tavaly karácsonyra?
Bizonyára hasznos ajándékokat, melyek megválasztása azonban, minden alkalommal gondot okoz Önnek. A karácsonyi ajándékok hasznos volta és élettartama különböző. Lehet, hogy már Ön is eltelejtette, hogy mit vásárolt, vagy mit kapott az elmúlt karácsonykor. Ez alól csak a rádió képez kivételt, mert a rádió több mint karácsonyi ajándék. Éveken át mindennap reggeltől éjfélig fáradhatatlanul szolgálja hírekkel, zenével, előadásokkal és ezernyi más szórakozással az egész családot. Vásároljon most karácsonyra — rádiót. A 3 : 1 lámpás, Band-Pass rendszerű 7331-es Orion rádió a nagyadó mellett is teljesen szelektív Európavevő gép, mely a rádiótechnika újításainak figyelembe vételével készült. Kezelése egyszerű és kényelmes. A beépített dinamikus hangszóró, tisztán, élethűen reprodukál beszédet, zenét egyaránt. Átvilágított állomásnévskálája könnyűvé teszi a külföldi állomások beállítását. 200—600 és 600—2000 méteres hullámhosszakra állítható. Bármely Orion rádiókereskedő készséggel bemutatja.

Olvasóink figyelmébe!

A „Hevesvármegye” mai száma 34 oldal beltartalommal jelent meg, mint a dec. 15. és január 1-i számunk bővített egyesítése.

Lapunk legközelebbi száma január 15-én jelenik meg.

A „Hevesvármegye” szerkesztősége.

A biztosításügy ma mindenkit érdekel. Mindennemű biztosítási kérdésben információt, felvilágosítást, útbaigazítást ad, értékes és komoly szakcikkeket, híreket közöl a

**Biztosítási és
Közgazdasági
Lapok**

Budapest, VI., Vörösmarty-u. 43, I. 3.

Rádió szaküzlet
Illés Béla Eger

Alapítva: 1907.

Olcsón és célszerűen

Salgó brikettel
tüzelhet.

V e n n é k p r i m a 15—20 föld szőlőt,
országúthoz közel, jó helyen, pincével és egyéb felszereléssel. — Az eladni szándékozók e lap kiadóhivatalába küldjék ajánlataikat pontos leírással együtt.

A szerkesztésben résztvesznek:

Egerben: Dr. Erlach Sándor, Gyöngyösön: Dr. Katics Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Végh József
Hevesen: Figlár Géza, Pásztón: vitéz dr. Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Vig Vilmos, Hatvan, Telefon: 85.

Társ szerkesztő: Balogh István Gyöngyös.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére Hatvanba küldendők.

Hirdetések dijszabásszerint.

**Bindfeld Márk és fiai
részvénytársaság**

épületfa kereskedő cégnél
a legmodernebb kivitelű
cementárúk és műkövek
beszerezhetők.

Hatvan. Telefon 30.

Blumenthal Béla

épületfa-kereskedése és
cementgyára.

Hatvan. Telefon 29.

Elsőrendű cementárúk!

Mindenmü építőanyag:

cement, téglá, cserép, nád, kőpor stb.

a legjobb minőségben kapható.

**Eladó gyümölcsfa-
oltványok.**

KESERŰ BÁLINT faiskolájában,
Pusztamonostor, Szolnok megye.
(A Magyar Faiskolai Szövetség
tagja.) Alma, körte, szilva, kaj-
szí, cseresznye, meggy, dió, eper-
fa magról, vadkörte és vadalma,
két éves csemeték. Versenyké-
pes minőség és árak. Árjegyzé-
ket kívánatra küldök. Látogatói-
kat szívesen fogadok. Telepem
közvetlenül a pusztamonostor
vásútállomás mellett van.

Bristol..

Bristol..

**Bristol Szálló Budapest
Dunapart**

árban és szolgáltatásban vezet!

Szoba teljes ellátással

személyenként **napi 12.~ pengőért.**

ÉDES és DECSI

IRÓGÉPCÉG

Budapest VII. Akácfa utca 13.

Írógépek 50 pengőtől, Re-
mington, Royal, Smith Oliver
olesó árusítása jótállás mel-
lett. Szakszerű javítóműhely.
Jó munkáért kitüntetve.

Próbált Ön már

**Salgó
brikettel**

fűteni?

Bell Miklós

tégla és
cserép-
gyára.

Mátraderecske.

A gondos háziasszonynak

csüförtökön

első teendője, hogy felkeresse

HAJDU ÁRMIN

üzletét,

ahol friss pörkölésű elsőrendű

kávét

kap igen jutányos áron! — Den-
aturált szesz nagyban és kicsiny-
ben! — Vidéki megrendeléseket
pontosan eszközölk! — Saját ér-
deke parancsolja, hogy egyszer
látogasson el HATVANI üzletembel

Hátralékos könyveléseket feldolgoznak,
adómérleget, társas elszámolást elkészí-
tenek és felülvizsgálják, könyvvizsgá-
lat esetén, mint

ellenszakértők

közreműködnek

Hofbauer Testvérek

adó- és könyvszakértők

Budapes, IV., Múzeum körút 7 szám.

Telefon: 89-7-57.

Borkereskedők, szőlősgazdák

figyelmébe!

I. rendű **tölgyfahordó**

minden nagyságban

kapható

DÉZSI JÓZSEF

kádárnál HATVANBAN.